

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

JOHANNIS MESSENI
S C O N D I A
ILLUSTRATA,

Sen
CHRONOLOGIA DE REBUS SUECIÆ

Potiffimùm;

Deindè Regnorum etiam adjacentium,
in quantum illius conducit cognitioni;

Tàm Ecclesiasticis quàm Politicis,

ab Anno CHRISTI MDLX. ad MDLXVIII.

gestis.

T O M U S VI.

STOCKHOLMIÆ,

Typis OLAVI ENÆI, ANNO CHRISTI M. DCCII.

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO
MONARCHÆ,
D. GUSTAVO ADOLPHO,
Sueciæ, Gothiæ, ac Vandaliaë Regi, Magno
Finlandiæ Principi, Duci Estoniæ, Careliæque,
nec non Ingermanniæ Domino,

Plurimam ac æternam salutem !

P*Ræclaris, & omninò regis ani-*
mi corporisque dotibus præditus fuit non paucis, Rex
ERICVS, MAJESTATIS VESTRÆ Patruus; Verùm
quòd mentis simul quibusdam foret deditus affectibus
præposteris, & passionibus etiam aliundè provenienti-
bus, traxerat hinc ruinam. Nam animi quadam inconstantia, consilii
præcipitantia, nimia divitiarum affluentia, & harum inutilis profusio;
Sicut etiam frequens cum malis consultoribus de Republ. deliberatio, insa-
tiabilis dominiorum cupido, quodque suspicionibus plus æquo indulgeret,
exitium Regi magnificentissimo attulerunt. Indè siquidem, præ dolor, sedu-
ctus, pluribus se hostibus objecit, quàm simul posset satisfacere, Danum,
Polonum, Lubecenses, Livones pariter adversarios, cum gravissimo tam
suo, quàm regni Suetici detrimento sustinens; Imò & internos in se ho-
stes pariter lacesivit, fratre Johanne impugnato, & captivato, quibus-
damque Procerum nobilioribus trucidatis.

Huc accessit quòd vagæ domi operam daret libidini, & foris cum
ingenti opum profusione simul Anglæ, Scotæ, Lotharingæ & Hessæ, con-
nubium expeteret, obtentoque aliquarum earundem consensu, minus lauda-
biliter illas negligeret, neutram ducendo. Præsertim verò cum domi tan-
dem statui haud convenienter regio, maritus factus sit, unde permagnum
Sibi, & suæ familia contemptum, odiumque gentis Sueticæ conciliavit.
Cæterum ad rerum quod attinet hujusmodi causas, cum Rege Danorum
consobrino suo in bellum incidit, quod is insignia Sueciæ nullo sibi jure
arrogaret, & in insulam Gotlandiæ, quasdamque olim provincias à
Suecis emptas, & illis restituendas, Rex ERICVS jus prætenderet, vel
pretium refundendum esse. Quapropter cum Dano poscente non difficiles
arma conjungunt Lubecenses, ac Polonus; Illi quidem quòd vetus in
Sueciæ negotiandi non impetrarent privilegium; Hic porrò quòd ERICVS,
domi-

dominium Estonia affectaret, deinde sororem ipsius, & sororium Johannem Finlandia Principem, in vincula conjecisset. Unde liquet simul, quenam fuerit causa dissensionis Ericum & Johannem inter, nempe quod Rex fratris haberet suspectum cum germana hostis matrimonium; Ac propterea ut Moschum ad suas traheret partes, Catharinam violenter marito ereptam, illi conjugem minus honeste pollicetur, quam prius frustra Tyrannus expetivisset.

Atqui eadem ERICVS Procerum ideò perpetravit, quod suspicaretur ipsos throno Suecia clam inhiare, quem majores illorum quoque possedissent; vel Ducis Johannis, seu proximi cognati, liberationem machinarentur, ut sceptrum regni ipsi traderent. Nec tantum hujusmodi suspicionum incendio, fomitem subministravit cacodæmon, quantum unus consultorum primarius malorum, Georgius Petrius, qui regis, regni-que subversioni natus videbatur. Hæc quidem POTENTISSIME REX, presentis summa est Historia, quam de Patruo & patria MAJESTATIS VESTRÆ conscriptam, jure quodam meritissimo MAJESTATI VESTRÆ inscribo, & qua par est subjectione dedico offeroque, impensè flagitans, ut Chronicon & chronographum, consuetâ dignetur benevolentia complecti. His proinde valeat MAJESTAS VESTRA quam rectissime, diutissimeque, Ex arce Cajanaburgensi, VIII. die Augusti, anno MDCXXV.

Sæ. Ræ. MAJESTATIS VESTRÆ

Subjectissimus & fidelissimus
Servitor,

JOHANNES MESSENIUS.

PROGRAMMA.

VOs qui scepra tenetis ipsa mundi,
Et rerum dominos Deus creavit;
Quos inter Gothiæ fui monarcha,
Et Suecam pariter tuli coronam,
Infortunia vos mea erudire
Possunt, consiliariis malignis
Aurem ne tribuatis usque fidam;
Nec mens suspiciosa vos patrare
Cogat flagitium; velut necare
Infantes homines; vel hos iniquis
Torturis cruciare; carcerumvè
Claustris tradere; vel bonis honestè
Partis despoliare; nec sitire damna
Fratrum; pluribus aut movere bellum
Unà fortibus hostium catervis;
Nec gazæ cumulos nimis profusâ
Dextrâ distribuatis, hos parentum
Nobis sollicitudo congregavit;
Consortem thalami nec eligatis
Quæ non conditione vos adæquet;
Hostis conciliatus haud repentè
Credatur nimium, latet venænum;
Hinc traxi exitium, cavete lapsum;
Vos vestigia nostra sat monebunt.

CHRONOLOGIÆ SCANDIANÆ

TOMUS SEXTUS.

Nno M.D.LXI. post parenta-

lia, Ericus Gustavi filius quibuslibet ani-
mi corporisque dotibus, regiae competentibus maje-
stati, affatim decoratus, clavum Sueciae capeffit mo-
derandum. Nam praeter insignem artium liberalium,
& praesertim matheos, ac lingvarum exoticarum
cognitionem, in omni disciplinae militaris fuerat genere versatissimus;
ingenio admodum perspicaci, verum suspicaci; blandus sermone; co-
mis alloquio; staturam corporis magis gratam, quam elatam; equitandi, na-
tandi, saltandique peritiam tantopere praeditus, ut spectantium animos in
summam plerumque admirationem raperet. Quocirca ingentem de il-
lo spem omnes Sueonum conceperant, nec eam frustrati fuissent, nisi
pravorum seductus suavis consultorum, eorundemque coryphaei, Georgii
Petri, hominis versutissimi, crudelissimique, ille fratribus & sororibus,
injuria affectis vindictam in se provocasset; Amplissimo quoque Sueciae
regno non contentus, aliena affectasset imperia; Inde multiplici bello do-
mi & foris, se implicasset, Danos, Polonos, Livones, negotiatores
Vandalicos, & ipsosmet Sueones, Principi Johanni germano adhaerentes,
simul laceffendo; Nisi praeterea regni proceres, quorum majores Sueti-
co quondam assedissent gubernaculo, affectati perperam forsitan suspe-
ctos dominii mactasset; Animo nimis inconstanti cum variis identi-
dem principibus foeminis, matrimonium contrahere primum proposu-
isset, nunc Anglam, nunc Scotam, nunc Lotharingam, & nunc Hes-
sam ambiens, ac immenso in harum quamlibet auro profuso, inchoa-
tum connubii pactum denique omisisset, intereaque domi nimium va-
gae deditus libidini, pellicibus illustrissima dissuadentibus continuo ma-
trimonia, obedivisset; Ac demum nisi thesauros Sueciae admodum gran-
des, a parente in usum reipub. conservatos, non hinc perdenda, &
diu congestos, nimium imprudenter, praefatis aliisque modis dilapidas-
set, prout sequens his omnibus perhibitura testimonium sit historia, ad
quam ex diverticulo nobis modo remeandum.

Ab exequiis reversi paternis Stocholmiam una fratres & sorores
Erici regis, paterni flagitant executionem testamenti; portionem scili-
cet

cet quilibet suam de amplissimo patris thesauro, velut etiam fundorum hæreditariorum, & deputatos sibi ducatus; Johannes Finlandiam; Magnus Ostrogothiam; & Carolus adhuc minorennis, Sudermanniam, Nericiam & Vermelandiam. Itaque bona Ericus cum iis mobilia partitus, sibi juxta obligationem illis argenti summis maximis, in Anglicum impensis matrimonium non detractis, suam integrè capeffit portionem. Fundos autem hæreditarios ipsis præcisè denegat, asseverans cum major illorum foret pars à præcis olim regibus Suecanæ donata Ecclesiæ, hinc mandato parentis ablata, minus verò æquè fundis hæreditariis adnumerata ad coronam regni, quæ eorundem amissione fuisset nimium exhausta, iterum devolvendos esse. Ducatus tamen fratribus destinatos, præterquam Carolo, assignavit, sed jure magis limitato, quam ultima fuerat parentis voluntas; hisque de causis prima, & quidem sæcunda valde inter Gustavi liberos jacitur discordiæ sementis.

Quam rex Ericus parvi faciens, pro suæ voluntatis executione in his, aliisque regni negotiis, primarios Sueonum Arbogiæ convocat, ubi XIV. Aprilis, Duces compulsi talibus subscribunt statutis, quoad provinciarum possessionem observandis, qualibus illi mancipia fratri prorsus effici se clam fremebant. Consanguineos vero suos alios inferioris ordinis potestate, dignitateque ornaturus, ordinibus voce præconis sollenniter denunciat, quod Petrum Brahe amitinum suum, sicut & Suantonem Sture, Gustavumque Rosa, parentis consobrinos, in proxima suæ coronationis festivitate vellet Comitum insignibus decorare. Causæ erant, ut hi hæreditarios nacti honores, hæreditariis Regibus fideliter adhærerent. Quæ non evanuit spes, profuitque postmodum, & prodest adhuc Gustavi familiæ, fide illorum erga eandem nunquam non firmâ existente.

Verum postridie Rex ipsemet cum ordinibus locutus, suum cum Angla connubium deprædicat, & tandem se illorum permittit arbitrio, hæc tamen lege, ut si Anglicum non procederet matrimonium, sibi liberam postea facerent potestatem, indigenam, vel alienigenam, inferioris aut superioris conditionis uxorem eligendi.

Hinc statim Sueones subveriti id, quod accidit postmodum, nè Anglæ privatus amoribus, unam pellicum duceret uxorem, quod nimio harum desiderio flagrare illum constabat. Nuptiis igitur subscribunt Anglicis, & amplissimos in has contribuunt denuò sumptus. Quibuscum, aliisque longe majoribus ex regni desumptis ærario, regionum quidam servitorum in Angliam præmissi sunt, tanto necessarium thalamo præparaturi apparatus.

Remanens interim Arbogiæ sponsus adhuc paulisper, ut regnum sua in absentia tranquillius gubernaretur, peculiarem singulis assignat provinciis dynastam; supremos incolis judices controversiarum ordinat, quorum pars media Stocholmiæ continuo moratura, & assessorum reliqui per vices regnum perlustraturi, litesque forent discussuri. Diverforia etiam publica, & subsidia pro comitatibus ultrò citròque per Sueciam, viatoria constituit. Livoniæ præterea subactio in his ponderata, approbataque, comitiis. Inauguratio regis publicata, XXIX. Junii die celebranda Upsaliæ. Et tandem nonnulla religionis negotia in hoc ventilata conventu. Etenim Rex juvenis Dionysii præceptoris informatione, & quotidiano cum aliis ex Anglia Calvinistarum colloquio, ad dogma summopere inclinatus Calvinianum, de contrariis huic ceremoniis primum in Ecclesia Sueonum abrogandis; Sacramenti nimirum elevatione; imaginum propositione, altarium & sacerdotum ornatu, movit ille questionem; nec promovit, M. Laurentio regni Archiepiscopo regiæ plurimum

num reluctante molitioni, & sententiam confutante adversariorum. Rex propterea diendè indignatus est, quod foris sponsæ minus se fore gratum, Calvinianæ subvereretur, in his domi passus repulsam. Sed temporis progressu cum peregrino in Sueoniam milite, placita Calvinistarum, Anabaptistarum, Iconoclastarum, & Liquiristarum, uberius multò propagata, bellum acrius Laurentio intulerunt, prout ex sequenti constabit historia.

Cæterum modò Livonica invitat calamum tragædia, quam ut lector perfectius contempletur, ipsam paulò altius exordiar. Gothardus Ketlerus Magister ordinis Livonici, armis Moschorum gravissimè impugnat, majores hostibus indies accedere vires, & sibi, suisque decedere hinc animadvertit, quòd Vandalorum mercatores, & potissimum Lubecenses, omiſſa cum Revaliensibus, aliisque Livoniæ civibus, negotiatione, sub Narviam cum mercibus navigarent Ruthenicam, ac Moscho insignem com meatum, & omnigenum belli gerendi apparatus, non in Livoniæ solum, sed totius etiam Christiani orbis perniciem, quotannis apporarent. Quamobrem cum sæpe numero Lubecenses intermittendæ cum hostibus inusitatæ sub Narvia negotiationis, & consvetæ in Livoniæ urbibus, potissimumque apud Revalienses frequentandæ, nequicquam admonisset, demum anno MDLIX. de ipsis coram Imperatore queritur Ferdinando. Quibus iste querelis compulsus, publico vetat edicto cum Moschis, velut Reipublicæ Christianæ hostibus, in posterum mercari, datisque simul litteris ad Gustavum, Sueciæ regem, ipsum, ceu maris Baltici dominum, ad impediendam hujusmodi cum Russis mercaturam, peramicè invitat. Atqui cum nihilominus institores Vandaliæ, aliarumque nationum, continuo in Moschoviam velificarent, classe Magister in Oceanum, cum subsidio Revaliensium expeditâ, plurimas intercipit onerarias Russiam versus festinantes, vel inde remeantes, & Sueonibus simul non parcens, Sueciæ propterea Regem sibi infestum reddidit.

Nec minus Vandaliæ mercatores, amplioribus longè mercibus spoliati, Livonibus indignantur, qui Cæsareum exequerentur mandatum. Proptereaque Ferdinando facti supplices, datâ cautione de non apportandis Moscho armis, alias in Russiam merces advehendi, evehendique licentiam Viennæ, III. Aprilis die, anno MDLX. impetrarunt, & simul litteras Imperatoris ad Magistrum ordinis, ablatarum frustra mandantes restitutionem mercium.

Ericus quoque Rex parenti subrogatus in throno, cum Sueonum instigaretur querelâ opibus spoliatorum, nequicquam sæpius Ketlerum admonet, ut merces Suecis restitueret, & maris superfederet infestatione. Interea verò Revalienses ob conjunctam cum Magistro piraticam se finitimis odiosos fieri nationibus, has ideo suâ urbe pertransitâ Narviam frequentiores modo navigare, & Moschos in illos reddere magis armatos, frustra se in ipsos subsidium à Magistro præstolari, nec esse consultum propter mercaturæ incommoda, illud à Polono in dominum accepto flagitare; Suecum autem ab hostibus liberare & pristinam Revaliæ negotiationem, compulsis eò mercatoribus, posse facilius restituere, considerantes; Legatis ad Magistrum expeditis, omnem ipsi renunciant subjectionem, nobilesque simul Jarviæ, Harigiæ ac Virlandiæ, illam Regi Sueonum deferre inter se deliberant. Surdas igitur aures præbuerunt Magistro, suadenti ut suum imitati exemplum, Polono accederent; velut etiam Magno Oeseliensium dynastæ, hortanti ut Danis, ceu primis conditoribus, se submitterent. Tandem ipsemet Suecus à Polono, & fortassis simul à Dano, fuit admonitus, ne Revalienses cum tanto regni sui discrimine, sub protectionem susciperet, fertur mo-

mentibus consensisse, sed non stetisse postea pactis. Enimvero æquam sibi ratus occasionem inde oblatam, partem Livoniæ in prædam vicinis datæ Principibus occupandi, quod Magister damna Suecis irrogata, nollet compensare, cum Revalienses Suetico se imperio subdere forte non detrectarent, finitis anno MDLXI. comitiis Arbogensibus, sub Aprilis exitum in Livoniam cum exercitu transmisit prænobilem virum Claudium Christierni ab Aminne, mandans ut nisi ante festivitatem Paschæ Magister damnis satisfaceret Sueonum, ditionem ipsius invaderet subjiceretque, ac simul Revalienses in ditionem, protectionemque susciperet semetoblatturos.

Claudius proinde sub Revaliam in Maijo delattus, Magistro alibi agenti mandatum Regis per litteras exponit, & nactus responsum, quod nullus conditionibus esset satisfatturus, bello se accingit. Prius tamen animos exploratturus Revaliensium, ipsis ad colloquium vocatis, suam monstrat instructionem; Quâ illi plurimum animati, datis & acceptis utrinque obligationibus, regno Sueciæ se submittunt, unaque ordo Nobilium in propinquis urbi habitans provinciis, sed acropolim Sueones non adepti Revaliensem, quod ipsam Castellanus, Casparus Oldenbochius, Magistro adhuc fidus, dedere prorsus recusaret, sesquimestri temporis spatio, arx vehementer oppugnata fuit, quam demum Casparus, victualium inopia compulsus pandidit festo D. Baptistæ.

Interim domi Rex Ericus suæ festivitatem inaugurationis apparat, ad quam invitati confluant, sicut etiam variorum principum, & urbium Vandalicarum oratores. Fuit igitur illa Upsaliæ XXIX. Junii die, pompâ fanè maximâ celebrata. Eaque peractâ, novo fratres juramento fidelitatis Rex Ericus sibi obligat, spondentes inter alia, se constitutionibus haud oblectatturos Arbogensibus, & sangvinem si opus foret pro regis incolumitate profaturos. In ista simul sollennitate, ex promisso decorat Comitum insignibus, Suantonem Sture, Petrum Brahe, & Gustavum Rosa. Atqui Baronum ornat titulis, alios VI. procerum Sueticorum, Olaum Gustavi, Stenonem Erici, Birgerum Nicolai, Gabrielem Christierni, Laurentium Flemingium, & Carolum Holgeri. Ceremonia talis fuit; in Dalmaticis procumbentium tempora ante thronum recens coronati, Rex præcinxit aureis diadematis, jussitque fideles esse patriæ; Hoc autem discriminis inerat creationi Comitum & Baronum, quod rex non his sed illis gladio leviter infixit alapam. Deinde XXXIII. donat Equestri cingulo partim indigenas, partim alienigenas. Vandalicis præterea oratoribus multum exhibet favorem, promittens illis veterum in regno Suetico privilegiorum confirmationem, & missurum se propediem ipsis hujus exemplar. Longè tamen magis quam cæteris benevolum se præbuit Revaliensibus, unâ comparentibus, his privilegia roborans liberalissima, spe insuper factâ, consuetam ipsis cum Moscho, aliisque negotiationem gentibus restituendam; Præterea insignem ipsis summam argenti mutuavit pro latifundio Kegeleni, eisdem, oppignorrato à Magistro solvit XXX. millia thalerorum, de quibus desperarunt Revalienses; edictumque simul publicavit, quo mandat Sueonibus, omnigenum Revaliam pro pecuniâ paratâ comeatum deportarent.

Ista Revalienses regia munificentia & benevolentia, non immeritò exhilarati, de novo plurimum sibi gratulantur domino, multi quoque nobilium Livonorum in Sueciam profecti, donis & bonis amplissimis donantur. Atqui statuit Suecus, tanto emporio præstantem accessionem regno contigisse; sed pro dolor, evenit posteris ut multo Sueonum sangvine Revalia & Livonia essent comparatæ, uberiori verò conservatæ.

Secundum coronationis sollennia, rex Ericus Stocholmiam XI Julii reversus, Thencinium Polonici regis legatum ibi depræhendit, cum quo ipsi

ipſi propter Revaliam vehemens contentio. Atque luculenter oſtendit Rex ſe nullo iniquo jure hujus urbis, & illi conterminæ provinciæ dominium accepiſſe, quam Sigismundus illud affectaverit. Gothardus ordinis magiſter, propterea armis urbem Polono ſubditurus, ipſam XI Auguſti cinxit obſidione. Aſt, præſidiariæ Sueonum cohortes factâ protinus in hoſtem eruptione, ipſum indè proſtigant, machinis duabus bellicis, & totidem vexillis exutum. Poſtea in milites noſtrates de victoria exultantes, horrenda quædam inter illos oborta lues, miſere deſævit, atque bina illorum millia per menſis ſpatium, conſumpſit; unaque ipſum urbis & territorii gubernatorem Laurentium Flemming à Sundholm Baronem, rapiendo.

Advenerat ſub iſtud tempus ad novum Sueciæ regem, Legatus Romæ Pontificis, Johannes Franciſcus, Zacynthinorum Epicoſopus, & Venetorum indigena, nobiliſſimus æquè ac doctiſſimus. Etenim Pius IV. obitum Guſtavi intelligens, confidebat hujus filium throni hæredem, facilius quam parentem ad Eccleſiæ gremium Romanæ, cum regno Sueciæ univerſo perducendum. Hoc igitur ſuper negotio illum, miſſo nunc in Sueciam legato compellavit. Quod impetravit autem nihil erat, ut etiam idem legatus ex conventu Principum Numburgi proteſtantium contemptus diſceſſerat, quando cum oratore Cæſaris, huc Sueciam ſe dedit itineri, arbitrati ſunt quidam quòd non Sueonum duntaxat gratiâ, iſtum Pontifex tranſmiſiſſet legatum, ſed etiam Anglorum, quòd ſperaret Sueco ad partes ſuas per moto, ubi thorus ipſi Elizabethæ contingeret, expeditionem ſibi futuram Angliæ ſimul converſionem.

Suos legatos Rex Ericus ad univerſos Europæ monarchas, & Principes modo emiſit, renovatum cum ipſis amicitiam; ac etiam quâ olim pollere eorundem parens ſuus voluerat Guſtavi. Horum porro haud poſtremus fuit Carolus Franciæ rex, nuper fratri deſuncto Franciſco ſubrogatus; ad illum perdoctus vir M. Martinus Helſingus, primus meæ focrus maritus fuit ablegatus. Fuit & alter in Ruſſiam expeditus, cum reſponſo minus benigno poſtea rediit; Sueco enim, quod Livoniam quoquè affectaret, Magnus dux indignabatur.

Aſt in Daniam ſplendidior decreta eſt legatio, quâ viri prænobiles, Guſtavi Olai à Torpa Baro, & Thuro Bielchius, fungebantur, in mandatis habentes, ut publicam regi Sueonum fidem per Daniam proſecturo Angliam verſus cum CCC. ſtipatoribus, flagitarent; quam non difficulter impetrant, licet Danus connubium illud Sueci cum Angliæ ſuis periculofum fore molitionibus, non obſcurè proſpiceret. His prætereâ commiſſum fuerat, ut cum Frederico de trinis Sueonum aureis diadematibus, inter inſignia Danica legitime minus ab ipſo uſurpatis, placidè expoſtularent; veterem de Scania, Hallandia & Blechingia, multo quondam argento Suecorum emptis, controverſiam inculcarent, Gotlandiæ tamen reſtitutionem ſerio magis flagitata. Verum non difficilis fuit Danò ad hujusmodi gravamina reſponſio, demonſtranti quibuslibet de limite controverſiis in tranſactione Bremſebrogeneſe quinquagenarium eſſe ſilentium, ante XV. annos impoſitum, quod non liceret rumpi, citra grandem nominis Suefici infamiam. Iſtoque cognofcens Fridericus à conſobrino res novas ſibi metuendas, arma tacitus occæpit cudere.

Mutavit & Suecus Angliæ modo accinctus proſectioni, conſilium per Daniam itineris ineundi. Atque ex portu Elſburgeni, cum XIV. navium claſſe Calendis Septembris ſolvit, fratre ſtipatus Carolo, & novis Comitibus, Petro Brahe, Guſtavoque Roſa. Domi autem ſtatus Reipub. miſerabilis fuit, quod bellum inter Suecos & Livones flagraret; & cum Danis, Polonis, Moſchis, ac Lubecenſibus futurum fumum ſcintillasque oſtentaret. Ideò Sueonum ſuſpiria, navigationem deteſtantium

Anglicam, Deus clementer exaudiens, tantam objecit regi Erico tempestatem, ut postridiè conversis in patriam proris fauces repetendum ipsi fuerat Elsborgenses. Quando culpam reversionis Petro Brahe, & Gustavo Rosæ, comitibus imputavit, graviter eam propter in illos invecus. Quam à se derivantes, probant ut ipsiusmet mandato naucleros, vela quantocyus litori patrio convertisse. Sed placatus, tandem iter novum per Daniam & Flandriam proposuit ad Anglam; Missisque per Sueciam illico edictis, nobiles regni convocat Ienecopiam.

Dum verò ipsi confluunt, Regem per Daniæ oras deducturi, cognoscit rex Ericus in Livonia à suo exercitu occupatam esse Padisensem munitionem. Atqui non difficile fore Parnoviæ deditioem interventu pecuniæ, simul intelligens, XI. Octob. Falecopiâ Vestrogothiæ, XX millia thalerorum Claudio Christierni, Sueticarum copiarum ibi ductori, transmittit, ut iis urbem compararet. Vichiam similiter & Oeselliam, cum arcibus imperio suo additurus XV. Novembris, Gustavo Finchio ad ducem Magnum legato expedito, ipsum hortatur ut Suetico se axiomati cum ditionibus illis submitteret, fratris Friderici desertâ amicitiam, cujus animum sibi minus æquum foret expertus in Iütia Holsatiæque nuper divisione, quas provincias ille totas occupasset, & cohæredem ad barbaras Livoniæ gentes, velut in exilium ablegasset, habiturum illum auxilium & opes in Sueciâ, si monitis obtemperaverit. Verùm Dux Magnus fratrem consobriano præferens, hunc respuit dominum; & interim rex Ericus Ienecopiam ingressus, nobiles illic congregatos offendit. Omissâ autem propter anni tempus incommodum profectioe Anglicâ, ordini nobilitatis constitutiones quasdam proposuit, & publicat quantum subsidii à quolibet nobilium bello, extra vel intra regnum gerendo, ex redditibus annuis ferri deberet, & quanto tempore sumptibus hisce propriis forent singuli militaturi. Intollerabiliora illa nonnulla cum essent, primam horum indignationem contrahit.

Deindè subverens rex Ericus, nè elusus ab Anglis, tandem repulsam apud Elizabetham pateretur; sicut etiam ex animi quadam inconstantia, quæ in aliis similiter negotiis regis hujus sæpenumero obfuit fortunæ, cœpit cum Scota meditari connubium, licet in Anglicum negocium argenti plurima talenta expendisset. Quapropter comitem Petrum de suscipienda in Scotiam legatione, nunc sollicitat, quæ deindè in sequentem annum fuit prorogata, Rexque Stocholmiam autumnio finito remeavit.

A Friderico Danorum rege XII. Octobris, fuit soror Dorothea Vilhelmo juniore, Brunsvicensium ac Lunenburgensium principi sollemniter elocata. Die autem XI. Novembris, M. Johannes Thausonius, Episcopus in Jutia Ripensis, & primus reformatæ in Dania religionis author, vitam in hoc mundo terminavit.

Rex Sigismundus, Polonorum monarcha, non obscure intelligens Johannem Finlandiæ principem insigniter nummatum esse, Catharinam illi sororem confidit nupturam, hujusmodique affinitatis animatus fiducia, argenteum flagitat belli subsidium, contra Moschos gerendi, & aliquot Livoniæ arcibus Johanni pignoris loco assignatis, CXXIV. millia thalerorum obcinet.

Anno M. D. LXII. Rex Ericus sollicitus de pace cum Moscho ita firmandâ, ut Revalienses, & reliqui Livonum Sueciæ adhærentes illâ pariter comprehenderentur, timidi aliâs ab hoste se infestari posse, novâ Moschum hoc super negotio compellat legatione. Controversis etiam cum

cum Dano articulis, ut transigerentur, alios legatos in Daniam misit, quorum potissimus fuerat Steno Erici. Disputatum igitur Hafniæ cum Danis de violentâ trium Coronarum usurpatione, & Sueonum in Scodiam, Hallandiam, Blechingiamque jurisdictione aliquomodo vehementius quam à prioribus legatis factum. Vicissim exprobrarunt Dani Suecis, sumpta ab Erico insignia Daniæ & Norvegiæ, affectatam Esthoniæ, cujus vetus Rex Daniæ patronus, & sollicitatum in partes Ducem Magnum Friderici regis fratrem. Quandoquidem igitur Sueci viderunt ludi à se operam, & Danos actionem averfari, inde XVII. Februarii discedunt.

Interim promissâ Vandalicarum urbium negotiatoribus concinnata fuit privilegiorum confirmatio, & hujus exemplar mense Aprili ad illos destinatum. Novas fermè immunitatis ipsis condiciones Rex concessit, veteribus abrogatis, regno Sueciæ antea damnosis; haberent enim facultatem in primariis Sueciæ, Gothiæque civitatibus, Stocholmiâ, Calmarniâ, Sudercopiâ, Norcopiâ & Abogiâ, cum incolis accolisque negotiandi, citra omnem vectigalium solutionem. Sed lex addita erat, ut Sueones pari conditione gauderent vicissim in eorundem civitatibus; & esset illis liberum in singulis comparare ædes, usibus etiam regni unam deputandam. Deindè opem Vandalicis in quoslibet hostium Rex pollicetur, & ille quoque mutua in necessitate omni juvandus, militem vero in civitatibus ut colligeret stipendiarium nulli negarent. Quod autem mercaturam Moschoviticam attinuerat, illam non alibi quam Revaliæ, & Viburgi, tractarent.

Isto proindè Lubecenses interdicto ad Cæsarem oratores questuros ablegant, & qui veniam ab ipso flagitarent in Russiam cum mercibus, illo non offenso navigandi. Verùm Suecus XXV. Aprilis edictum promulgavit in ipsis Vandalorum emporiis etiam publicatum, & illo, sub pœna mercium amittendarum, Ruthenicam prohibet navigationem, probans existere Christianitati noxiam, & Revaliensibus minus lucrosam; quibus veterem omninò vellet restitui negotiationis conditionem, simulque insignem in mare classem expedit, edicti transgressores multatum.

Ita rex Ericus præbuit ansam bello, cum Lubecensibus postea gesto. Quandò unà frater regis Princeps Johannes non minorem dedit causam bello Danico; Etenim veris initio conspicatus in portu Stocholmensium navem Danicam, tribus Sueciæ coronis, cum Daniæ simul stemmate insignitam, indeque vehementer efferatus, arrepta bipenni, puppim demolitus, insignia deformat, & regem Fridericum ad iram provocat gravissimam. Quam Dux pro tempore contemnit, non fratris solum eximia potestate, sed etiam inchoatâ cum Polono affinitate, plurimum animosus.

Quippe princeps Johannes Finlandiæ nactus ducatum, ut minus fraternas & Moschoviticis timeret insidias, Polonum suis addictum partibus reddere haud imprudenter deliberavit. Nec commodius quam matrimonio se voti fore compotem existimans, illustrissimam Regis Sigismundi filiam, ex Bona Sfortia Catharinam expetiit, ut præfatus sum, conjugem. Moschum porrò habuit rivalem, cui quod virginem ea nollet conditione ducere, ut filii ex ipsa, non priori conjugè suscepti, hæredes essent throni paterni, Poloni magnopere indignati, legatis pro sponsa missis adducenda, Equisonem cum jumento candido & phalera to obviam expediverunt, istius propterea Moschum connubio indignum insinuantes, & nefariam cum jumentis libidinem eidem exprobrantes. Hunc igitur ille despectum ita vindicavit, ut armis Polono illatis, eum amplis-

amplissimis Lithuaniae ditionibus spoliaret, summopereque humiliaret. Atqui Princeps Johannes non repulsam passus, benevolæ regis Erici fratris consensu, Polonicam hinc amicitiam captantis, & sponsum suam epistola fideliter commendantis, XXIV. Maji legatos in Poloniam in hujus negotio connubii transmisit, insignes nobilitate viros Henricum Claudii à Kanchas, Johannem Beronis, Equestri conspicuum dignitate, & Zachariam natione Polonum, ac functione Ducis Cancellarium. Haud verò minus illustris matrimonii cupidus rex Ericus, approbatione senatus, Reginam Scotiae Mariam, suo destinat thalamo consortem, hujusque nomine matrimonii, Comes Petrus, Carolus à Mornaj, & Martinus Helsingius, tempore veris in Scotiam fuerunt ablegati; quibus pro viatico, V. thalerorum millia sunt deputata, & præter nobilissimas pellium decades non paucas, permagni precii monilia cum legatis destinata, Reginæ loco arrhabonis offerenda.

Post istorum nihilominus abitum, quorundam seductus adulatorum perfvatione, venustatem Lotharingæ, avum, vel proavum maternum habentis, Christiernum tyrannum, magnoperè celebrantium, alios expedit legatos, non minus auro argentoque oneratos, ad Imperatorem virginis tutorem, qui beneplacito cum responso inde postmodum redierunt, nec magis quicquam effecerunt. Sed Annam Erici sororem Georgius Johannes, Rheni Palatinus, & Dux Bavariæ, conjugem flagitavit, futuroque Suecus sororio daturus responsum, illuc modò Simonem Wetterum transmiserat.

Hactenus verò Lubecensium oratores apud Cæsarem constituti, IV. Maji die, ipsius obtinent diploma, quo Narvicam illis indulget navigationem, velut Germaniæ proficuum, nolens ideò in gratiam Livonum, amplius imperio haud subjectorum Ruthenicarum Germanos mercium defraudare commodo, ut neque Lubecenses earundem lucro. Ast nec dum acceptis Ferdinandi litteris, edicto respondent Lubecenses Suetici regis, XXIII. Maji, permultis contendentes argumentis, Ruthenicam sibi permittendam navigationem, nihil tamen efficientes. Nam rex Ericus non paucas Lubecensium naves mercibus onustas Ruthenicis principio æstatis captas, sibi vendicavit, & partim Stocholmiæ, partim Revalliæ, illas exoneravit, fiscumque inde plurimum locupletavit.

Quocirca Lubecenses hinc magis consternati, fœderatas convocant urbes, festo sacratissimæ Trinitatis illic comparentes, & inde litteris ad Suecum datis, illi suadentes, ut priscis subscriberet privilegiis civitatum Vandalicarum, & naves mercesque ablatas restitueret. Voto autem suo frustrati, de Sueonum Rege in conventu ordinum Francofurti Imperialium summoperè querentur, & litteras solum Cæsaris, Electorumque, assequuntur, quibus Regem Ericum familiariter admonent, ut in gratiam cum Vandalicis redire non gravaretur mercatoribus. Nec cum Imperatore Lubecenses, & ipsius assessoribus, duntaxat periculosas Sueonibus haberent molitiones, sed etiam cum rege Danorum.

Proinde quid à consobrino expectandum foret exploraturus, in Daniam XXX. Maji, suum transmisit Secretarium, Laurentium Canuti, & convocatis Stocholmiæ Sueticis optimatibus, istam cum Dano controversiam ponderat, simulque procerum impetrat consensum XVI. Junii, ut Angla super matrimonio iterum compellaretur, quod ex ipso plurimum Sueonibus subsidii foret in hostium quoslibet expectandum.

Ingens tamen fuerat regis Erici levitas, uno eodemque tempore ternas ambire sponsas, Scotam videlicet, Lotharingam, & Anglam, nimiaque paterni thesauri prodigalitas, tot opum cumulos in hujusmodi expen-

expendere, velut per jocum, legationes; & aliud intendere. Non eâ profectò mentis inconstantia fuit Dux Johannes, qui sola procatu in Polonia, & reversis modo legatis, gratissimo inde responso oblectatus, eoque ad nuptiarum sollennia vocatus, se accingit profecti.

Per id quoque tempus Sueticarum in Livonia ductor copiarum, vir admodum strenuus, Claudius Christiernius, cum argento Parnovienses non posset expugnare, ferrum corripit, & mandato regis prope festivitatem Pentecostes, illos vehementer obsidet. Qui simul intus omnium rerum penuria pressi, foris oppugnatione defessi, nec ullâ subfidii à Magistro vel rege Sigismundo propediem ferendi spe recreati, vel animati, obtentâ vitæ ac bonorum securitate, veterumque privilegiorum immunitate, seipsos, & urbem suam Suecorum subjiciunt imperio.

Illos vero rex Ericus, magnoperè hujusmodi oblectatus deditiōe, omnigeno urbis defendendæ apparatu firmavit, & insuper X. milibus Rigensium marcarum donavit. Alio præterea nuncio fuit Suecus non minus nunc recreatus; Siquidem legati prius in Russiam expediti, domum modò reversi, bimam cum Moschis pacem, nomine Sueonum & Livonum simul sancitam retulerunt, illaque vigente, magnam Livoniæ partem rex Ericus, regi Sigismundo, Magno & Gothardo, subducere moliebatur. Itaque Moschus destinatis vicissim ad Suecos legatis, per hos pacem consueto Ruthenis more, Stocholmiæ XIII. Junii roboravit, ut interea occupatas in Livonia munitiones melius firmaret, & belli Suecos & Polonos inter de Livonia reliqua suscepti spectaret catastrophem, horumque alterum postea commodius impugnaret, & totam provinciam subjugaret.

Jam porrò Dux Finlandiæ Johannes itineri accinctus Polonico, vel potius Lithuanico, ab rege Erico fratre obtinuit, ut in sua ducatus absentia militaribus non esset onerandus contributionibus ac expeditionibus, simulque honorificas ad regem Sigismundum litteras, & aliquot equitum turmas, quæ ipsum per Livoniam cum securitate & dignitate forent deducturæ; Quæ tamen magis illi fuerant impedimento, quam adjumento. Serò autem nimis rex Ericus animadvertens, quam periculosa sibi esset ista Ducis Finlandici cum Polono affinitas, idque propter veteres cum fratre similitudines, & novas de Livonia cum rege Sigismundo belli tempestates; transmissis quantocius post D. Johannem nunciis & litteris, ipsum frustra revocat. Quandoquidem is priori fretus licentiâ, & benevolentia, navi protinus conscensâ, XIX. Junii Dantiscum versus cum insigni navium frequentia, & magnificentia, velificaverit.

Post octiduum delatus sub Gedanum, in portu diebus XIV. litteras à Polono fidei publicæ expectavit, illisque tandem acceptis, à Gedanensibus insigni pompa deducitur in urbem, & conviviis spectaculisque aliquandiu excipitur. Quo temporis intervallo, rex Ericus domi magis in suspitione propter contumacem fratris abitum confirmatus, nec parum à Ducis osoribus simul instigatus, in conventu Ordinum, mensè Julio Stocholmiæ celebrato, multiplicem de illo querimoniam instituit, & Statuum approbatione simul constituit, auditâ Laurentii Canuti nuper reversi relatione, ut tertius in Daniam legatus mitteretur, Thuro Bielche à Salestad, cum Dionysio Beuræo, & Laurentio Canuti, qui X. Julii Daniam versus iter arripuerunt. Sed Suecus inter spem metumque pendet, an regem Fridericum habiturus esset amicum vel inimicum ignorans, atque ne imparatus à Danis opprimeretur, in iisdem XIV. Julii comitiis, illam Jenecopiæ anno priori ordinationem inchoatam consummavit; Quæ Nobiles obligarentur, ex quibuslibet CCC. reddituum annuorum marcis,

ast Coronæ vasalli ex CC, cataphractum Regi belligerato providere semper equitem, & in peregrina illum trimestri tempore militia sustentare, verum domesticâ usque belli finem providere illi commeatum.

Huic quidem constitutioni, Stocholmiæ vel Upsaliæ, ut quidam sentiunt, promulgatæ, Nobilis ordo velut minus tolerabili, magnopere inprimis adversans, ad tantam permovit regem Ericum indignationem, ut ibi contumaces neci destinasse perhiberetur, nec tamen illam perpetrasse, intellectâ rebellium obedientiâ. Fratrem quoque Magnum Ostrogothia ducem, velut transgressorem constitutionis Arbogianæ, accusans, ipsius servitores quosdam, huic magis culpæ affines, in vincula conjecit, sicque istum etiam sibi fratrem quodammodo adversarium objecit. Atque princeps Johannes non minus Regi offensus, ob præfatam ex itinere concessa revocationem, dissimulat, & viam continuat Dantisco Marieburgum; inde Fruenburgum, seu Varmiam; post Brunsbergam, utrobique ab Hostiditionis antistite insigniter exceptus, & tandem Regiomontum properat.

Quando similiter Ericus rex non diutius suum cum Angla connubium ratus prorogandum, & licentiâ fretus procerum nuper Stocholmiæ obtentâ, XXII. Julii Nicolaum Gyllenstern, regni Cancellarium, & Benedictum Gylte, velut paranymphos, ad Elizabetham ablegavit; Quos tamen actutum legationis pœnitens, Elsburgó revocavit, nec ipsos, aliosve ullos impotterum eò transmisit.

Interim Georgius Johannes, Rheni Palatinus, benigno Regis Suetici nuncio non parum exhilaratus, Scondiam versus gressum accelerat, & XVIII. Augusti Stocholmiam ingressus, Annam Erici sororem illustrissimam venustissimamque sibi desponsavit, & domum postea repedavit, anno sequenti ad ipsa nuptiarum sollennia opulentior & magnificentior rediturus.

Eodem propemodum tempore comes Petrus ex Scotia regressus, Regi optatum inde responsum Decembri mense adventurum significat. Nec ingratum ex Lotharingia, velut præfatus sum, prius consequebatur, eamque potissimum ob causam ibi Suecus, prout non improbabilis existimo, procabatur, ut proneptem vel abneptem Christierni regis conjugem adeptus, avitam hujus jurisdictionem in Daniam & Norvegiam, auxilio Cæsaris, aliorumque affinium, armis prosequeretur, ac utroque regno potiretur.

Non multò dissimilem habuit intentionem Christopherus D. Magnipolensis, & coadiutor Archiepiscopi Rigensis, qui huic diœcesin subducturus, Imperatoris opem flagitavit, & spe frustratus, illam à Sueonum Rege, unâ sororum ductâ in matrimonium, sibi ferendam haud dubitavit.

In Sueciam propterea hoc anni tempore perveniens, suum Erico votum manifestat, & desponsatâ ipsius sore Elizabethâ, subsidium impetrat; ast quodam remoratus infortunio, post XVIII. annos cum ipsa nuptias primum celebrat. Verùm ipsemet Rex non Archiepiscopo quicquam, sed Gothardo ordinis Magistro Vitenstenum erepturus, illud per autumnum operâ Claudii Christiernii graviter oppugnavit, quod tandem Johannes Grollius, fame adactus, & nullas aliunde suppetias nactus, Sueonibus assignavit. Itaque cum rex Ericus non paucas urbes, arces & provincias in Livonia hætenus obtinisset, nempe Revalensium, Parnoviensium, & Vitenstenensium, Suantonem Sture Comitem modò illarum constituit gubernatorem.

Quibus fortunæ successibus Rex plurimum gavisus, novâ insuper lætitiâ cumulatur; Siquidem à reversis ex Dania legatis non citra voluptatem intellexerit, secum in gratiam confobrinum rediisse. Atqui non multò

tò fuit diuturnior ista lætitia & amicitia, quam Protoplasti mora in Paradiso; Quandoquidem Danus post nostrorum inde abitum, venientibus illuc primum Moschi, & deinceps Poloni, legatis, ac fœdus secum in Suecum pangere volentibus, protinus consenserit, idemque Lubecensibus persuaserit.

Interea verò Dux Johannes Regiomonti quadriduum moratus, indeque Calendis Septembris profectus, ab aliquot turmis equitum Polonicis, Prutenicis, & Curlandicis, ad Caenam Lithuaniae civitatem, ornatiſſimè deducitur. Ibi autem ipſemet Sigismundus rex cum flore Poloniae ac Lithuaniae occurrens, sponſum perducit Vilnam, post biduum, IV. videlicet Octobris die, quâ decuit ſollennitate, ac dignitate, Catharinae sponſae copulatum.

Memorat quidam, nuptialibus in basilica sacris peractis, dum inde Neogami progredierentur, horribile visum in cœlo prodigium, nempe feretrum in una caput hominis obruncatum, in altera virgam spectantibus ostentans extremitate.

Secundum nuptias porrò Dux Johannes cum leviro ibi aliquandiu conversatus est, ac demùm ipsi valedicens, cum nova nupta Rigam versus contendit mense Novembri; ubi non intromissus, ad munitiones & ditiones divertit, à leviro in pignus acceptas, ipsisque cuidam Johanni strenuo militi non tamen ingenuo commissis, Parnoviam festinat, ac ibi cum paucis in urbe susceptus hospitio, fratris erga se indignationem non obscure cognovit; Ipsam tamen non magnoperè formidans, inde Revaliam pergit.

Quò tum temporis ex Suecia Dux Christopherus cum regiis prope-
ravavit litteris, Suetico mandantibus ibi Polemarchæ, ut sibi præfulem Rigensem impugnaturus, ferret suppeditas. Suamet etiam causæ Suecus, Lubecensium calumniis in foro Cæsaris nimium prægravatæ, tempestivè opitulaturus, Nicolaum Gyllenstern, ab Anglica nuper profectio-
ne revocatum, transmisit Francofurtum; ubi Ferdinando, quam æquis esset Rex Sueonum permotus rationibus, ad prohibendam Vandaliæ mercatoribus, Narviæ cum Ruthenis negotiationem, & quam illi peterent intolerabilem in Suecia mercandi potestatem, luculenter exposuit, simulque forsitan de matrimonio Lotharingæ iterum proposuit.

Verùm antè legati eò adventum, Imperator VII. Novemb. suum regi Erico destinavit cum litteris tabellarium, quibus cum ipso clementius exoptulat, ob maris infestationem, & impeditam ad Ruthenos navigationem. Nec sibi persuadens Suecus Lubecensium partibus Danum amplius adhærere, in omnibus regni sui emporiis, pacem cum ipso nuper constitutam, ſollenniter curat publicandam, operâ æneatoris, & caduceatoris, Sueonibus manifestans, quaslibet utrinque controversias, illâ super tribus coronis exceptâ, amicè propediem componendâ, esse transactas.

Atqui pauco post tempore intelligens Dani cum Moscho & Polono factionem, consobrino graviter succenset; Magis tamen fratri Johanni, præcipuè postquam modò primum inaudiret ipsum auri tantum novo focero suppeditasse, omninò existimans sibi à fratre, Danis & Polonis forsitan confœderato, occultas tendi insidias. Quarum insciens Princeps Johannes suspicionum, & prout arbitror, insons, optimatibus Revaliensium salutatis, & belle admodum tractatis, inde navigio Abogiam contendit, quam ipso Theophaniæ incolumis attigit pervigilio, totamque Nati Salvatoris festivitatem hilaris transigit, cum illustrissima probissimaque thalami consorte, Catharina.

Recenset porro quidam ex Scandiæ Historicis, Principem Johannem eâ, præter alias, conditione matrimonio Catharinæ potitum, quod leviro promiserit, Catholici per Sueciam dogmatis restaurationi & propagationi, se pro viribus evigilaturum. Sed minus vera mihi assertio hujusmodi videtur, cum Princeps Johannes isto fortassis tempore magis Calvinianæ, in Angliâ nonnihil imbibitæ, quàm Romanæ fuerit deditus religioni, & acerrimè in quolibet fermè congressu confessuque adversus dogma Catholicorum disputaverit. Illud tamen non inficior, libera illum religionis exercitia uxori Catholicæ, & hujus sectatoribus spondidisse. Sicut neque diffiteor, Principem Johannem deinceps assidue cum istius fidei assertoribus conversando, conferendoque, non parum ex dogmate hujusmodi, quemadmodum ex operis progressu non obscure contabit, sensim imbibisse.

Anno MDLXIII. Princeps Johannes amicissimis compellans regem Ericum fratrem litteris, suum ipsi denunciat reditum, ad repotiaque illum honorificè Abogiam invitat, aut si non liceret ipsimet per negotia, illam suâ præsentia ornare festivitatem, ut illustres sui loco illuc vicarios ablegare non dedignaretur. Sed utrumque Rex mordicè recusat, & IV. Februarii expeditis ad Ducem Jacobo Laurentio, atque Hermanno Bruschero, ipsum vehementer inculcat, propter mutuam regi Sigismundo hosti patriæ conjurato tantam pecuniam, illi simul exprobrans, quod regiâ dehortatione contemptâ, Vilnam adiverit, & formidolosum nimis huic regno connubium iniverit, pariterque Ducem Johannem infimulans conspirationis adversus patriam cum Polono & Dano, fœderatis in Sueoniam hostibus, clanculum institutæ.

Porro cum asperius à fratre super his accepisset, meritò responsum, Stocholmiam ipsum peremptoriè ad regium citat tribunal, objectis responsurum ibi criminibus. Qui postulatâ, & non impetratâ sufficienti fide publicâ, comparere omnino recusat. Indeque non obscure animadvertens, sibi bellum à Rege inferendum, opem leviri regis Sigismundi, Ducis Prussici, & aliorum implorat affinium; suas obfirmat munitiones, ac potissimum Abogiam, & Finlandos novo sibi obligat fidelitatis jramento, ad subsidium suo Principi ferendum haud imparatos.

Nec ignorans rex Ericus, fratrem hujusmodi fretum suppetiis, animosius rebellare, atque comperiens Moschum, propter occupatam à Polonis Livoniam, & denegatum sibi cum Catharina matrimonium, modò Lithuaniae ditiones infestare, urbemque ibi primariam admirabili potentia impugnare Polociam, transmissis in Moschoviam legatis hoc tempore, Benedicto Gylte, ac Gustavo Finchio, Tyrannum invitat ad fœdus contra Polonum, velut hostem utriusque communem, tempestivè secum pangendum.

Interea Danus sub prætextu pacis inter Scandios firmandæ, quid Suecus moliretur exploraturus, suorum unum Consiliariorum, nempe Corficium Wlpheldium, in Sueciam expedit legatum. Qui mense Februarii regem Ericum Upsaliae conveniens, & molitiones regis Friderici quodammodo ipsi proditas subolfaciens, hanc à Rege suo culpam derivare plurimum laborat, & inviolabilem inter Suecos ac Danos fore amicitiam subdolè asseverat. Hujus itaque seductus rex Ericus persuasione, fide à consobrino publicâ non impetratâ, XV. Februarii, hinc per Dania suam destinat legatos, Stenonem Ericium, Gabrielem Christierni, Liberos regni Barones, & Georgium Finchium, in Hassiam abituros, Christianamque Lantgravii filiam, sibi conjugem postulaturus.

Minus tamen securam mari, terræve, legati non obtento in Dania salvo

salvo conductu, sibi fore protectionem arbitrati, cum Hafniam pervenissent, illum à Johanne Frisio, regni Cancellario, flagitarunt. Is autem callidi admodum ingenii homo, tantam Suecorum legationem habens suspectam, in absentia regis Friderici, sub vario prætextu legatos æquo diutius illic demoratur, nunc suadens, ut Regem ea super re convenirent; nunc perhibens hujusmodi ab illo litteras ipsis propediem adferendas, ut interim expiscaretur, cujus gratia negotii Germaniam adirent, vel illud à Corsicio ex Sueonia reduce liquidius intelligens, quod patriæ utilius deprehenderet, Regi suo juveni suaderet, Legatis consobrini exhibendum.

Nec dolus ipsos latuit, qui propterea fraudem detestati; de tanta ibi mora suis negotiis inimica protestati; jure gentium, pace inter regna nuper firmatâ, & propinquâ Regis utriusque consanguinitate animati, non expectato diutius hujusmodi conductu, abitum inde parant. Ideoque Frisius in sua magis confirmatus suspicione, & peregrinis citra licentiam abiturientibus magnoperè indignatus, frequentibus ac frementibus ad portas urbis mandat excubitoribus, ut Suecos exitu prohiberent. Qui iussa minus æqua executi, appropinquantes occidua mox portæ legatos, verbis & verberibus, ad pristinum remeare diversorium, licet de tanta palàm vehementerque protestarentur violentia, & hujus vindictam adversariis luculentius interminarentur, compellunt. Quam Frisius nostratibus contumeliam, Rege absente, non tamen insciente, sed facinori connivente, irrogavit, & cruentissimo ita bello septennali primum cecinit clasticum.

Verum enimverò nè hujus fama injuriæ in Sueciam propagata, similes Corsicio injiceret ibi compedes, sedulo invigilat, & captivos magis spe liberationis, quam metu dilectat, lautiusque tractat, donec incolumem ex Suecia reciperet Wlfeldium. Qui singularem isto temporis intervallo Sueonum expertus benevolentiam, indeque sub finem brumæ in patriam reversus, regi Friderico significat, haud ipsi diuturnam cum rege Erico pacem ullatenus futuram, nisi triumphu coronarum se quantocius abdicaret, simulque Gotlandiam illi resignaret. Ac proinde Legatorum non improbat captivationem, & præsertim Stenonis, affirmans ipsum, maximum hujusmodi consultorem diffensionis. Quamobrem ille cum sociis arctiori mandatur custodiæ; Servitorum quidam contumaciores, publicis aliquantisper carceribus mancipantur; Sarcinæ penitus examinantur, litteris potissimum spoliatae, & tandem ipsimet legati Calenburgum expediuntur custodiendi, ibique fuerant integrum detenti per biennium.

Danus porrò missis actutum litteris ad Suecum, illorum audaciam & contumaciam graviter exaggerat, tantamque propter violentiam, non injustè traditos custodiæ affirmat. Atqui rescribens mox rex Ericus, suos frustra excusat, nec illis libertatem impetrat, licet crebris regem Fridericum litteris de hac postmodum sollicitaret. Immò tantum abest, ut hos Danus liberaret, ut alios à Sveco deinceps per Daniam ablegatos Germaniam versus homines illic detinere non formidaret, nè ipsis quidem ex Suecia parcens institoribus, licet ibi consuetis negotiari; Largamque nimis hoc pacto Suecis præbens bellandi occasionem. Ipsemet autem primam belli aleam jacturus; Suecum Oceano depulsurus; & mercatoribus occidentum mare accolentibus, vectigalque in freto Cymbrico pendentibus, deque Sueonum grassatione querentibus, securam præstiturus in Baltico navigationem, initio veris XVI. navium expedit in mare classem, ipsique Jacobum Brokenhusium præficit Admiralium. Quæ, deductis citra nocumentum plurimis mercatorum occidentalium onerariis, ad diversa Vandalorum emporia, nec Sueticis ullibi navigiis comparen-

tibus, quæ propter maris fauces adhuc congelatas, domi remorabantur, sibi dominium Pelagi vendicarunt, ac velut hoste jam inde fugato, triumpharunt. Terrestrem quoque victoriam sibi rex Fridericus de rege Erico haud dubiam pollicebatur, quod præter non paucos Germaniæ Principes, Moschum & Polonum haberet adjuutores, Vandalicique forent cives Regis Suetici osores; Velut etiam, quod Sueciâ domestico arderet incendio, vehementiores quotidie flammâs proferente.

Sed nihilominus imperterritus Rex Ericus animo perstat, & ne plurimum se hostium objiceret mucronibus confodiendum, ac penitus obruendum, summopere invigilat. Atque præcipue amicitiam Imperatoris Romani captans, cum interea mense Februario præfatas ipsius literas, in causâ Lubecensium conscriptas, accepisset, his V. Martii die Arosiâ respondit amicissime, perfectissime tamen, & nervosissime. Itaque Cæsar his Sueci literis, non solum à legato ipsius Nicolao Gyllensternio, de injusta Lubecensium causâ plenissime informatus, regis addictior partibus evasit, & Sueticæ exemplar apologiæ mercatoribus approbandum, vel confutandum transmissit. Hoc verò illi sunt conati, minus tamen feliciter, prout ex Lubecensium literis ad Imperatorem hac de materia XVII Septembris postea exaratis, comprobatur.

Quibus præterea rationibus impelleretur rex Ericus ad Livoniæ impugnationem, Cæsari, velut ordinis Theutonici summo protectori, copiose simul demonstravit, illarumque fretus æquitate, dum Polonus bello distineretur Moschovitico, VIII minores Livoniæ munitiones, quas inter fuerat Karchis, Duci oppignorata Johanni, primis hujus anni mensibus subjugavit. Rex Sigismundus itaque à tantis hostibus impugnatus, insuperque de periculoso sororii statu in Finlandia dominantis, informatus, IX Aprilis Lubecensibus perscripsit, quos instigat, ut aliis Vandalicæ municipibus in auxilium adhibitis, veterem defenderent libertatem; Sueco ipsam pessundanti frenos injicerent; Pelago hostem excluderent; nec ulla per mare subsidia huic adferri permetterent; Spondens, quoad Livoniam, terrestri militiâ se conatus infracturum Sueticos, Danumque ex sua parte idem promississe asseverans.

Verum Rex Ericus, ut internis primum tumultibus sedatis, externis securius congrederetur hostibus, initio veris Andream Sigfridium, mediocri stipatum exercitu, misit in Finlandiam, ut expugnatâ quantocius Abogiâ, Ducem Johannem fratrem, cum uxore, sectatoribusque, captivum, vivum aut mortuum, inde perduceret in Sueciam, & Finlandos regio morigeros imperio efficeret. Nec animum Dux viso hostium adventu despondens, se defensionis suæ, suorumque accingit, & trimestrem sustinet obsidionem, interea suppetias ex Polonia, Prussiaque nequicquam expectans promissas.

Quo temporis intervallo, novos destinat in Hassiam Legatos rex Ericus, sibi Christinam ibi sponsam adducturos, hosque Jacobus Baggus per mare, instructissimâ XII navium classe, mandato regio suscepit Rosochium securè transvehendos. Qui Stocholmiâ IV. Maji cum triumpho solvit, & in Oceanum proventus, sub Borenholmia sacris Pentecostes feriis, in præfatam Danorum incidit classem. Quando Sueci, Danique, mutuo efferati conspectu, primum eminus, & mox cominus, se vicissim telis impetunt. Acerrimè verò utrinque pugnatur aliquandiu, & tandem Sueones, licet navium, & militum numero, longè forent hostibus inferiores, tamen victoriâ superiores evaserunt. Nam Admirali nobili Jacobo Brochenhusio, cum nonnullis Capitaneis, & DCCCC. classiariis in suam redacto potestatem, prætoriam, ternaque insuper alia occu-

occuparunt permagni valoris navigia, reliqua quassarunt, fugarunt, & DC epibatarum trucidarunt.

Nec minus à nostratibus in Livonia hoc tempore dimicatur strenuè; Tamen currentibus rex Ericus calcar subditurus, magisque inflammaturus, gloriæ igniculis accensos, horum ductori Carolo Mornæo, XIV. Maji armillas C. argenteas, & L. torques, venustè admodum elaboratas, transmisit, iis militum donandas, qui in arcium expugnationibus animosius reliquis se gessissent.

Baggii autem commilitones solâ pro tempore adorèâ contenti, Danis, & horum navigiis Stocholmiâ perductis, priorem reputant navigationem, Rostochiumque delati, legatos exponunt ad Lantgravium profecturos, quorum ibi expectant XIV diebus reditum. Nec mercatoribus ex Dania illac ad nundinas ultrò citròque interim commeanantibus, quicquam damni adferunt, contestantes se pacis inter Scandix regna constitutæ, nolle primos existere transgressores, & simul protestantes, Danos propriæ sub Borenholmia cladis fuisse authores. Domi etiam Rex ipsemet, secundum istam victoriam, XXIII Maji, in Daniam Georgio Gyllensternio Legato, & Laurentio Canuti Secretario, fœciali transmissis, cum Friderico de violentia Suecis Oceanum pacificè tranantibus, irrogatâ, paceque violatâ, protestatur, ipsum ad controversiarum transactionem; captivorum permutationem; pacis, vel prolixiorum induciarum constitutionem, seriò hortatur. Ast Danus clade nimium inflammatus Borenholmensi, saluberrimâ consobrini admonitione contemptâ, convocatorum assensu Ordinum, in Sueones bellum decernit.

Quamobrem ex Dania, & Norvegia, Germanique potissimum prægrandem illicò congregat exercitum, fœderatos de subsidio Principes ferendo sollicitat, & Lubecenses, velut Sueco aliàs infestos, ad hanc invitat militiam. Nec difficulter ab illo persuasi, habito protinus Segebergæ cum aliis Vandalix mercatoribus hac super re colloquio, & promissio ipsorum de auxiliis ferendis, accepto, Regis consentiunt admonitioni, classique Danicæ XII. adjungunt naves, rebus ad prælium necessariis oppido instructas. Ab his proinde miles, & aliunde catervatim, turmatimque, quotidie Hafniam confluit, qui polemarcham nactus Gunterum à Suaburg comitem, miram somniat de Suecis victoriam, horum, & præcipuè regiam animo devorat opulentiam; arces in symposiis expugnat; præfecturas sibi vendicat; & nobiliorum amplexus virginum suo destinat connubio.

Indè autem Legatus regis Erici medio reversus tempore, quomodo esset Danus erga Suecos animatus; quos adhiberet conatus, apparatusque foveret, denunciat. Quocirca Rex sibi, & patriæ, prospecturus, & irruptionibus hostium occursurus, XXVI. Maji, generosos, ac bellicosos viros, Claudium Christiernium, ad Smalandiæ, & Laurentium Petrium à Segerstad, Vestrogothiæ, suscipiendam quantocius defensionem, conscribendumque ibi simul militem ablegavit; Alios etiam optimatum aliò in iisdem expedivit negotiis; nec reliquis ipsemet militiae partibus indormivit, ita suis prospiciens omninò rebus, terra marique gerendis, ut Danicam non magnopere formidaret molitionem.

Utriusque nihilominus amici nefas arbitantes detestabile, quod Principes tam propinquo sanguinis nexu cohærentes, mutuis se forent armis confossuri, & præsertim Sueco Hessus, futuro, ut existimabat, genero, ac Dano Elector Saxonix, cognato compatientes, suam deferunt partibus operam in transigenda hujusmodi controversia, suadentque ut propterea non gravarentur suos mittere legatos Rostochium, ibi ad XXIII. Augusti diem comparituros. Nec amicam respuens obsequium rex Ericus, cum regni Ordinibus ideò Stocholmiæ, ad

ad Calendas Junias convocatis, hoc de negotio consultat, & denique ipsorum consensu, hujusmodi legationem Rostochium die conducto appetente transmittendam libens approbat.

In eosdem quoque arbitros licet rex Fridericus consentiret, tamen expeditis in Oceanum LIV. navibus, quarum XIII. ad Lubecenses spectarent, ipsemet cum terrestribus pergit sensim cohortibus, quæ XXVIII. constabant millibus hominum, Sueciæ versus limitem. Prius verò Norvegiâ Dano simul impulsæ, Daliæ, Vermelandiæ, & Helsingiæ, limitaneas Sueciæ provincias, ipso hujus ætatis primordio infestant, prout ipsarum incolæ regi Erico, querulis X. Junii litteris significarunt. Tulit quidem istud Princeps molestè nuncium; Sed molestius tamen, quod sui ex Moschovia cum minus optato advenissent responso, & proinde aliam modo illuc expedit legationem, quæ vir strenuus Johannes Laurentius, fungebatur. Atqui molestissimè omnium tulit rex Ericus, quod frater Johannes, Abogiæ castrum usque contumaciter, & pugnaciter defenderet, nec se, illudque dederet; quem propterea in prædictis Stocholmiæ simul comitiis, coram regni Ordinibus, rebellionis & perduellionis, graviter admodum accusavit absentem.

Quandò etiam unum ex servitoribus fraternis, Johannem Bartholdium, minùs compotem mentis, prius compræhensum, questionibus subjecit, qui nimia compulsus cruciatuum vehementiâ, multiformia factiois crimina in dominum commentus fuisse perhibetur. Quibus cum Hogenschildius Bielche, ad Ducem Johannem, XIII. Junii, transmittitur, simul mandatum ad Finlandiæ ac Livoniæ Gubernatores severum habens, ut nisi Dux castro mox dedito, arma deponeret, & regio se, suosque permetteret arbitrio, illum totis ditionum suarum viribus ac viris impugnant.

Post hujus verò abitum, dictus Johannes Bartholdius, ultimo afficitur supplicio, licet in fontem se, dominumque proclamaret, & omnia quæ in hunc esset factus, revocaret, in eadem simul confessione animam exhalans. Alter deinde famulus Principis Finlandici, Johannes etiam vocatus, natione Scotus, Stocholmiæ similiter; & tertius Arosiæ, Nicolaus Birgerius appellatus, sui causâ domini morte plectebantur.

Interea Lantgravius Suetici Regis nuncium, & litteras, adeptus, quibus postularet Christinam eâ sibi conditione modò per mare transmittendam, ut si de rationibus connubii ineundi cum virgine, missisque cum ipsa commissariis, bellè conveniret, eam mox duceret conjugem, alias ipsam remitteret; illi minùs consultum videbatur, hujusmodi filiam lege in Sueciam, belli tempestatibus undequaque expositam, expedire.

Quamobrem remisso ad classem nuncio, significat illud in commodius tranquilliusque tempus prorogandum esse matrimonium, ac interim de concordia Suecos & Danos inter apparanda, laborandum, huic iterum negotio suam deferens operam, utque Sueones constituto Rostochii tempore comparerent, seriò admonens. Cum hujusmodi propterea responso Jacobus Baggus, Sueticæ classis Admiralus, XVII. Junii ex portu solverat Rostochiensis.

Cæterum XXIX. Junii, perlatus Stocholmiam, cum triumpho excipitur, & à foro urbis ferrario in acropolim hoc processu deducitur: Primus ille procedit, grandi torque redimitus aureâ, & binos inter Barones magnificè constitutus, ipsumque Suetici comitantur ponè Capitanei, auro etiam fulgentes, & inter viros dignitatis Equestris ambulantes; quos

quos geruli sequuntur vexillorum, ab hostibus in nupera pugna captorum, ipsa convoluta, inversaque, præferentes. Deinde captivi, capitibus rasi, & candidis innixi scipionibus, isto incedunt ordine: Jacobus Brochenhusius, Daniæ archithalassus, antecessorem habet Herculem, Regis morionem, & binos utrinque satellites, laterum stipatores. Totidem postea ejusdem conditionis habent comites, Capitanei VII. genere nobiles, vestigiis sui Admiralii dejecto vultu inhærentes, & tandem bini, & bini, subsequuntur cæteri captivorum prolixo inprimis agmine, vinculis copulati.

Nec istud profecto spectaculum Sueones postmodum captivi in Daniam abducti, impune tulerunt. Atque licet illo consobrinum longè vehementius inflammaret rex Ericus, nihilominus tamen illicò Laurentium Canuti potius caduceatorem, quam facialem, ad ipsum ultimò expedit.

Verùm Christopherus, Magnipolensium princeps, futurus regis Erici sororius, post suum ex Suecia reditum in Livoniam, sibi vendicans ideò juris aliquid in archidiocesi Rigensem, quòd Wilhelmi demortui fuisset coadjutor, & propterea illius machinans subactionem, cum aliquot turmis equitum Germanicorum, à Sueco suppeditatorum, circa XXV. Julii, archiepiscopam invadit, fausto minùs successu; Nam à Gothardo Curlandiæ domino, & Ernesto Wetero, Polonicarum ductore copiarum, in castro expugnatus Dalensi, captivus in Poloniam abducitur, ubi quinquennio detinetur.

Nec illo Sueones suorum infortunio commilitonum magnoperè confternati, XXVIII. Julii Habsaliam, Ducis Magni subjectam dominio civitatem Episcopalem, obsederunt. Incolæ autem nullum à domino subsidium expectantes, post toleratam fortissimè X. diebus impugnationem, se, urbemque sub plurimis dederunt conditionibus, ac exceptionibus. Sed victores paucis harum servatis, Catholicam ibi religionem Evangelicam permutant; preciosissimam basilicam suppellectile spoliant; ex campanis inde Revaliam traductis bellicas apparant machinas, & opes fundosque presbyterii aliò demigrantis, occupant. Deinde porrò in vicinam effusi provinciam, Vichiamque huic finitimam, ipsas in solitudinem propemodum redegerunt, in easque propterea tantoperè desævierunt, quòd Danis auscultarent, bellum Sueciæ molientibus.

Nè verò rex Ericus huic præbuisse causam argueretur, appropinquante nunc tempore colloquii Rostochensis, ad ipsum cum plenissima agendi potestate, illustrem Gustavum à Bogesund Comitem; Georgium Ericium à Fogleviich Baronem; & Olaum Laurentium, regni Secretarium, transmisit. Qui Calmarniam progressi, ut inde mari aut terram Rostochium festinarent, per litteras, nunciosque, ab Admiralio classis Danicæ, & Castellano Hafniensi, salvum flagitant conductum, nec qualem voluerunt impetrant. Ideoque profectioe hujusmodi posthabita, velut minus securam, Stocholmiam inculpabiles remeant.

Quando Danus etiam, licet non ignarus esset, vanum omninò fore colloquium Rostochiense; tamen eò, quasi pacis magnoperè foret cupidus, suos expedit commissarios, & ipsemet IV. Augusti castra Elsburgum versus movit propius. Hac autem de causa Dani quoties Sueciam sunt oppugnaturi, toties primum faciunt in istam arcem impetum, quòd cum illic solum pateat Sueonibus in mare occiduum exitus, velint ipsis omne præripere subsidium, illac per fautores Sueonum, fretum devitantes Danicum, ceu scopulum, adferri consueverunt. Sicut etiam, quòd siquidem sola Elsburgensis ditio Sueciæ subjecta, dirimat Norvegiam à Dania, ut illam primò subactam, integram habeat

Danus continentem, nec tantillo disjunctum intervālo imperium.

Cæterum V. Augusti die, Laurentius Canutius Suetici Regis caduceator ex Dania reversus Stocholmiam, significat regem Fridericum juxta conditiones à Suecis illi propositas, ne mentionem quidem pacis audire, multò minus eam velle hujusmodi ferire pactis; & tantum abesse ut trium usu coronarum se velit abdicare, ac Sconiam, Hallandiam, Blechingiam, Gotlandiamque Sueonibus resignare, ut reliquum etiam Sueciæ meditetur subjugare. Quo autem jure præfatas Sueci repetant provincias, & quo vicissim Dani easdem sibi hætenus vendicant, ex libro contra Petrum Rosfontanum liquet manifestè. Sed quantum ad illam de Tribus Coronis controversiam, intendunt Dani, has usurpando, sibi nonnullam in Sueciæ regnum, velut olim Daniæ conjunctum, arrogare jurisdictionem, non considerantes quam justis de causis ipsam sub Christierno tyranno amiserint, ac ne hujusmodi prodatur intentio, callidè prætendunt, terna diademata symbolum esse duntaxat, indicans tria quondam Scandianæ regna, sub unius fuisse Regis dominio, non peculiaria Sueonum insignia, minus veraciter affirmantes, Leonem Suecos pro stemmate, per tria salientem flumina, quondam usurpasse. Verum nostrates in plurimis hoc de negotio celebratis utrinque conventibus, hujusmodi fuisse Gothorum insignia, & Suecorum tria auri diademata, ex vetustissimis litterarum sigillis, multo ante unionem Scandicorum regnorum tempore impressis, ita firmiter demonstrarunt, ut post transactionem Stetini Anno MDLXX peractam, parum in suâ Dani causâ,prehenderint, vel ostenderint, præfidii.

Cæterum modò hac freti assertione, vel potiùs arrogatâ in Sueciam jurisdictione, quòd internis ipsam tumultibus, & externis cum Moscho, Polono, Livonibus, ac Vandalorum mercatoribus, præcipueque Lubecensibus, viderent collotenùs implicatam; funestum istud auspicantur bellum, quo innumerabilium utrinque hominum fuit sanguis profusus.

Etenim rex Fredericus, & Respublica Lubecensis, ad prælium ex fœdere parati, non expectato Rostochiensis termino colloquii, suos in Sueciam expediunt feciales. Ac Danicus quidem, Nicolaus Fontenus, XII. Augusti, mandatum depositurus in castro Stocholmensi, conspecta Regis majestate, in throno admodum sublimi residentis, præ nimio metu obmutuit. Ast blandè jussus à rege Erico suum profari negotium, strictoque collum subdere interea gladio, vocem solvit timidam, & causis belli prolatis, asserit eas propter Daniæ Regem, ferro flammaque vindictam de Sueco propediem sumpturum. Mox rex Ericus causas ipsemet copiosâ ponderat oratione, ac refutat, fecialemque vitæ donatum securitate, jubet quantociùs Sueciâ excedere, & domino vicissim suo dicere, Suecos, qui æquiores belligerandi haberent causas, ipsum, Deo propitiante, docturos, quid sit clarissimæ fortissimæque genti arma citra necessitatem, ex quadam mentis arrogantia, movere.

Sed Lubecensem suo non dignatus colloquio, eum velut à mercatoribus missum, coram senatu urbis suam jubet commissionem deponere. Ubi proindè in confessu negotiatorum ille Stocholmensium nactus loquendi potestatem, bellum Lubecenses Sueciæ illaturos pronunciat, quòd veteribus in hoc regno privilegiis frui vetarentur, & mercibus in Oceano spoliarentur. Quibus profectò rationibus ex mandato Regis, à civibus fuit luculenter responsum, & uterque ita fecialis hinc expeditus, in Daniam redibat. Nec tamen Rex Fredericus antequam dies Rostochii condita pertransivisset, canere voluerat classicum.

Quâ porrò die hujusmodi peragitur Stocholmiæ clarigatio, eâdem castrum vincitur Abogense. Nam Dux Johannes promissas ex Polonia & Prussia non adeptus suppetias, nec valens proprio diutius Marte, quassam ab hostibus nimium munitionem defendere, & simul intelligens, plures ab adversariis cõpias propediem affuturas, cœpit rebus suis diffidere, nec tamen arcem voluit dedere. Quamobrem, hostis quodam usus stratagemate, eâ violenter fuit potitus, idque Dux Prussiæ intelligens, cum Dantisco esset soluturus in Finlandiam cum auxiliariis cohortibus, his exautoratis, domum subtristior festinat.

Interim Princeps Johannes cum uxore, servitoribus, & reliquis sectatoribus captus, quando cum his ex castro producitur, à quodam fuisset sicario transfossus, nisi Claudius Boye regionum unus procerum scelus avertisset. Incolumis proinde cum suis Dux Johannes Stocholmiam navibus delatus, regio præsentatur judicio, & criminum alibi memoratorum, à Georgio Petrio, regio procuratore, vehementer accusatus, ad Cæsareum provocatur tribunal, ac nihilominus prolatâ ibi sententiâ secundum VIII. & IX. juris Suetici capita, titulo de flagitiis enormiter capitalibus, pronunciatum cum omnibus sectatoribus, vitâ bonisque privandus, & mulctandus, nisi ex summa Rex clementia, fratri culpam, & hujusmodi pœnam, condonaret.

Hanc potissimi Ordinum cogebantur obsignare, roborareque sententiam, & tergiversantes carceribus compellebantur, illiusque protinus vigore non pauci ex Ducis servitoribus in suburbio mactati, centum rotis, & palis, imponuntur; Alii ad metalla damnantur, quos inter fuit Nicolaus Johannis, fratre genitus Johannis Braschonis, quondam in Ostrogothia præsulis Catholici. Ipsemet verò Princeps Johannes vitâ donatus, bonis tamen mobilibus & immobilibus spoliatus, & perpetuo carceri adjudicatus, cum uxore mæstissima in celoce Griphisholmiam versus transvehitur, quando conspicatus suos nuper supplicio affectos, lachrymis ubertim profusis dixit: *Hæc fida meorum corpora.* Fuerant autem isti omnes indigenæ; & alienigenas rex Ericus fratris servitores, ex regno dimisit impunitos; Polonos, Germanos, & Italos, præter Christopherum Schench, à Tautenborg Liberum Baronem, quem, velut peculiarem Ducis consiliarium, gravissimis subjecit questionibus; nihil tamen effecit.

Cæterum Dux Johannes Griphsholmiam perlatus, arctissimæ traditur custodiæ, in qua ipse, conjuxque individua calamitatis comes, annis IV, & binis mensibus, detinebantur, suæ nullo momento vitæ securi. Nam rex Ericus prævidens ex astrologiæ observationibus, quarum fuerat peritissimus, illisque deditissimus, suo principem Johannem exitio vivere, ipsi vitam eripuisset, nisi fratres, Magnum, & Carolum, maternosque illius in regno consanguineos, velut etiam Polonum levirum, submetuisset fortassis vindices.

Memorat profectò Ericus Falchius in suo Panegyrico, quòd ipsemet Rex quandoque ad captivum ingressus fratrem hujus causâ sceleris patrandi, animum conspecto illo mutarit, ad fraternaue prolapsus genua, principem Johannem supplex ita compellaverit: *Scio frater, scio regni mei te expectare gubernacula, & me mea fata manere; Sed te rogo, & obtestor, cum ad regium perveneris culmen, & in tua fuero potestate, ut mei te misereat, neque propter copulam sanguinis adeò propinquam, turpi quoquam me letho patiaris occumbere.* Ast Princeps Johannes fraudem subesse veritus, oratione temporilocoque accommodâ, tyrannum ita placavit, ut nec furentem formidaret, nec supplicem inflammarit. Hinc igitur, prout etiam ex non paucis

liquet aliis indiciis, regem Ericum non admodum malignæ fuisse naturæ, verum à sceleratis seductum nimis consultoribus, ad omnem sævitiam & malitiam natis; Quorum antesignanus fuit Georgius, Petri apud Salemontanos concionatoris filius, homo versutissimus, & crudelissimus, qui cum diabolicæ, ut ferunt, magiæ fuerit oppidò studiosus, non consiliis modò pravis, sed maleficio pariter optimam Regis naturam forsitan dementavit, hujusque conjecturæ non obscura passim documenta sequens adferet historia. Quamobrem infelix Princeps hujus nebulonis operâ nimium delectatus, ipso nihil statuit propemodum inconsulto, eundemque velut murum sibi fore aheneum demonstraturus, illi patritiis adscripto, ternos pro insignibus lateres assignavit. Libentius verò, & confidentius etiam, aliis obscuro natis genere in quibuslibet majoris momenti negotiis, simul cum proceribus, utebatur, quòd horum fidelitati, velut maternis fratrum cognatis, plerumque diffideret.

Porro Sigismundus rex Polonorum necdum certior factus de infortunio sororii & sororis, navem emisit in mare balticum, Abogeni forsitan castro subsidium laturam, quam Sueonum classis XVI. Augustidie, interceptit. Verùm XXIV. hujus mensis, legati Ducis Saxonici, & Lantgravii, confluunt Rostochii, unaque Danici, & cum frustrà illic adventum Sueticorum aliquandiu expectassent, indè domum dilabuntur. Suecus proinde hostibus regno imminentibus, occursurus, triduò antè, videlicet XXI. Augusti, cum palatinis Stocholmiâ egreditur cohortibus, & rex Fridericus post quatrduum cinxerat obsidione arcem Elsburgensem, hujusque præfidiarii adventu hostis cognito, propinquæ subdiderant flammæ civitati, nè sibi foret detrimento, & Danis adjumento. Tum Rex Danorum suis quaquaversum litteris per Gothiam divulgatis, modernam regum familiam, fœdis onerat criminibus; Gustavi, ac Erici regimen, tyrannidis insimulat; quantum haberet ille jus in Sueciam, exaggerat; & tandem Suecos, Gothosque, ad pristinam regnorum unionem, ac subjectionem, blandissimè invitat, alias ferro flammisque mulctandos, & subjugandos.

Transmisso simul etiam nuncio ad præfidiarium in castro militem, hunc ad spontaneam arcis deditionem hortatur, & nullibi optatum nactus responsum, propinquos Westrogothiæ incolas crudelissimè prædatur. Nec minorem interea cladem Oelandis Danica classis inflixerat. Castri tamen impugnationem per reliquum distulit Augustum, & integrum Septembrem, interim præstolans regis Erici adventum, seque parans ad confligendum cum ipso de toto Suecorum imperio. Atqui rex Ericus id minus rebus suis pro tempore consultum ratus, congressu abstinuit, ac hostium turmas subinde pabulatum, vel frumentatum, sive alias prædatum emissas, probè fauciatas, non ditatas, remiserat. Quo nihilominus temporis intervallo, amplissimis ex toto regno militum cohortibus turmatim congregatis, & regni ubique rebus pacatis, ad confligendum cum Danis, quando relicta sub Elsburgo munitione, aliò digrederentur. Quamquam & ibi hostibus congregari moliretur, fortassis dummodò succederet machinatio. Etenim Comitem Petrum per Daniam & Vermelandiam; Sed Gustavum Olai à Torpa Baronem, per Vestrogothiam, plurimis stipatos agminibus, clam expediverat, & ipsemet cum reliquo exercitu per Smalandiam lento gradu processerat, ut hostem illic à tribus simul partibus adoriretur, qui prius arce potitus, nostros deluserat conatus.

Nec Danos modicè animavit, quòd non ignorarent potissimum exercitus Suetici robur, Livonicâ occupatum militiâ. Cum isto autem initio Septembris, heros admodum strenuus, Achatius Benedicti, sub Lodium pro-

profectus, id octiduo vehementer impugnavit, & Polonus Curlandusque obsessis auxilium laturo, mediocres contrahunt cohortes. Quarum aliquot turmæ sub Lealiam præmissæ, exploratum quid illic Sueones molerentur, ab his intromittuntur, existimantibus suos esse commilitones, à Lodio adventantes, & mox secus experientibus. Quippe ab immisso hoste protinus trucidantur, & Lealiam hujusmodi recuperatam stratagemate, Gotthardus Curlandiæ Princeps, profugis Vichiæ nobilibus ex Oeselia revocatis, tradidit nomine Ducis Magni protegendam. Sed interim ille conjunctis cum Polono copiis, Lodium pergebat, hostiumque Sueones adventu, citra ullam perterriti necessitatem, omissâ obsidione, Lodio profugiunt Revaliam, & hostes illuc advenientes, senas ibi machinas Suecorum bellicas relictas capiunt, Lodiumque novo muniunt præsidio, ac victores inde abeunt.

Sed cum circa Parnoviam redirent, nonnullæ Sueonum cohortes in sylvis latentes, ex insidiis prodromas illorum copias aggrediuntur, & Henrico à Donau Burgravio ipsarum ductore prostrato, victoriâ potiuntur. Deindè Lealiam victores profecti, hostibus illam eripiunt, & captos ibi nobilium plurimos in Sueciam expediunt. Quando Moschorum legati, ex Dania in Vichiam delati, ab occurrentibus Ducis sui cohortibus in patriam deducuntur, illa secum nova ferentes, quòd Magnus Dani germanus, ductâ in matrimonium virgine Moschi cognatâ, monarcha totius propediem Livoniæ, Suecis ac Polonis ope Ruthenica subductâ, esset futurus, fratrique postea Finlandos, dubio procul, subjugaturus. Vanâ etiam hac Lubecenses fiduciâ lætati, & suâ Danicæ conjunctâ pelagus obvagante animati classe, Narviâ cum multis hoc tempore onerarius, domum versus navigant, in hasque XII naves Sueonum incidentes, senis potiuntur, & Narviam reliquæ trepidantes relabuntur.

Modò autem rex Ericus Jenecopiæ cum terrestri Sueonum exercitu constitutus potissimo, & non minus adhuc de tumultibus domesticis sedandis, quam hostibus ex regno profligandis sollicitus, VI. Octobris, missò ad Magnum fratrem Hogenschildio Bielche, simulque Erico Mathiæ, Secretario, flagitat, ut sententiæ in Ducem Johannem ab Ordinibus regni prolatae, non gravaretur simul subscribere. Verum respondit, tanto conscientiam reluctari piaculo. Et propterea ut ipsum rex Ericus huc sceleris promoveret, nec adversarium postea timeret, illum, exclusò principe Johanne, sibi absque liberis mortuo, immediatum deligit in throno successorem. Quo tandem Magnus pacto seductus, regiæ satisfacit voluntati; tamen inde tantos conscientiae scrupulos fuit mox expertus, ut hinc in perpetuum ceciderit delirium, nec unquam convaluerit. Quamvis nonnulli aliam huic mentis abalienationi causam quoque assignare consueverint.

Cæterùm IX. Octobris, illustrissimus princeps Georgius Johannes, Rheni Palatinus, Stocholmiam Sueciæ reversus, cum splendido in primis comitatu, se nuptiarum accingit festivitati. Post biduum verò intelligens rex Ericus, suos à Cæsare legatos, Nicolaum Gyllenstern, & Georgium Gere, nuper regressos, in quodam propinquo Vandalorum commorari emporio, ibique classem præstolari Sueticam, ut eâ securius in patriam deducerentur, litteris illos hortatur, ut in Hessiam se conferrent, & annulo pronubo pro VI. millibus thalerorum comparato, sibi filiam illo Lantgravii desponsarent. Nec illi mandato reluctati, viam illuc arripiunt, & dum hujusmodi gnavigationis, litteris Angliam versus aliis per mare ablegatis, Elizabetham sibi postulat thalami consortem. Illasque Lantgravius, à Dano interceptas, & in Hessiam transmissas, adeptus, vehementer Sueco indignatur,

ac legatos plurimum hujus ergò perfidiæ increpitos, quamvis à culpa omnino alienos, jubet Hessiâ quantocius excedere, nec amplius illuc se, filiamque ludificatum accedere.

Hactenus verò Danus Elsburgensis intentus arcis aliquandiu expugnationi, nonnullam mœnium partem tormentis prostraverat, & cum intelligeret castellanus, Ericus Kagge, hostem per hujusmodi murorum ruinas irruptionem meditari, nec ullum à suo acciperet Rege subsidium, vocatusque insuper esset sub fide publicâ ad colloquium cum Dano, illud accessit, & obtentâ pro se ac fociis vitæ bonorumque immunitate, XI. Octobris castrum prodidit regni Suetici fortissimum, quod ita occupatum Georgius Ranzovius tradidit IV. peditum cohortibus defendendum. Hâc Danus partâ victoriâ, reliquæ subactionem Westrogothiæ, & castri propterea Lechensis obsidionem sibi proposuerat, ut postmodum liberius in totum se imperium effunderet Sueciæ. Verùm quòd miles desævientis vehementiâ hyemis nimium cruciatus, reditum contumacius flagitaret, vel potius, quòd potentes Suecorum exercitus undequaque imminentes formidaret, receptui canitur, reductusque in Sconiam miles, stationem ibi hybernâ consequitur.

Tantâ porrò grassante apud Suecos tempestate, & domini sui captivitate, constitutus à Duce Johanne arcium in Livonia gubernator, animatus, ipsas Moscho eâ prodere conditione statuit, si una illarum sibi conferretur, & hujus in possessione defenderetur. Atque ut præsidarium in arcibus militem ad suas pertraheret facilius partes, Ducem in carcere sublatum veneno comminiscitur. Verum ille Moschorum sub arces adventu conspecto, producis fraudem deprehendit; munitiones strenuè defendit, & proditorem comprehendit, qui Rigam transmissus, horrendo mactatur supplicio.

Sed interea temporis rex Ericus Danos in patriam dilapsos intelligens, ægerrimo tulit animo, quod fera hujusmodi tot undequaque casses ipsi expositos, incolumis, & quidem cum tanto evaderet triumpho. Hunc tamen nè omninò impune hostis reportaret, pro una regno Sueciæ ablata munitione, binas Daniæ statuit eripere. Quamobrem ipsius mandato, cum suis Comes Petrus cohortibus, limitaneam invadit Norvegiæ provinciam, & urbe Kongellensium inflammatâ, devastatâque, subjectam occupat ditionem, ac Bohusium impugnat. Atque jussus militem rupi seu scopulo arci propinquo impositum, & cymbis privatum, inediaque cruciatum, violenter itâ impellere ad faciendam in castrum impressionem, illudque capiendum, quòd hujusmodi arcis munitionissimæ expugnationem, velut impossibilem & nimis crudelem, neglexisset, ac Bohusium propterea non obtinisset, gravissimam Regis indignationem incurrit. Quando Helsingi etiâ boreales Norvegiæ regiones ex regio impugnantibus imperio, Jemptiam, Herdaliâ, & Sotodaliâ, Sueciæ iterum dominio subdiderunt. Ipsemet verò rex Ericus, omissâ nunc Elsburgensi oppugnatione, velut minus possibili, ereptum Danis Halmstadium, fortissimam Hallandiæ munitionem, cum XXX. vexillis peditum, & X. alis equitum, festinavit, ac XXIV. Octobris, bina sub illo metatus castra, vehementer oppugnavit.

Nec segniùs Danicum in urbe præsidium, cui præfuerant viri admodum pugnaces, Christianus Mandryvæl, & Josve à Qualen, Sueonibus restiterunt. Qui tamen civitate fuissent potiti, si plures quam binas habuissent machinas ibi grandiores murifragas; ex utrisque urbem castris simul per stratas mœnium ruinas, invasissent, & nisi Halmstadienses à quodam cognovissent transfuga, nostratium conditionem, ac petitis frau-

dulenter induciis, obtentisque, Suecos delusissent. Etenim videntes obfessi, potissimam mœnium partem esse prostratam, hostes ad novam animatos paratosque irruptionem, & Regem inter hos obequitando, ac munera liberalissimè distribuendo, hortandoque fat inflammatis faces adhuc subdere ardentiores, & propterea civitatis defensionem submetuentes, deliberandi super urbis deditioe, usque XXIX. Octobris diem, tempus flagitant. Quo non difficulter impetrato, regem Fridericum interea per nuncios faciunt occultos certiore, de statu civitatis periculoso, & responsum nacti optatum, animos resumunt, armaque denuò corripunt. Hujusmodi verò subsidii propediem adferendi, urbis accolæ prorsus ignari, medio tempore omnem Dano renunciant subjectionem, quòd ipsos hostibus expositos deseruisset, & illam Sueco promittunt.

Cum dies postea advenisset præstitutus, urbis postulat rex Ericus deditioem, & se delusum intelligens, hujus expugnationem munitioem in commodius differendam tempus, & interea patriam ob frigoris modò vehementiam decernit repetendam. Itaque VI. Novembris, cum primariis inde copiis Gothiam versus contendit, & cum reliquo jussi aliquantulum ibi remanere exercitu, Claudius Christiernius, Carolusque Mornæus, nullo hostium adventu cognito, post triduum vasa conclamant, & fauciatorum, machinarum, aliorumque onerati frequentiam impedimentorum, post Regem iter continuant.

Hostis porrò interim ex hybernis congregatus, tanto disjunctas esse intervallo Suecorum cohortes intelligit, commodissimamque sibi occasionem clades vindicandi Hallandicas oblatam ratus, præfatas exercitus Suetici copias militares, impedimentorum oneribus distentas, X. Novembris, ponè aggreditur. Ac licet Sueones insperato Danorum impetu magnoperè inprimis percellerentur, tamen collectis ex metu fugaque viribus & viris, dolosæ hostium incursionem se audacter objiciunt, & cum tertio ipsos turmæ peditum Sueticæ in fugam avertissent, tandem auxilio agminis equestris se pugnae subducentis, catervatimque dilabentis, destitutæ, ab adversariis opprimuntur; Sueonum CCC. caduntur, & tormenta bellica non pauca ipsis auferuntur. Nec incruenta omninò fuit Danis victoria, cum præter multam gregarii militis cladem, primarii hostium ceciderint, quos inter perillustis vir, Fridericus à Donau, & unus Brochenhusiorum, extiterunt.

Verum Suecus tantâ suorum clade intellectâ, dispersum quantocius cogit exercitum, qui regressus in hosticum, ibi crudelius multò grassatur, & castro Lychebygensium occupato, in Hallandiâ, Blechingiaque, incolas horrendum populatur. Quare Danus nostratium intelligens grassationem, & demum reversionem, ut vicem Suecis rependeret, suo exercitus ductori Guntero à Suartzenburg comiti, mandat Gothiam infestare australem. Qui propterea Calmarniam versus aliquantulum progressus, & itineris temporisque frigidissimi nimium incommodis defessus, in Sconiam remeat. Sed talibus anni difficultatibus Sueones nequam deterriti, Nidrosiensem invadunt Norvegiæ regionem, & ipsemet rex Ericus in Sueciâ remanens, XXII. Novembris, Stocholmiam cum insigni admodum pompâ ingreditur; ubi XII. Decembris, regiâ planè magnificentiâ, nuptias Annæ sororis, Georgio Johanni Palatino Rheni elocatae, plus quam CC. belli machinis, præter aliam spectaculorum convivorumque festivitatem, displosis, celebravit.

Anno MDLXIV. Sueones in borealibus Norvegiæ ditioibus, duce Claudio Kolart, Gallo, grassantes, occupatâ Nidrosiâ civitate regni me-

tropolitanâ, propinquum obsident castrum Stenvigsholmense. Hujus autem propugnator, & finitimæ regionis gubernator, Claudius Bilde, hostium potentiâ superatus, se, illudque, victorum tradidit arbitrio; Qui, primum custodiae mancipatus, datâ cautione, quod præsentis flagrante bello, contra regnum Sueciæ non esset militaturus, pristinam obtinuit fraudulenter libertatem. Claudius porrò Sueticarum ductor copiarum, Bildio, & subactis nimium confusus Norvegis, toto propemodum exercitu in Sueciam remisso, cum paucis ibi remanserat copiis, partam defensusur munitioem, regionemque. Alii prædis onusti patriam repertunt, & præter alia feruntur secum spolia, galeam atque calcaria S. Olai, ab hujus sublata tumulo, seu loculo Nidrosiæ, attulisse, & in primario Stocholmiæ templo suspendisse, ubi etiam hodie visuntur. Sed ipsum divi regis corpus, Nidrosiâ simul elatum, in proximo defodiunt cœmiterio, quod tamen à Norvegis postea investigatum, ad pristinum in basilica tumulum reportatur.

Verùm interea Claudius Bilde, fidei nuper præstitæ turpiter oblitus, reditu Sueonum cognito, in Daniam properat, imprudentiam & infrequentiam hostium Norvegiæ dominantium boreali, regi Friderico manifestat, & subsidium contra ipsos flagitat. Quo rex Ericus tempore, victoriam contra Norvegos profecturus, & reliquum Danis erepturus, ad impugnandum denuò Bohusium, cum alio Claudium Christiernum transmisit exercitu; Qui licet fortissimam navaret operam arcis expugnationi, tamen post aliquantulum temporis, inde, velut comes Petrus, citra victoriam cogitur abcedere.

Atqui fortunatius Henricus Claudius, Livoniæ moderator, sub Lodio belligerans, illud tandem expugnavit, istoque Suecus nuncio plurimum exhilaratus, & Elsburgensem æquè fortunatam sibi fore oppugnationem arbitratus, prægrandi castrum illud potentiâ obsedit. Quamobrem Danus modò suis metuens rebus, & inchoati serò nimium belli pœnitens, in Martio litteris hortatur consobrinum, ut æquis secum conditionibus in gratiam, amicitiamque, redire haud gravaretur; Ac simul ille, Lubecensesque, varios Europæ obsecrant Principes, ut suam in hac transfigenda controversia interponere operam non dedignarentur.

Hinc propterea Imperator, Bohemus, Gallus, Saxo, & Brunsvicensis, provocati, expedito in Sueciam legato sub veris initium, Christophero Minguitio, regem Ericum pacis admonent, suadentque ut feriis Pentecostes suos haberet Rostochii commissarios, & legitimis submitteret arbitris causam utrinque decidendam.

Quandò Claudius Bilde cum exercitu in Dania impetrato reversus in Norvegiam, Suecis Nidrosiæ profligatis, Stenvigsholmium arctissimâ ligat obsidione. Itaque Suecorum ibi antesignanus, Collartius, suam detestans serò imprudentiam, & Bildii accusans frustra perfidiam, arcem huic dedere compellitur; A quo contra pactum mox comprehensus, in Daniam transmittitur, ubi captivus deinceps moritur. Rex Fridericus quoque nuperam Hallandiæ & Blechingiæ vindicaturus populationem, aliquot missis trans limites regnorum cohortibus, quarum esset ductor Steno Bildius, Vesbogiam, & Sunderbogiam, Gothiæ australis devastat provincias, non tamen impunè; Siquidem Carolus Mornæus, intellectâ hostium excursione, tumultuarium congregaverit extemplò militem, & Danos infecutus, XX. horum trucidatis, reliquos in Sconiam fugavit, sub Lagaholmio pedem figentes.

Sed maritimo per idem temporis curriculum prælio vehementius utrinque decertatum; Quippe classis Sueonum XLVI, navibus constans (qua-

(quarum prætoria fuerat admirandæ magnitudinis, ideoque Machelofa, quasi parem non habens, & Mars nuncupata) XXIX. Maji ex maris Suetici faucibus, glacie modò primum purgatis, in Oceanum progreditur, & post triduum incidens prætoria, binis solum aliis stipata navigiis, reliquâ tempestatibus classe nimium dispersâ, in hostilem à Danis & Lubecensibus emissam, interque Gotlandiam & Oelandiam confidentius obvagam, huic nihilominus congreditur. Principio autem conflictus, primariam demersit Lubecensium, & pugna incalcescente, licet illa duo socialia profugerint navigia, tamen Machelofa toti hostium classi se opposuit solam. A qua proinde undequaque impugnata, & simul inflammata, se, Admiraliumque Jacobum Baggium, & Arvidum Trollium, cum frequentissimo epibatarum numero, victricibus adversariorum navibus dedere compellebatur.

Quamobrem victores prædæ nimis avidi, & tantæ molis ab interitu eripiendæ vehementer cupidi, flagrantem infiliunt navem ex omni parte catervatim, quorum CCC, aut CD, horribile pulveris tormentarii subortum protinus incendium, miserrimè dilaceratos, inque sublimem jactatos aërem, submersit tandem, & ipsum simul navigium, cum elegantissimis belli machinis CC. ex campano Ecclesiarum aere conflatis, comparatisque. Quarum hujusmodi propterea interitus, per multam præbuit occasionem hominibus pristinae adhuc religioni addictis, æstimationem Evangelicorum elevandi, & Deum velut sacrilegii vindicem summoperè deprædicandi.

Minus etiam feliciter reliqua Sueonum classis cum hostica postmodum conflavit. Quæ fauces ideò maris Sueticas repetit, malè quassata, ut interpolaretur, & novo Admiralio donaretur.

Jam porrò dies Rostochiensis deputata colloquio, præ foribus aderat, quò proinde Suecus Legatum Imperatoris modò propterea remittens, suorum istam obtendit absentia excusationem, quòd serò nimis de illo admonitus esset conventu, nec convenientem ab adversariis impetrasset comitatum, insuperque asseverans, usitatum esse morem Scandia regibus, ut quaslibet in colliminio regnorum, non in emporiis Vandalorum, transigerent jure, vel amicè, controversias, ibi colloquium cum antagonistis habendum approbat.

Intendit autem rex Ericus bellum continuando, non Sconiam modò, Hallandiam, Blechingiam, & Gotlandiam, ast etiam simul Norvegiam, Sueciæ subjugare, quòd olim rex Carolus minus legitime fuisset ipsâ spoliatus, & consobrinum propter superbam nimis insignium Sueticorum usurpationem armis multare, forsitanque ipso Daniae throno exturbare. Nam imperii fuit cupidissimus dilatandi, & multifarios, nefariosque à Danis quondam Sueciæ irrogatos sæpenumerò despectus vindicandi flagrantissimus.

Atqui colloquium nos revocat Rostochiense, ad quod Cæsaris & præfatorum commissarii Principum, cum Dani, Poloni, ac Lubecensium legatis confluentes, Suecorum IX, septimanis ibi præstolantur adventum, & tandem nacti responsum ex Suecia per reducem indè Minguitium, disperguntur. Itaque rex Fridericus sua de hujusmodi litis transactione frustratus spe dudum conceptâ, & quoddam contumaci perniciosum hosti consilium meditatus, per Legatos ad Cæsarem protinus transmissos flagitat, ut Maximilianus nuper parenti Ferdinando subrogatus, promulgato in urbibus Vandalicis edicto, prohiberet incolis bellicum in Sueciam apparatus, & quemlibet deportare comitatum, quòd his Suecus subsidiis plurimum animaretur ad belli continuationem. Verum huic

se opposuit inhibitioni quidam Ulricus Mordisius, Ducis Saxonici Cancellarius, probans Danum gerere bellum cum Sueco spontaneum; & propter hujusmodi Regum exterorum voluntariam concertationem, non impedendam mercatorum, in Germaniæ totius detrimentum, esse consuetam negotiationem. Ita Rex Fridericus hâc etiam viâ sperato non potitus successu, causæ tamen suæ haud desperat; ut neque Rex Ericus, qui propensior ad pacem cum Polono, quam Dano renovandum, Comite Petro ad illum transmissio, varia concordiæ adminicula proponit, quorum dubio procul fuit unum, Principis Johannis & Catharinæ in libertatem restitutio; & nihilominus nullum habuit successum legatio.

Hactenus Sueonum classis interpolata, milite & armamentis roborata, novoque Admiralio ornata, Claudio Christiernio, XIV. Julii die in pelagus regreditur. Hujus verò ignara reditus mercatoria Lubecensium classis, cum omnigenis Narviâ domum versus properat mercibus, quam Suetica prope Boreholmiam aggressa, XVI. hostium potitur onerariis, & præter opes fermè inæstimabiles, CCC. captivis. Quibus omnibus Stocholmiam expeditis, vindictæ prædæque cupidissima Oceanum oberrat Balticum, & Danicis ac Germanicis non pauca insuper navigia divitiis affatim stipata eripit negotiatoribus. Demum XV. Augusti in militarem hostium classem sub promontorio Oelandiæ boreali Suetica incidens, à meridie in vesperam cum ipsa confligit, & victoriam affecuta, IV. hostiles cum triumpho inde abduxit, & postquam illuxisset, intelligit reliquam hostium classem in freto Cymbrico refugium captasse. Hinc tamen postea in altum regressa, vindictam meditabatur, & Sueticæ idcirco congressa mense Septembri, denuò illuc fugatur, nec amplius hoc anno in Oceanum progreditur.

Quamobrem adversaria victrix, & ultrix cladis sub Gotlandia prius acceptæ, maris potita dominio, illud animosa obvagatur, quando VIII. iterum Lubecensibus naves ex portu advenientes Narvensi, abstulit, & nullibi hostibus postmodum conspectis, sub initium brumæ se in hyberna contulit. Sed Lubecensium Respublica, tantis spoliata mercibus, vehementer indignans, publicato, & Cæsareæ Majestati dicato libello, hujusmodi plurimum exaggerat damna sibi à Sueonibus illata, & quam æquas haberet propterea cum ipsis causas belligerandi, luculenter demonstrat, totamque velut ab ovo controversiam commemorat. Nec minus suæ fretus causæ Suecus æquitate, calamo etiam gladioque simul cum hostibus in terra ipsemet decertat, quando sua in mari tantam classis victoriam de iisdem reportarat.

Etenim vano se conatu Elsburgum impugnare animadvertens, solutâ obsidione, cum toto invadit exercitu Blechingiam, & XXVI. Augusti, amissum recuperat præsidium Lychebygensè, indeque sub Rotnebygium profectus, quod incolæ contumaciùs deditionem abnuerent, & contumeliosius responderent, potenter violenterque civitate IV. Septembris potitus, omnes inhabitatores, ac propugnatores, faminis ac pueris duntaxat exceptis, trucidavit, & urbem solo adæquavit.

Nec porro ipsemet Rex progreditur, sed aliquot secum cohortibus acceptis, Lychebygium regreditur, ubi castrum suo firmat præsidio, mandans ut prostrata nuper mœnia quantocius instaurarentur, & inde Calmarniam secedens. Interim potior exercitus pars in Sconiam effusa, Scelsburgum contendit, Sueonumque territus adventu Vernerus Pasberg, ibi castellanus, arce inflammata, fugam arripit, & hostis mox superveniens, urbem diripit, flammisque direptæ subjicit. Deinde Aleholmensibus similiter mulctatis, in reliquam digreditur Sconiam, non modicam hujus portionem truculenter admodum devastans, & cum immensis tandem spoliis reditum in Gothiam accelerans.

Tandem verò Dani cladem vindicaturi, & Lychebygium antequam restauraretur occupaturi; cognitâ Sueonum reversione, castrum aggrediuntur, & ipso nec dum reparato haud difficulter potiti, vicinam ingrediuntur Smalandiam. Quibus incolæ actutum confluentes acriter congressi, non paucos illorum prædis onustos ceciderunt, & superstites cum modico in patriam triumpho redierunt.

Proinde fortunatius Sueones in Norvegia isto temporis intervallo sunt grassati; Quandoquidem illuc Mathias Thorne cum aliquot expeditus militum turmis, ut proximam Noricorum defectionem à Claudio Kollart vindicaret, Nidrosiâ, Uddevallio & Kungellâ spoliatis, inflammatisque, plus quam XXX. in regionibus subjectis parochias fuerit impunè populatus.

Ità quandò per hujus anni curriculum foris Sueonum politici cum hostibus terrâ marique dimicant, domi non minus Ecclesiastici pro suo more decertant. Quippè cum propter hostilem maris infestationem, rarò vinum ex oris in Sueciam transmarinis importaretur, & propterea ob vini penuriam, sacris populus in regno passim defraudatus, tumultuaretur; Rex cum Archiepiscopo, & Episcopis Stocholmiam vocatis, de remedio huic vini penuriæ adhibendo, XII. Martii consultavit. Informatus autem perperam à Dionysio præceptore suo rex Ericus, quòd hujusmodi propter necessitatem, loco vini liceret in administrando Eucharistiæ sacramento, aquâ uti purâ, vel melle temperatâ, istud suggestit Præsulibus adminiculum. Quod Archiepiscopus, velut dogma hæreticum, præcipuè detestatus, cum hujus suasore assertoreque congredditur Dionysio, & licet sufficienter comprobasset, solam præfati sacramenti materiam esse panem ac vinum, manifestique adversariam erroris convicisset; tamen unus Antistitum, nempe Johannes Ofegius, Arosiensium Episcopus, domum ex colloquio reversus, litteris per diœcesin promulgatis, asseverat, regiam esse voluntatem, ut inopiâ vini laborantes, in sacrificio altaris, melicrato, vel aquâ uterentur purâ. Ideoque M. Laurentius regni Archipræsul graviter offensus, VIII. Julii, apologiam pro vera sacramenti hujus materia, pane ac vino solum constante, publicavit, & Johannem, aliosque opinionis patronos contrariæ, vehementer confutavit, ac hæreseos damnavit.

Hunc retulit triumphum ex hostibus Laurentius internis, nec minorem rex Ericus, velut dictum est, ab externis, ipsiusque aliquod præbiturus simulachrum, seu spectaculum, hujusmodi sub exitum anni processu, veterem Romanorum adumbrante morem atque splendorem, ingrediebatur Stocholmiam. Inprimis ab australi urbis porta, omnes quæ ad castrum ducerent plateæ, aulæis & peristromatibus, priscos Romanorum Græcorumque triumphos exhibentibus spectandos, fuerant utrinque viarum eleganter admodum decoratæ, ac magnificis passim arcubus ornatae triumphalibus. Civitatem porrò æneatores & tympanotribæ festivo intrant primi clangore. Hos equites veterani subsequuntur, & indè pedites, vexilla hostibus terrâ marique ablata præferentes inversa & complicata. Ipsi postea gradiebantur captivi, bini ac bini, quorum nobiliores sericio manus ligamine, alii canabino constrictas gerebant. Cæterum ponè istos insigni procedunt apparatu Procere regni, quos terni comitabantur regii ephæbi, immediate Regem præcedentes, & totidem ipsum sequebantur, illustrissimumque claudebat agmen palatina equitum turma, quod in acropoli horrendo tormentorum reboatu libratore salutabant.

Post hunc rex Ericus triumphum, sepositis aliquantulum horridis bello-

bellorum exercitiis, blandis connubiorum tripudiis se accingit, & nuptias Cæciliæ sororis, Christophero Badensium Marchioni desponsatæ, quâ conveniens fuerat festivitate, peragit. His autem transactis, neogami per mare pergunt Revaliam, ubi, velut etiam Padisi, per hyemem commorati, veris initio in Badensem contendunt regionem.

Fertur porrò Ericus sororium Revaliæ hyemantem, morti, quibus de caussis ignoratur, destinasse; quam tamen evaserat. Sed postremo anni currentis mense Legati Pomeranicorum Ducum, Jacobus Citzvitius, & Andreas Borchius, Calmarniam advenerunt, Sueco persuasuri, ut novo consentiret colloquio, in aliqua Germaniæ civitate, cum Danis & Lubecensibus, pristinæ amicitiae restituendis, propediem celebrando. Qui nonnullam simul habuisse commissionem de restaurando matrimonii negotio cum filia Hessi, Christina, perhibentur.

Anno MDLXV ineunte. Cognoscens rex Ericus præfatos ex Pomerania Legatos advenisse Calmarniam, suorum binos Consiliariorum, nempe Johannem Claudium, & Canutum Canutum, illuc transmisit; Qui Pomeranis congressi, cum his de connubio Hessæ non poterant convenire. Quamobrem ea post modicum exinde temporis, illustrissimo Holsatiæ Duci elocata Adolpho, huic postmodum inter alios genuit liberos, Christinam, Sueciæ reginam. Nec etiam super pacis negotio constituendæ, quicquam transigere poterant, & proinde infectâ re, domum utrinque disceditur. Suecus autem non ignorans tales istud colloquium eventus habiturum, interim exercitum ablegat triplicem, quorum uno comes Petrus, XIV. Januarii, occæpit Elsburgum impugnare; altero Bohusium Achatius Benedicti gnaviter obsidet; & tertio Claudius Christiernius, XX. Januarii Hallandiam ingressus, huic grandem intulit vastitatem, Scaniæque, quam usque Helsingburgum, Lagaholmio, Istadio ac Engelholmio simul exustis, populatur.

Nec minus strenuam navat operam Achatius Bohusensium expugnationi, & intelligens hostes Halmstadii congregatos, obsessis in subsidium fraudulenter ac latenter adventare, aliquot turmis equitum emissis, illos profligat, & Andream Griis hostium captivat antesignanum. Attamen prorsus nullam arcis spem obtinendæ videns affulgere, solutâ obsidione, finitimam infestat Norvegiam, & cum victoria, spoliisque amplissimis, in patriam remeat.

Medio Rex Ericus tempore, domi collocutus cum regni Ordinibus, Upsaliæ ad nundinas congregatis Disanas, ipsorum impetrat consensum, ut indigenam duceret pro arbitrio uxorem, si cum alienigenis non succederet matrimonium. Ibi simul deliberatum, de assignanda Duci Carolo successionis jurisdictione; Quandoquidem Dux Magnus, quod mentis foret impotens, ad succedendum Regi, absque liberis forsitan masculis deinceps morituro, nequaquam idoneus videretur; nihil tamen pro tempore determinatum.

In Martio postea Comes Steno Ericius, à Danica liberatus custodia, in patriam advenit, & quod bello inter Suecos ac Danos vehementius flagrante, vinculis esset solutus, ipsum Rex Ericus habuit suspectum factionis cum hostibus clanculum initæ; propterea subveritus, nè Danorum & contribulium fretus auxilio, domesticos pro liberatione Ducis Johannis, velut sorore geniti, commoveret tumultus, illum perpetuo Nycopiæ carceri cum uxore ac liberis statuit mancipare, & nihilominus hujusmodi postea decretum mutavit, pristinoque Stenonem favori, ac honori, restituit.

Quo Danus tempore moliens nuperam Hallandiæ & Scaniæ cladem à Suecis illatam vindicare, VI. ac XII. Aprilis, Sunderbogiam, Gödingiamque,

que, amplissimas Gothiæ australis provincias, devastat, & simul conatus suis in Elsburgo præfidiariis commeatum adferre, instructâ classe, binis irrumpit ibi vicibus, & descensione factâ, licet Suecorum in Hisingia stationem invaderet, tamen cum ignominia fuit inde compulsus discedere; Verum in Maijō tantâ advenit potentiâ, ut violenter ad castrum penetraret, & Suecos hinc profligaret.

Atqui majus longè contigit Suecis prius infortunium Parnoviæ in Livonia; Quippè una equitum cohors Germanicorum, à Suetico exautorata Rege, quòd integram stipendii non accepisset solutionem, dolo clavibus urbis potita, hujus referat portas, & octavâ secundum Paschæ sollennitatem nocte, civitatem occupat Parnoviensem, omnibus in ea Suecis truculenter occisis. Deindè arcem senis oppugnat septimanis, & Castellatum in quodam captum prædio suburbano, Andream Petrium a Fardala, Equitem, in Poloniam transmittit, in vinculis detinendum.

Initio autem æstatis, nimirum III. Maji die, animosus & bellicosus ille Claudius Christiernius, cum XLVIII. navium classe in Balticum provectus Oceanum, hostilem sollicitè indagat, & XXI. cognoscens IV. adversariorum navigia in quodam prope Stralsundium portu, & totidem in altero circa Griphisvaldiam aliquandiu delituisse, ut commeatum Sueciæ solitum ex his, & aliis Pomeraniæ urbibus nonnullis adferri prohiberent, in ipsa partem classis expedit. Quamobrem utrobique Dani, & Lubecenses, se Sueonibus actutum futuros prædæ animadvertentes, refugium apud Pomeraniæ duces captarunt, horumque illi precibus commoti, legato ad Suecos transmissò, asserunt se velut amicos regis Erici, ac regis Friderici, neutri aliquod in suis portibus detrimentum velle irrogatum; Ideoque flagitare, nè porrò illos infestarent, & spondent naves ibi arresto usque finem belli detinendas.

Intereà Legatus Regis Suetici adhuc in Germania remanens Nicolaus Gyllensternius, ex Sundensi profectus urbe ad reliquam patriæ classem, XXV. Maji cum Admiralio colloquitur, illoque mox in civitatem reverso, ex memoratis Pomeraniæ adveniunt portibus naves emissæ. Itaque Christiernus sponse Ducum contentus, cum tota iterum classe in altum regreditur, quandò intelligens Lubecensem sub Falsterbogia Danicam nec dum paratam expectare, illuc vela prorasque convertit. Die autem XXVII. Maji, nostram hostilis conspicata, sublati quantocyùs anchoris, sub Hafniam properavit, quam Suetica nihilominus insecuta, in urbis etiam conspectu intrepida pausavit.

Iste Sueonum adventus sub præfatam Daniæ regiam, in diem incidit Dominicum, quandò Hafnienses sacris in Ecclesia operam dantes, cognito hostium appulsu, cum trepidatione per urbem discurrunt. Quos rex Fridericus non minore consternatus timore, templo etiam relicto, ubi sponforum adfuit consecrationi, tremulo hortatur sermone, ut hostibus civitatem forsitan invasuris, se viriliter fideliterque opponerent. Deindè confenso parone, classem accedit sociam, Lubecenses in ea vehementer obsecrans, ne periclitanti nimium modò Hafniæ, præsentem adferre opem gravarentur, velut etiã, ut Suecos ab ingressu freti arcerent, quòd aliàs classis ibi Danica minus adhuc instructa consistens, hostiles non posset manus evadere.

Quorum benevolo Danus promissò magnoperè fuit vegetatus, nec ipso tamen hostis consternatus, ex onerariis mercatorum occidentalium, plus quam CCL. per fretum adventantibus in mare Balticum, XXIX. Maji, vectigal rege Friderico inspectante, plurimumque indignante, levavit. Atqui

Danorum, & Lubecensium, hisque faventium onerarias non paucas simul interceptas, cum permagni precii mercibus in Sueciam ablegavit, in quarum una Sueci litteris Lubecensium potiti, quibus hostili significaretur classi, prætoriam in Thrävæ ostiis consistentem, Lubeco propediem socias accessuram, sub spe hujus indubia obtinendæ, Lubecum versus postridiè velificarunt. Tunc itaque Sueonum successibus, dominium sibi maris usurpantium, horum fautores Pomeraniæ mercatores animati, Stralsundio, Griphisvaldio, Colbergâ, & Volgasto, cum LX. navigiis omnigenum Sueciæ commeatum apportarunt.

Calendis porrò Junii prætoria Lubecensium, arroganti dicta vocabulo, *Styr Sweden* hoc est domitrix, si Diis placet, Sueciæ, hostilem eminus conspicata, saburram quantocius ejicit, & vadosam littori propinquam deligit stationem magis securam. Quamobrem Suetica sperato haud potita successu, & accessu, insuperque crebris impetita globis ex navigio ac urbis præsidio, in pelagus revertitur, ubi aliquandiu in civitatis propemodum conspectu obvagata ultrò citròque, onerarias Lubecensibus aliquot naves abstulit. Parata interim Danica, sociæque adunata, Sueticam minaciter indagat, nuperum sub Hafnia despectum vindicatura, & obviæ inter Vismariam Rostochiumque IV. Junii congressa, vehementissimo cum ipsa conflictu à meridie in vesperam decertavit. Quo temporis intervallo Lubecensis in circuitu solum spectatrix, non pugnatrice, velificabat. Nox autem diremit prælium, quod postridiè cupientes Dani restaurare, nimiâ Oceani malaciâ congressu prohibentur. Die verò VI. Junii, conflictum detrectantes à Suecis oblatum, quod proximo admiralius prælio, Hartlevus Trollius, lethaliter esset vulneratus, plurimusque miles pariter sauciatus, subitum in freto Cymbrico quærunt refugium. Fugientem Sueci victores hostilem classem usque Mæoniam persecuti, jactis ibi anchoris, in continentem descendunt, & insulares obviam progredientes, acriterque pugnantes, cædunt, & cum insigni ad classem redeunt commeatu.

Hactenus in Livonia nonnulli quoque Sueonum arcem viriliter tutati Parnoviensem, quam denique, nullum à Rege subsidium armis Danorum distento, intereà consecuti, IX. Junii Germanis cum eximio belli apparatu, illuc ex Suecia prius submisso, dedere compellebantur. Idem verò infortunium Sueones in Huitenstenio subveriti, quoslibet inde Germanos, Livonesque, velut proditiōis suspectos, expulerunt. Sed novi Parnoviensium moderatores, etiam Revaliæ subactionem sibi pollicentes, tribus ab urbe milliariibus deinceps castra metantur, & nonnunquam ipso potissimum diluculo sub mœnia civitatis advolantes, cum præfidiariis audacter effusis velitantur, finitimamque populantur ditionem. Quocirca Suecus, nè Revaliâ simul potirentur, subveritus, illuc virum strenuum, Andream Nicolaium, cum aliquot equitum ac peditum cohortibus expedit, horumque territus adventu hostis, Parnoviam repetivit.

Eodem propemodum tempore præfati ex Pomerania Legati, denuò suorum nomine Principum Sueciæ Regem Junio mense accedentes, illum pacis admonent cum Dano instaurandæ, ac proptereà vehementer suadent, ut novum in Germania cum adversariis hoc super negotio colloquium, per suos non gravaretur Commissarios frequentare. Verùm illud rex Ericus præcisè abnuens, quod suis minus tuta foret Consiliariis profectio in Germaniam, conventum in colliminio regnorum duntaxat cum hostibus invisendum approbat; eâ tamen conditione, ut Danus suam hac in re mentem prius manifestaret. Quod ubi nactus esset responsum rex Fridericus cum Pomeranis ex Suecia reversis, mox se pacis amantem,

conventusque per litteras declarat, consobrinum hortans, ut æquas transactionis conciperet conditiones, sibi que transmitteret. Nec renuit rex Ericus, hanc inter alias pacis legem statuens potissimam, ut sibi Danus in qualemcunque damnorum & injuriarum compensationem, id cederet universum, quod in necessaria sui defensione belli jure occupasset, & prius alioquin ad Sueciæ regnum merito pertineret.

Intolerabilem verò Danus hanc sibi pacis conditionem arbitratus, subornat Carolum Danicæ, Regis Gallici continuo residentem in Dania legatum, ut in Sueoniam profectus, simularet nuper se à domino in Scandiam, velut sequestrem pacis, esse transmissum, & regem Ericum ad tolerabilia pacificationis media inclinaret. Nec Carolus difficulter persuasus, Danorum aliàs causæ addictissimus, Sueticam ingreditur profectiōnem, licet obviis regis Erici foret literis admonitus, ut nisi hostis nuper missis subscriberet conditionibus, in Sueciam non accederet.

Per idem porrò tempus comperiens Suecus, quòd sub pacifica hujusmodi deliberatione, Danus suis in Elsburgo præfidiariis opem laturus, Westrogothiam vastasset, & copias Sueonum, velut præfatus sum, ex suis sub castro stationibus profligasset, fraudem Danicam vehementer detestatur, & novo protinus exercitu conscripto, hostibus obviam properavit. Quando Comes Petrus, Sueticæ in Westrogothia militiæ ductor, accusatus apud Regem officii minus audacter contra Danos administrati procuratique, illo defungitur, & Ivarus Magni substitutus, quòd exercitus jam esset nimium dispersus, ad Regem protinus revertitur.

Nec in mari à conflictibus intereà feriatum est; Siquidem hostilis denuò classis instaurata, & post obitum Hertlevi Trollii, admiralio Ottone Ruth ornata, Oceanum infestis repetiverit signis, Suecosque furens quæsiverit; Cum his tamen VII. Julii sub Borenholmio minus feliciter conflixit. Istâ etenim pugnâ nimium cruentâ, & truculenta, Sueones iterum victores effecti, prætoriam inde hostium, cum Admiralio, & plurimis captivorum aliis, Stocholmiam ovantes abduxerunt, non autem triumphantes; Quòd ipsimet etiã non paucas in hoc prælio amiserint cohortes, & simul naves aliquot, hostium telis partim demersas, partim in potestatem horum conversas. Non tamen hostilis diutius in Oceano ausa permanere, ad fretum pro more solito, refugit Cymbricum, nec in altum hoc anno prodit amplius, quòd Suetica victrix obvagaretur.

Plus nihilominus spei gubernator Parnoviensium Casparus ab Oldenbochem, veterum unus Crucigerorum, in raris, & parum claris Danorum victoriis collocans; ac illorum, velut etiam Polonorum, Ducisque Magni consilio & auxilio confidens se Esthoniæ Suecis bello alibi simul distentis, erepturum, decreverat in primis Revaliam denuò impugnare. Itaque auxiliariis, & militaribus undequaque agminibus tractis, illam XI. Augusti temerario profus ausu, multo tamen plausu, obsedit; & hostes triduo post Sueticus Livoniæ gubernator, factâ in diluculo eruptione, aggressus, de somno ita excitavit, ut horum non pauci momentaneum cum æterno commutarint; Superstites autem in præsubitam avertuntur fugam, quos miles victor non persecutus, ad prædam per hostium castra discurrit, idque non ignorans una profugorum turma equestris, insperata quantocyus revertitur, & Suecis congressa palantibus, horum plus quàm centum cecidit. Sed tandem ab hostibus catervatim concurrentibus profligata, fugientes insequitur commilitones, & Sueci castrorum se direptioni securius denuò accingentes, amplissimis ditantur manubiis.

Deinde rescians Sueticus polemarcha Henricus Claudius, hostem ex fuga

fuga quodam se loco colligere, illuc profectus actutum, in confertam explosit multitudinem belli machinam, & solus globo tactus ductor Livonum Casparus, illicò animam efflavit. Totus proindè exercitus, velut acephalus, mox dilabatur, & in autumnò iterum congregitur, quando Sueones hybernæ ipsius stationem invadentes, grandem hostibus cladem inflixerunt, horumque primarii Revaliam perducti, quòd præstita Regi Sueonum juramenta prius fidelitatis non servassent, vario afficiuntur supplicio.

Intereà porrò temporis, rex Ericus in Suecia cum exercitu contra Danum usque in Westrogothiam progressus, ibi Danicæm habet obvium, qui cum pacis negotia ex instinctu Danorum minus sincerè videretur tractare, illum Suecus extemplò remisit.

Posteà Scaram Rex castra promovens, illic regis Friderici nanciscitur litteras, quibus bellum deligit potius, quam præscriptis pacem conditionibus. Hinc igitur rex Ericus, velut etiam quòd Scaræ intelligeret Danos, horrendam in Westrogothiæ incolas tyrannidem exercuisse, magis inflammatus, illos sub Elsburgo morantes, armis omninò impetendos statuit. Verum hostis cognito Sueonum adventu, indè secessit in Hallandiam, & porrò in Sconiam processit, quos nihilominus in Hallandiam Suecus subsequens, hoste ibi non deprehensò, totam in Varbergenses decrevit iram profundere; Ideoque datis mox ad ipsos litteris, hortatur ad spontaneam urbis & arcis deditioem, & contumeliosum indè nactus responsum, Varbergi demandat expugnationem Claudio Boye, ac Jacobo Henricio, sed ipsemet ex consilio totius exercitus, cum paucis in Westrogothiam remeat, illic belli præstolaturus eventum. Quod autem bello rex Ericus præfenti, & præcedentibus aliquot, subsequensque se communiter subtraxerit conflictibus, ipsum minus audacem & bellacem fuisse, quidam non immeritò existimarunt.

Magis itaque miles Regis absentiam animatus, XXII. Augusti urbem cingit Varbergensem obsidione, & cum incolas quatrìduo, ac præfidiarias sollicitasset nequicquam cohortes, his etiam residui promissam salarii solutione, ut spontè civitatem dederent, interimque Regis frater Dux Carolus, & amicus Dux Magnus Saxoniam, in castra simul advenissent, horumque accessu plurimum esset miles vegetatus, parat irruptionem; Sed urbem prius inflammaturus, à prima noctis vigilia, XXVIII. Augusti diem præcedentis, usque gallicinium, projectis in eam continuo pyrobolis, totam fermè incenderat. Tum verò Sueones, inhabitatoribus & propugnatoribus non paucis in extinguendo distentis incendio, commodius irruptioni tempus advenisse rati, certatim muros scandere nituntur, & V. horarum spacio ab hostibus fortissimè repelluntur. Atqui tandem circa VIII. maturini horam adversariis facti superiores, vallo, urbeque totà potiuntur, & tantà feruntur in victos nihilominus discretione ac compassione, ut non solum imbelli parcerent multitudini; verum postremò etiam multis præfidiariorum, arma deferentibus, & veniam poscentibus. Quam nostratum in hostes adeò protervos clementiam, Erasmus Lethus in epithalamio regis Friderici, miris extollit encomiis!

Ità præter civium nonnullos, L. pedites Germani, & C. equites Scoti, Gallique, fuerant incolumitate donati, ac hos quidem inter extitit famosus & bellicosus ille Pontus Delagarde, qui eximiam posteà Suecis operam in Moschos navavit. Ac quamquam hunc Jacobus Typotius virum, in suis de Suecia notis, Guilhelmum appellet, futoris, non Baronis filium, & monachum ex cænobio profugum, deditumque latrociniis, aliquandiu decretam Coloniae pœnam feliciter evasisse, ac in Daniam inde profugisse, hinc-

hincque, prout est dictum, in Sueciam pervenisse simul commemoret. Sed quàm veritati conformiter, alibi discutiendum, & modò ad Varbergi expugnationem revertendum.

Accolæ porrò urbis Hallandiam incolentes borealem, cognitâ Varbergi expugnatione & devastatione, turmatim ad victores confluunt, Regem Sueciæ legitimum agnoscunt dominum, & huic subjectionem deferunt, litteris & juramentis firmatam. Deindè Sueones ipsam castri expugnationem, Rege inconsulto, non audentes aggredi, quòd arte naturâque illud tantoperè munitum videretur, ut humanâ vix posset industriâ occupari. Et propterea temerarium, vel potius nefarium esse facinus judicantes, in frustranea hujus arcis oppugnatione gravissimis exercitum periculis exponere, regem Ericum in Orreholmio Westrogothiæ morantem hoc de negotio per litteras consulunt. Cæterum, nè interea occiderentur, generali approbant decreto, ut quandoquidem hostis subsidio Varbergensibus appropinquare ferretur, ipsum paulisper excurrerent profligatum. Igitur V. Septembris Falchenbergum versus contendunt, & intelligentes hostem loco trans fluvium qui Halmstadium præterlabitur, inaccessò refugium captasse, & regium mandatum consequentes, ut Varbergensis tentarent omninò castri oppugnationem, post quadriduum eò revertuntur.

Ac XIII. Septembris die juxta Regis præscriptum, crebris mœnia castri dislosionibus quatere occæperunt, & cum biduana tantum ex muris prostravissent fulminatione, quantum irruptioni sufficeret, Sueci castrenses, missò tubicine, hortantur ad voluntariam arcis deditioem. At ludibrio solum excepti, XV. Septembris illucente die, per mœnium ruinas in arcem faciunt impetum, quem præsidarii binis sustinent horis animosè, nec diutius valentes, victoribus cedunt Suecis. Illorum vero primarii, viso miserabili commilitum interitu, ad gynecæum velut assylum confugiunt, ubi fœminarum illustrium magnoperè lamentantium intercessione, vitam retinuerunt incolumem prænobiles viri, Johannes Holch arcis castellanus, Claudius Thot, & Christopherus à Don baro, alique complures; Quibus in Sueciam ablegatis, immensas horum & reliquorum opes diripiunt; Castrum denuò communiunt, ac illud Carolo Mornæo defendendum committunt.

Quandò autem Sueci arcis invigilant expugnationi, Georgius Bille unâ equitum turmâ, & V. peditum cohortibus stipatus, australem nititur devastare Gothiam, in eumque Laurentius à Scara cum duabus peditum turmis expeditus, adjunctâ regionis plebeculâ, tantam edidit hostium stragem XXVII. Septembris, ut ex binis horum millibus pauci admodum remanserint superstites, in Sueticam abducti captivitatem, duobus tantum ex Sueonibus in hoc conflictu desideratis, quod divinis miraculum, non viribus tribuendum humanis.

Tot proindè, tantisque Sueticus exercitus hoc anno partis contentus victoriis, cœpit domum vehementer anhelare, & inaudiens hostis majorem illius partem ideò dilapsam, prodiit ex latebris, Vardbergensesque armis gnaviter impetiit. Nec audentes quædam adhuc residuæ Sueonum cohortes, non indè procul constitutæ, ob suam paucitatem sociis in castro ferre subsidium, in propinquam secedunt Westrogothiam. Et nihilominus castrenses rebus suis haud diffisi, Danos tribus identidem vicibus irrumpentes, insigniter abegerunt. Ac intereà horum antesignanus Carolus Mornæus, Regem de statu arcis per litteras clanculum informans, illius flagitat auxilium. Varbergensibus itaque Suecus opem laturus tempestivam, dispersum convocat quantocius militem, & interim hosticum versus

cum palatina præcedens cohorte, in colliminio sui adventum exercitus præstolatur. Ac nè hostis solitam haberet effugiendi occasionem, emissâ protinus equitum turmâ, pontem exussit Falchenbergensem, & isto temporis intervallo congregatus regni exercitus, Regi suavitè nè hosticum unâ ingrederetur. Qui non difficulter persuasus, militem vehementi oratione ad pugnam accendit, & indè Ienecopiam festinus contendit.

Dux porro exercitus Suetici Jacobus Henricius, infestis Hallandiam signis ingressus, XIX Octobris die, cognoscit Danos, omissâ Varbergi oppugnatione fugam maturare, & quandoquidem Falchenbergensis denegaret pons nuper exustus illis transitum, ad vadum properare hujus unicum fluminis Suarteragensis. Illuc propterea Sueones festinanter progressi, locum pugnæ deligunt valdè oportunitum, nec idem hostis negligit, licet Sueonum inspectâ multitudine, fluvium potius transvadaret, quam cum illis tunc belligerasset. Ideoque suis diffusis viribus, in genua provolvitur, & manibus in cœlum protensis, divinum haud frustra implorat auxilium. Sed nostrates suæ magis potentiæ ac frequentiæ imprudenter confidentes, laudabilem hujusmodi adversariorum subsannant pietatem, & cum detestabili vociferantes contemptu, ingeminant: *En Jutones nobis facti supplices, se captivandos, non irucidandos offerunt!*

Inprimis autem eminus pugnatur aliquandiu, quòd alter alterum, commodissimâ pugnandi relictâ statione, cominus aggredi tergiversaretur. Et demum Sueones haud considerantes quòd cum hoste non esset belligerandum desperato, statione desertâ, in Danos minus ordinatis feruntur agminibus. Igitur licet principio fortuna illis favere videretur, tamen prælio ingravescente, & unâ post alteram Germanicorum equitum turmâ profugiente, illam minus benignam experti, canunt serò nimis receptui, & nihilominus pansis vexillis in castra recedunt. Siquidem plus quam VII. millia hominum utrinque jam occubuissent, & horum plures Sueci desiderarent, præter captivos in Daniam indè abductos, quos inter potissimus fuerat, Claudius Achatius à Byestad, Equestris vir dignitatis. In Sueticam verò perducti captivitatem Dani genere nobiles, Georgius Ulfstand, Christopherus Urne, Elardus Krasse, & Henningus Tornau, præter ingnobiles numero frequentissimos. Cæterum quando nox prælium tacito partis utriusque consensu diremisset, Dani Halmstadium digressi, protinus hinc dilabuntur, & Sueones nec victi, nec victores, ob rem tamen minus prudenter gestam animis perturbatiores, in Gothiam revertuntur.

Tempore autem conflictus, Ericum Ienecopiæ convenit Danæus, in Sueciam à rege Friderico remissus, cum hujusmodi pacis ineundæ conditionibus iniquissimis. Nempè prima, ut Suecus injustum se belli authorem confitens, Dano propterea impensos in illud sumptus refunderet. Altera, ut armis occupatas in Hallandia, Blechingia, Norvegia & Livonia ditiones ac munitiones; velut etiâ naves cum omni apparatu in Oceano debellatas, consobrino restitueret. Tertia, ut Elsburgum cum præfectura ipsi castro subjecta, & tota Verendia, vigore cujusdam contractus inter Valdemarum Daniæ & Albertum Sueciæ reges olim initi, omninò eidem permetteret jugiter possidendum. Quarta, & ultima, ut consummato, ac obsignato, his legibus pacis negotio, amplius non uteretur Suecus inter sui regni insignia Danicis vel Norvegicis, ast Dano tantisper tribus Sueonum coronis inter Danica frui permetteretur, donec sententia in Academiis lata Germanicis, harum illi usum derogasset.

Quamobrem ista rex Ericus paradoxa responsò non dignatus, Ienecopiâ Vastenum divertit, & in via percussus nuncio de pugna Suartera-

teragenti, extemplo in Hallandiam remeasset Varbergo laturus auxilium, nisi huic nullum omnino discrimen ab hostibus domum regressis esset formidandum, liquido cognovisset. Porro tamen procedere nolens, reliquum anni Vasteni transegit, & Varbergensium necessitati omnimodas tulit suppetias. Interimque uberius de nupero informato conflictu, mandavit Nicolao Sture, ut cum suis invaderet cohortibus aliquot Germanicorum turmas equitum, hasque internecioni traderet, quod ex praelio turpiter fugissent memorato, & cum hostibus fortassis etiam collusissent. Iussus praeterea non pauca Vestrogothiae territoria ferro flammaque devastare, quod horum inhabitatores Danorum essent fautores; neutrum voluit mandatum, velut nimia plenum tyrannide, Nicolaus exequi. Hanc proinde ob causam, sicut etiam, quod cum vexilli esset gerulus praetorii bello in praefato, ferretur illud perticam detractam in femoralibus abscondisse, unaque profugisse, gravissimam modo incurrit Regis indignationem; hanc tamen dissimulantis, & vindictam in annum sequentem prorogantis.

Vetus insuper rex Ericus fovit odium erga Nicolaum, & reliquos Comitum Suantonis filios, quod hos suspicaretur Ducis Johannis, velut consobrinos, liberationem cum aliis in regno contribulibus moliri. Et huic propterea familiae, sicut etiam, quod ipsius majores clavo regni olim assedissent, continuo insidiabatur. Nec minores tendunt regi Erico insidias Dani ac Lubecenses, qui vario & multifario illi commeatu ex quibusdam Vandaliae civitatibus haecenus quotannis apportato, plurimum animari, & armari, probe considerantes, denuo per Saxoniae Principem cum Imperatore humillimis agunt precibus, ut illos suo cogeret edicto mercatores ad supersedendum hujusmodi aliquandiu navigatione, negotiationeque, reliquae propemodum Europae nimis perniciosae. Ideoque Caesar istorum diuturna victus petitione, amicis primum litteris hortatur Suecum, ut armis paulisper suspensis, se controversiae deligeret arbitrum. Deinde quando tabellarius in Sueonia responsum aequo diutius praestolatur, iterum super eodem negotio Caesar molestatus, Viennae edictum publicavit.

Hinc Dani nonnullam belli politici frigidam incendio affusam sibi persuadentes, Ecclesiasticum novas in Dania flammis extollere conspiciantur, & magnopere illud admirantur. Etenim Nicolaus quidam Hemingius, editis passim, & sparsis in regno libris, dogma patriae Calvinianum obrudere conabatur.

Anno MDLXVI ineunte. Henricus Claudius Livoniae gubernator, eo cepit consilio Parnoviam impugnare, ut quandoquidem bellicis omnino machinis destitutus, crebra incolas fulminatione subjugare non posset, illos diutius obsidendo, & omnem praeripiendo com meatum, ad pristinam denique revocaret subjectionem, urbisque & arcis deditionem. Ac propterea tremestris fuit haec obsidio, & interim Parnovienses missi in Poloniam nuncio, subsidium inde flagitarunt, posteaque impetrarunt.

Circa principium etiam anni hujus Isabella, ducis Johannis & Catharinae filia, in carcere mortua Gripsholmensi, Stregnesiae humatur.

Sed inhumanissimus ipsius patruus, rex Ericus, Vasteni haecenus commorans, immixtis eodem tempore nonnullis in hosticum cohortibus, cladem vindicatoris Suarteragensis, Goedingenses Daniae subditos horrendam multavit calamitate. Nec tamen ita furens fremensque Regis animus placatus, Vasteno pergit rex Ericus Stocholmiam, hancque XXIX. Januarii consueto ingressus cum triumpho, fortiorem multo exercitum sub Bohusium Norvegiae castrum limitaneum expedit. Qui XII. Martii oppugna-

tionem arcis viriliter aggressus, grandi mœnium parte diuturnis prostratâ explosionibus, quando illac in atrium castri turmatim penetrasset, multus horrendo periit interitu. Nam præsidarii pulvere subtus tormentario actutum inflammato, Suecorum plurimos crudelissimè perdidērunt, & arcem obsidione liberarunt.

Gubernator autem Livoniæ, non tam hujusmodi sub Parnovia veritus infortunium, quam adventantibus ex Polonia copiis urbi auxiliariis nonnihil forsitan territus, solutâ quantocius obsidione, in Oeseliam ideò prædatum cum exercitu perrexit, quòd Magnus regionis dominus, velut hostis Sueonum conjuratus, Parnovienfibus nuper Revaliam impugnantibus non modicum tulisset subsidium. Ast inde cum prædiis Sueones amplissimis remeantes, ac ovantes, Polonica invaserunt agmina, & illis fugatis, spoliatisque, non minoribus Vichiam Sueciæ provinciam, cladibus affecerunt, & cum tripudio domum redierunt. Porro qui Sueonum in Norvegia & Livonia hujusmodi discrimina incolumes evaserunt; in patriam regressi, tamen perierunt. Siquidem contagio pestis horrendum in Sueonia & Livonia hoc tempore grassans, illorum plerosque cum aliis hominum innumeris propemodum sustulerit.

Ac licet hujus pestiferæ luis incendium navales simul copias non parum adureret, his tamen Suetica classis instructissima, XXIII. Maij Oceanum ingredi haud formidavit, ut hostilem inde profligaret, & necessarium patriæ comœntum procuraret. Quoniam amicæ Sueonibus in Pomerania civitates, Imperatorio percussæ edicto, consuetis supersederunt commerciis, & Dani occiduis per fretum advenientibus mercatoribus, omnem similiter cum nostratibus negotiationem sæverissimè prohiberent.

Atqui XX. Junii die, nascitur Gripsholmiæ Sigismundus III. Poloniæ rex, V. post meridiem horâ, & XIV. Julii sacrosanctâ baptismatis undâ conspergitur.

Hoc etiam temporis curriculo, filium rex Ericus Gustavum ex amplexibus concubinæ susceperat, quæ Catharina nomine Sueonum deinceps regina evasit, & cum istud matrimonium permagnam Regis infortunio causam præbuerit, altius paulò narrationem de ipso in gratiam lectoris exordiar. Erat Catharina humili admodum genere propagata, utpotè filia cujusdam Magni, agricolis nati parentibus in Medelpadia, quæ decurionis nactus officium, inter præsidarios castri Stocholmensis milites, eò migravit, ubi filia tenuem parentum sustentationem quopiam simul lucello alleviatura, in foro nuces escario habuit venales. Quâdam verò vice illac pertransiens rex Ericus, inspectæ obiter hujus puellæ oppidò delectabatur formositate, ab illoque jussu nuces deferere, in gynæcæo deinceps Principis Elizabethæ liberaliter profectò educabatur. Atque cum nubilem attigisset annos, Rex magis decore & amore illius captus, ad suos ipsam complexus pellexit, ac tantoperè ob singulares animi corporisque dotes dilexit, ut vagæ omnino libidini non solum deinceps valediceret, sed etiam pacta deserens nuptiarum, cum illustrissimis in Germania, Anglia & Scotia, fœminis instituta, unicam suo thalamo Catharinam deligeret consortem; Id tamen præcipuè postquam Gustavum ipsi filium, & Sigridem genuisset filiam. Quamquam nonnulli existiment, quodam regem Ericum philtro à Catharina propinato, inprimis usque amantem ipsius evasisse, & postea reddidum inde amentem.

Quam nec improbaus, nec approbans opinionem, non diffiteor regem Ericum quandoque parum sani fuisse cerebri; Sed istud per intervalla

valla delirium quidam alii, velut hæreditariam à matre, simili mentis vitio nonnunquam laborante, contractam reputant labeculam. Cateri porrò eam tribuunt leviolem animi subindè perturbationem, nimio astrologiæ studio. Quamquam nonnulli etiàm, his prorsus opinionibus tanquam veritati minus conformibus explosis, contendant regem Ericum ab hujusmodi vitio penitus alienum, amentiam duntaxat simulasse, ac finxisse, ut si quod facinus in Proceres sibi suspectos committeret, amentia prætextu excusaretur. Quorum tamen assertionem nemo in Historia hujus Regis aliquantulum versatus, probabit unquam; Ex illa siquidem luce passim clarius meridianâ liquet, & præsertim quo commemorat loco tragædiam Upsalensem, regem Ericum minus subindè mentis fuisse compotem, huncque à natalibus furorem derivatum, suspitionibus, & malignorum suasionibus consultorum, vehementer indies procrevisse.

Verum ad regis Erici amores redeat calamus, in quibus adeò fuerat zelotypus, ut cum semel quendam vexilliferorum suorum nomine Maximilianum, in gynecæo cum Catharina loquentem, & huic valedicentem depræhendisset, illum culeo insutum, in flumine curarit Stocholmensi suffocandum. Nec tamen usque graviter fuisset multatus, nisi velut procus quondam Catharinæ, nimiam Regi zelotypo criminis suspicionem movisset.

Hactenus autem dissimulata in Nicolaum Sture indignatio, modò erupit, illeque præfati sceleris palàm accusatus, quâdam idcirco ignominia judicatur afficiendus. Nec ullis agnatorum & cognatorum precibus Rex placatus, hoc probroso Nicolaum spectaculo per Stocholmiam mandat deducendum. In australi suburbio impositus equo admodum strigoso, in forum urbis ferrarium, quibusdam Finnis præcedentibus, quorum bini horridum tubis corticeis sonitum edebant, & reliqui pineis plateas cacuminibus verrebant, perducebatur, ubi Jacobus Theitus sero illum stramineo coronavit, patentem ipsi obtulit chartam, litteris vacuum, & proluxâ Nicolaum oratione exagitavit, inter alia commemorans, antistitam mulgendi lactis in prædio regis suburbano, talem ipsi corollam, ob fidelem patriæ operam in prælio navatam Suarteragensi, transmisisse, & pecuarium illic notarium, laudabilia vexilliferi prætoriani facinora ibidem exhibita, in hujusmodi charta, velut folio Sibyllino, descripsisse.

Serto autem Nicolaus in terram abjecto, sui orditur excusationem, & cum in ea Regem vehementius perstringeret, Georgius Petrius potissimus hujus tragædiæ chóragus, ex propinqua fenestra caput proferens sceleratum, regio mandat satellitio, hastis oratorem nimis vehementem, nisi quantocius conticeret, transfigere. Mortis itaque metu percussus siluit, & cum appensa ephippio charta patente, plurimumque volitante, reliquum continuat triumphum, quo per omnes urbis plateas vectus, in hospitium denique traducitur. Nec multo post tempore, novâ fautorum intercessione, Regis gratiæ, ut sibi persuaserat, restitutus, causâ matrimonii Legatus ab illo in Lotharingiam mittitur. Contumelia tamen Nicolao irrogata, præcipuos regni magnates, velut ipsius propinquos consanguineos, magis regi Erico infestos, & Duci Johanni adiectos, reddidit.

Haud etiam minus eosdem in sui provocavit ille perniciem, quòd Olavum Gustavium à Torpa Baronem, & Nicolai consobrinum, in suspicionem proditiõis vocatum, equuleo, & mortis supplicio, destinaverit. Quod nihilominus evasit Olaus, non quidam ex Gallia Comitum filius, quem

quem rex Ericus, quòd per Daniam fortassis in Sueciam gratia militandi accessisset, sibi venenum suspicatus propinaturum, crudeliter mactavit, licet in agone infontem se protestaretur, & in hac confessione moreretur.

Immò non tantum summis regni viris, pestis illa reipublicæ detestanda, suspicio, sed etiam infimis laqueos mortis tetendit. Nam rex Ericus hujusmodi nimium inflatus malo, aliquot centenos agricoliarum in Vestrogothia & Smalandia, factionis cum Dano forsitan accusatos à quodam Olao Arvidio mortalium nequissimo, ejusdem operâ mactavit; & velut fama refert, primarios in qualibet per Smalandiam parochia, morti rex Ericus destinavit, ut reliquos metu inde consternatos, sibi magis promptos ad quodvis efficeret obsequium. Verum enimverò utut suspicaci, & sagaci fuerat idem Princeps ingenio, tamen à fraudibus impostoris cujusdam mendacissimi, & Sinoni Trojano simillimi, Ennonis Brunroch, sibi cavere non potuit.

Is enim prænobili apud Norvegos genere se natum dictitans, isto venit tempore in Sueciam, ibique velut plenus dolis & arte pelasgâ, monstratis litteris quibusdam, ab ipsomet forsitan confectis, persuasit Regi se à primariis Norvegiæ ordinibus, veterem Dani tyrannidem magnopere detestantibus, & Suecum vehementer dominum exoptantibus, ablegatum, ut illorum nomine omnium his de rebus cum rege Erico clanculum trasigeret, regiamque voluntatem intelligeret. Hinc itaque rex seductus, plurimis veteratorem donat muneribus, & militarem parat sumptu gravissimo illuc expeditionem.

Cæterum hætenus Sueonum classis Oceanum pervagata, hostilem studiosè ac furiosè indagavit, & tandem intelligens in freto illam Danico versari, ut CCC. mercatorum onerarias occidentalium, aliò quam in Sueciam navigaturas, per balticum incolumes deduceret, illuc XXVI. Junii festinavit. Sed hostes pugnam omninò detrectare animadvertens, contenta illos provocasse, & vectigal tertio à quibusdam ibi mercatorum navigiis in Danorum conspectu levasse, anchoris postridiè sublatis, hostilem eâ præcedit intentione, ut subsequenter loco deinceps oportuno, vel invitam adoriretur. Hoc itaque proposito Suetica jactis sub Mœonia anchoris, adversariam præstolatur, quæ XXIX. Junii præfatis stipata onerariis adveniens, & Sueticam conspiciens, eminus substitit, nec ausa progredi, aut hostibus pro tempore congregi, classem potius à se mercatoriam expedit. Nec hujus fuit adventus Suecis ingratus, cum sale potissimum esset onerata, cujus patria diu laborasset inopiâ, & ideò hætenus plurimum expectata. Propterea cum non liceret illis per auram nimis adversam Danos ac Lubecenses accedere, vela inde prorasque convertunt, & plus quam CC. onerarias ad varios urbium in Sueonia portus traducunt, ubi negotiatores hujusmodi suas cum grandi lucro vendiderunt merces, & postea incolumes, locupletesque magis domum redierunt.

Atqui classis Sueonum in mare deinceps regressa, & XXVI. Julii sub Oelandia hostili congressa, tot ipsam detrimentis afficit, ut in periculoso & vadoso sub Gotlandia portu refugium trepida captare cogeretur, nec stationem auderet mutare, licet ab insulæ præfecto discriminis admoneretur. Post modicum igitur temporis, gravissima tempestas suborta, classem scopulis vadisque allisit, & tantoperè collisit, ut XVI. navium potissimæ, quas inter utraque fuit prætoria, illic perierint, cum Admiraliis Johanne Laurentio & Bartholmæo Thennapelio, simulque IX. millibus classiariorum. Reliquæ autem sedatâ tempestate, do-

domum relapsæ, in pelagus hoc anno non prodierunt. Nec hujus ignara periculi Suetica, hostibus tum temporis supersedit persequendis, non tamen à discrimine fuit penitus immunis. Nam iisdem dispersa tempestatibus, gravissime diu jactabatur, & tandem uno solum navigio amisso, in fauces maris Stocholmiam ducentis VI. Augusti salva deferebatur.

Interea non minus infeliciter Dani prælio Sueones terrestri oppugnarunt: Siquidem Julio mense factâ in Westrogothiam irruptione, totam ferme vastarunt, Torpam, Orreholmium, Vinstorpium, Falecopiam, Licopiam, Hægnetorpium & Scaram, opibus spoliata, præter innumeros alios vicos ac villas inflammaverunt. Verum inde remeantes, promeritas luerunt pœnas vastatæ regionis. Quippe Carolus Mornæus, viris, & viribus, Gothiæ reliquæ, regio quantocius mandato sub vexilla coactis, Danos in reditu prædis onustos, in nemore aggressus Alensænsi, plus quam bina illorum millia prostraverat, & superstites captivis, manubisque propemodum omnibus nudati, partim Elsburgum, partim Bohusium profugerant.

Quando rex Ericus Oerebrogiæ cum altero constitutus exercitu, ex tota Suecia congregato, intellectâ hostium profligatione, majorem illius partem ob grassantem in eo pestem, remisit domum, & ipsemet socio duce Carolo, Vastenum cum reliquo progressus, ibi maritimum quoque hostis sub Gotlandia infortunium cognoscit.

Ideoque tempus Halmstadio ratus impugnando oportunitatem advenisse, illud Claudio Christiernio negotium à classe vocato, commiserat. Qui cum præsentibus hosticum versus copiis profectus, in villa moritur Abygeni, heros ob clarissimas terræ marique pro patria diu res laudatissime gestas, vitâ dignissimus longiore; & Boëtius Griip Claudio sublectus, Halmstadium XXIX. Septembris adoritur. Incolæ porrò ad fraudes conversi, triduanum petunt deliberandi tempus super urbis deditione, & voti compotes facti, permagnum Dani exercitum Elsburgo, & Bohusio in subsidium advocant. Hujus proinde Sueones adventu, cum ipso viribus longè forent inferiores, perterriti, solutâ obsidione, vicinam diripiunt Hallandiam, & cum prædis, captivisque, in Gothiam ad hyberna redeunt incolumes.

Circâ istud demum hujus seculi curriculum, quidam Laurentius Nicolai Tonsbergæ in Norvegia genitus, studiis Lovanii absolutis, Jesuiticum amplexatur ordinem, indeque temporis progressu vocatus in Sueciam, in ea primum, & deinceps in Dania, Norvegiaque, doctrinam Ecclesiæ Catholicæ, ubique ferme sepultam, de tumulo in lucem producere non paucis annis conatur, prout sequens historiæ procursus sæpenumerò commemorabit.

Anno MDLXVII. Novus in Livonia exercitus dux Suetici, Claudius Kurselius, ab insigniore quopiam facinore suum auspicator officium, in oppido propè Rigam, Temptelensi, excubantes aliquot Polonorum cohortes fraudulenter oppressit, & plurimis ibi hostium prostratis, insignem congeffit prædam, indeque cum ea, & victoria minus honesta recessit. Poloni autem hanc vindicaturi cladem, ex vicinis confluunt turmatim regionibus, & in Sueones pergunt ductore Nicolao Tolvenio, hostibusque obviam nostrates audacter procedunt, moderatores Henricum Claudium & Kurselium habentes. Uterque porrò exercitus III. Februarii propè limitem Vichiaë concurrat, ubi Polonicus, velut numero frequentior, & potentior, tantâ Suecos vicissim clade afficit, ut plus quam bina horum millia partim trucidarit, partim captivarit, ipsis

ipsis nostratium ductoribus haud citra difficultatem maximam manus evadentibus hostiles. Deindè victores in Vichiam & Harriam effusi, ad ipsam usque Revaliam ferro & flammâ inhabitatores populantur.

Verùm initio anni Rex Sueonum ipsemet fraudulento præfati Ennonis Brunrocchii consilio seductus, binas equitum turmas, & quaternas peditum cohortes, inusitato per Dalecarliam itinere, impugnatum & occupatum miserat Norvegiam, quibus cum impressa non pauca expediverat sua rex Ericus diplomata, Noricis aurea promittens secula, si dominio Sueonum colla submittere non tergiversarentur. Miles verò amufii beneficio inviam XX. milliarium emensus sylvam, in Hedemarchiam Norvegiæ provinciam, VI. Februarii, lassus admodum pervenit; Ibiq̃ omnimodâ commeatus abundantiam refocillatus, post quadriduum obsidet Hammarhusium, istius propugnaculum regionis, quod Lago Broch animosè principio defendens, tandem XIV. Februarii Suecis pandere cogebatur. Itaque victores suo firmant arcem præsidio, & Hedemarchios Sueciæ subjugant, porròque festinantes, incidunt in castra rusticorum, nemus obsidentium, & hosti transitum prohibere molientium. Quibus tamen minùs difficulter profligatis, Achershufium versus contendunt, & Sueonum territus adventu, Magnus Suale, hujus dynasta provinciæ, vicinam inflammat Aslogiam, & cum incolis, horumque divitiis, in castro protinus captat refugium.

Quandò nostrates huc demum progressi, in vastata nuper civitate castra metantur, oppugnationemque arcis, XXIV. Februarii, auspiciantur, postquam æneatore ad castrenses ablegato, expectatum super deditione responsum non obtinuissent.

Et dubio procul arce Sueones potiti fuissent, si bina, quæ imprudenter domum remiserat ipsemet polemarcha, minùs rerum bellicarum peritus, Johannes Siggonius, tormenta secum murifraga illuc advexissent. Quamobrem his destituti machinis, exhibentur magis ab adversariis, quam formidantur, & otio plus quam belli negotio reliquum hyemis tranfigunt, intereà solum orientales alpium accolæ, fidelitatis juramento Sueciæ obligantes, non Achershufensis incolas regionis, quod tamen castro expugnato, se præstituros etiam hi absque tergiversatione, pollicebantur. Confluebant quoque Norvegorum plurimi aliundè, qui promissâ Suecis subjectione, insignia Sueciæ impressa, velut salutares obtinent thesseras, pro aliquot thaleris Imperialibus, quòd his muniti symbolis, ab excurrente identidem Sueonum milite, non spoliarentur. Huic porrò nostratibus intentis nundinationi, castrenses missò in Daniæ nuncio, auxilium flagitant; quod ipsum faciunt simul Sueones, prætereà obsecrantes, ut Rex machinas pariter aliquas illuc transmitteret quantocius, mœnibus idoneas prosternendis.

Nec Suecus Norvegiæ cupidissimus, diu moratus, militares Vestrogothiæ cohortes eò per occiduas Noricorum ditiones, senis instructas hujusmodi tormentis, sub exitum brumæ ablegavit. Istaque Sueci suppetias nacti, se arcis expugnationi serò nimium accinxerunt. Nam post modicum exindè temporis, auxiliares etiam hostibus advenerant cohortes, quibus cum initio æstatis Franciscus Brochenhusius illuc appuerat. Is autem hujusmodi violenter in castrum subsidia inferre machinans, relictis navibus, ipso festi Pentecostes diluculo, Sueones introitum prohibentes adoritur, & plus quam CCC. suorum desideratis, ad classem trepidus revertitur. Ac nihilominus prælium horis pomeridianis instauravit, qui eminus globis ab hoste catenatis impetitus, ad pristinam festinavit stationem. Et forsitan ibi tandem nostrates Danis prævaluis-

sent,

sent, nisi victualium, globorum, ac pulveris inopiâ tormentarii nimium flagellati, prætereaque in Sueciam à rege Erico seditionibus domesticis implicato, actutum revocati, obsidionem ea propter deseruissent. Itaque per Vichiam Norvegiæ remeantes, hanc diripiunt, & Hammarhusium, quòd minùs esset contra hostes munitum, flammis consumunt, cumque præda opulentissima, L. solum viris, in hac ultrò citròque facta expeditione, desideratis, in patriam redeunt.

Hostes verò regis Erici, post cladem anno priore sub Gotlandia acceptam, pacis hæcenus magis studiosi, quàm belli, Cæsarem intereà permoverunt, ut novam susciperet controversiæ recognitionem. Ideoque diem partibus, nimirum Suecis, Danis, Polonis & Lubecensibus, mense Martio Stralsundii comparituris, dicit, hujus ventilatione litis, & transactione, Friderico Rheni Palatino ac Pomeraniæ Ducibus commendatâ. Illucque omnes, imperio non reluctantes Cæsareo, tempore condicito advolarunt, præter Suecum, qui litteris eò perscriptis, suorum excusavit absentiam, & inaudiens Nicolaum Sture à Lotharingia rediisse, ac Stralsundensi conventui interfuisse, miras in suo parùm sano cerebo, conjurationum fortè fabricavit chimæras. Quibus Georgius Petrius, velut solertissimus harum compater, nomina imposuit, asseverans hinc liquidò constare, quid Sturei foris cum regni hostibus, agnatis domi, & cognatis, foceris ac generis, sororibus & leviris, affinibus, confinibusque, pro nuperæ dubio procul contumeliæ Nicolao irrogatæ vindicatione, simul avitæ forsitan dignitatis recuperatione, & Ducis Johannis liberatione, in Regem machinarentur.

Huic etiam deliberationi consultor adhibitus quidam Dionysius Beureus, Regis in juventute constituti præceptor, asserit, ut corpus hominis, nè in graviorem laberetur ægritudinem propter humorum copiam, phlebotomiâ indigeret, ita & reipublicæ, quando suspectâ quorundam potentiâ magnatum, velut morbido humore ac cruore, nimium turgesceret.

His igitur conjecturis suspiciosus & meticulosus Princeps seductus, in easque vanâ quâdam astrorum consideratione magis inductus, explorandi solum gratia inprimis, an hujusmodi sub incude foret conjuratio, non suspectos maectandi, statuit per fas, nefasque, in eam inquirere. Undè cum post temporis paululum regi Erico foras exspatianti, occurrisset in suburbio Stocholmensium boreali auceps comitis Suantonis Sture, unâ gestans manu tubum, alterâ bombardæ seram, ad fabrum deferendas sclopetarium, captum tradit Georgio Petrio examinandum. Qui mandatum non segniter executus, primum minis & torturis, deindè promissis captivo centum thaleris, inducere ipsum conatur, ut se provocatum à Comite ad trajiciendum glande Regem plumbeâ fateretur; & tamen scelus abnuentem, morti adjudicat. Verum quando ad illam educebatur, à rege Erico fuit revocatus, ad metallaque damnatus.

Hæc proindè fraudis viâ Rex, & Georgius, voti compotes non facti, certiores compendiosioresque ingrediuntur. Siquidem juvenculo cuidam ex Germania, seu Pomerania, mercatori Petro Sostro persuaserunt, ut assereret se nobilis cujusdam Pomerani, Josuæ Genevitz appellati, relationibus nuper cognovisse, quòd Nicolaus Sture, consilio indigenarum alienigenarumque fretus, regiâ Ericum regem dignitate

propediem esset privaturus. Huic pariter narrationi, Doctor Vilhelmus Lemnius, & Alexander regius organicen, largitionibus forsitan corrupti, velut calumniatores Susannæ, impostoresque, suffragati perhibentur. Quamobrem fundamento hujusmodi posito, ipsam Ericus rex, & Georgius carnifex, ædificii structuram aggrediuntur, Princepsque inprimis indicta Stocholmiæ comitia, ad XVIII Maji diem celebranda Upsaliæ prorogat, idque propter detectas quasdam in regno conjurationes factum, tubis & tympanis per civitatis vicos sollempniter promulgat.

Atque ut assertionem magis roboraret, simulat minus tutam sibi Stocholmiæ intereâ commorationem, & propterea indè Suartefiogum tantisper migrat, ubi fastigium ædificio impositurus, quasdam concipit litteras ad Josuam Genevitium, ab ipso petens, ut promissam indè panopliam, & auream catenam, huc quantocius ad dominos mitteret, ipsemetque simul eosdem ocius accederet propter nonnulla magni momenti negotia coram ponderanda, & per armaturam intelligens Polonos, aut per aureum Danos torquem indigitans. Deindè vocatum cogit D. Abrahamum, Domini Gustavi Olai Baronis à Torpa filium, ut fallaciis & minaciis Georgii Petrii seductus hujusmodi describeret epistolam, & subscriberet. Quod tamen fraudem subesse non ignorans, facere diu recusavit, donec Georgius cum aliis duobus exemplari subscribens, testaretur Abrahamum Regis jussu illud solummodo descripsisse, nec ipsi quicquam indè periculi formidandum polliceretur. Attamen secus prò dolor, accidit; Quandoquidem protinus divulgavit rex Ericus, litteras Calmarniæ proditorias, Stocholmiæ XV. Aprilis conscriptas die, interceptas esse, isto exploraturus rumore an quispiam Procerum sibi malè conscius, fugâ proderet conjurationem, & ipsummet Abrahamum in fædam ibi custodiam detruserit. Apud quem deindè mortuum absconditum in vestibus epistolæ apographum inventum, ejus innocentiam, & regis fraudem prodidit evidenter.

Sed intereâ rex Ericus suis invigilans molitionibus, cum nihil clam proficeret, palam cœpit agere cuniculos insidiarum. Nam Erico Sture, absentis fratre Nicolai, in tam fædum detruso carcerem, ut captivi vestimenta glires etiâ corroderent, ipsius scrutatur suppellectilem, & deprehensâ in uno scriniorum quadam schedulâ, magnoperè sibi gratulatur. Atqui triumphat rex Ericus ante victoriam, nec proditorium fuit illud scriptum, cum hujusmodi confectum esset occasione, ac intentione. Interfuerat Ericus nuptiis Sivardi Kruses, in quibus ille, & Steno Baner, cum quadam jocati virgine, hanc appellarunt signigeram, quod nacta vexillum ex gallo, ut vocant, sponsali, manu illud circumgestaret. Postridiè autem sponsæ munuscula pro consuetudine oblaturi, huic scribunt virgini, & ad jocum alludentes hesternum, vocant ipsam vexilligeram, faustosque optant illi cum suo milite successus, ac demum à jocis ad seria conversi, obsecrant, ut aurum schedulæ inclusum, sponsæ ipsorum nomine non gravaretur præsentare. Harum itaque adeptus Rex litterarum exemplar, ipsum velut suo proposito accommodatum, secus interpretatur, nec dubia se proditoris argumenta comprehendisse ratus, parentem Erici Suantonem, Stenonem Ericium, illius avunculum, & Stenonem Banerium schedulæ consortem, in Suartefiogense accitos prædium, in vincula simi-

similiter conjicit, unaque Jvarum Jvarium, Equestris virum dignitatis. Ejusdem præterea factionis suspectos habens rex Ericus, comitem Petrum, suum amicum, & hujus focerum Gustavum Olai Baronem à Torpa, Ericum Gustavi filium, Thuronem Petrium, velut generum Suantonis futurum, Claudium Flemingium, Hogenschildium Bielche, atque Claudium Achatii, Equitem, quòd ex Dania esset oriundus, indeque nuper minus difficulter de custodia evasisset, istos ad comitia citavit Upsalensia.

Interea verò comitem Suantonem, tanquam reliquorum antesignanum, prodicionis omninò convicturus, servitorem ipsius Gustavum Ribbing, quæstionibus subjicit, & cum nollet is quicquam in dominum comminisci, XIII. Maji Suantonem sistit nihilominus judicio. Qui licet suo, filiorumque nomine, per Georgium Petrium in præsentia Regis coram judicibus gravissimorum accusaretur criminum, idque vehementissimè; tamen insons ille calculo etiam regis fuit declaratus. Rex Ericus siquidem in fine actionis, ipsum ita compellavit: Non ignoramus Suanto, te nobis propter Nicolaum filium esse minus addictum; tamen Georgi, cum nullam, pro tempore, culpam in eo deprehendas, libertati volo restituendum. Toto autem tempore hujus Suartesiogensis tragædiæ, Mereta Suantonis consors mæstissima, in casis arci propinquis detenta, nec maritum nec filium alloqui permittitur; ut neque in via, quando post quatrimum cum reliquis inde Upsaliam captivis transveherentur.

Enimverò quanquam Suanto ipsa Regis sententiâ insons foret pronunciatus; tamen XVII. Maji cum aliis V. ad conventum expeditur Upsalensem, ubi porro examinandus esset. Quò postquam cymbis essent singuli diversis, nè in via colloquerentur, perducti, longè squalidioribus separatim includuntur carceribus, quibus simul Hogenschildus fuisset mancipatus, nisi pro Svantone focero sibi dilecto intercedere quantocius destitisset, hospitioque se prudenter continuisset. Cæterum postridiè inchoantur comitia, & XIX. Maji cum Ordinibus ipsemet locutus Rex Ericus, præfatos testes, ac binas sæpedictas producit litteras, hisque dominos captivos perduellionis convincere plurimum satagit. Quòd ipsum secundo & tertio postmodum die Georgius Petrius & Dionysius multò vehementius præstare conantur, absentes criminando, & mortis sententiam, velut in perduelles, ab ordinibus flagitando.

Atque interea temporis Nicolaus Sture in Sueciam peregrè reversus, quamvis istum haud ignoraret tumultum, tamen optimo fretus conscientiaë innocentiaëque testimonio, Upsaliam audacter festinavit. Quam XXI. mensis ejusdem die ingressus, in crepusculo ad ædes primum diverterat Archiepiscopi, ut ipso, aliisque regni Episcopis stipatus, in arcem protinus ascenderet, & Regi prius legationis exponeret successum, quam captivaretur. Sed cum hujusmodi comitibus ad castrorum portam progressus, non intromittitur, quòd Rex cubitum se contulisset, ideoque cum Præsulibus revertitur, in domo Archiepiscopi pernoctaturus. Ast rex Ericus actutum excitatus, & super Nicolai adventu informatus, ipsum antequam hospitii limen attigisset, emissis apparitoribus, in arcem revocat solum, ac postero die legatum auscultat, ex intrepido Nicolai accessu, manifesta captans innocentiaë argumenta.

His proinde commotus, mox schedulam Suantoni perscripsit manu propriâ, quâ significat, suo Nicolaum libero adventu, se, parentemque, ab omni alienos culpa luculenter comprobasse, ac propterea obsecrat, ut quaslibet infontibus inflictas condonaret injurias, pristinamque servaret ille cum filiis patriæ fidelitatem. Suanto autem lubens & lætus regiis annuit votis, nihil amplius sibi vel filiis periculi pertimescendum existimans.

Quapropter etiam Catharina Regis concubina, Comitis uxori hætenus accessu prohibitæ facta benignior, vocatam consolatur, quod maritus & filii propediem in Regis Ordinumque confessu, præsentibus objectis respondendi criminibus, ac se defendendi forent habituri facultatem. Post biduum deinde, videlicet XXIV Maji die, Princeps ipsemet Stenonis Ericii carcerem horis meridianis ingressus, in genuaque ibi provolutus, supplex ab eo veniam poscit, quod infontem captivasset. Quâ Regis mirâ percussus Steno deprecatione, vicissim ille protinus in terram procumbit, & luculentius vehementiusque regiam flagitat gratiam. Postea verò surgentes ambo, Suantonem invifunt, ubi rex Ericus simili usus exceptusque gesticatione ac oratione, omnimodam ipsi & filiis indulgentiam spondet, dummodo injuriæ nollent moliri vindictam, hujusque metum protelaturus, filiam Comitis Sigridem postulat sibi uxorem. Nec eam Suanto abnuit, respondens se filiamque cum omnibus quæ possideret, in Regis velut domini sui clementissimi fore arbitrio.

Hinc igitur Princeps magnopere vegetatus, socio Suantone foras progreditur. Verum quod hic pileum intus reliquisset, castrum & carcerem infaustissimus denuò ingreditur. Regi Erico autem descendentem civitatem versus, obviat M. Petrus, Calmarnensium Superintendens, quo cum ille paulisper sermocinatus, & ab eo forsitan instigatus, revertitur quantocius in castrum; ibique mox indignabundus carcerem invadens Nicolai Sture, in lecto jacentem, & sibi reverenter assurgentem, proprio fauciavit pugione. Quem Nicolaus ex gravi pectoris vulnere protinus extractum, & osculo humiliter tactum, percussori obtulit, indeque furens Princeps nonnihil mitigatus abiit. Sed remanens quidam Petrus Vilhelmi, cubicularius Regis monoculus, his faucium verbis, & verberibus porro aggreditur: Tu perduellium sceleratissime, mihi sæpius oculorum exprobraisti defectum, te modò etiam exoculabo; Arreptâque bipenni, caput per unum oculorum transfixit. Corruentem verò semianimem reliqua satellitum colluvies, non paucis insuper vulneribus inflictis, penitus exanimavit.

Interim Rex Ericus, velut desperatus, & mente alienatus discurret, ad quem reversa cohors ficariorum præfata, ipsum versus sylvas festinantem comitatur. Accurrens etiam simul Dionysius Beureus, quod fortassis Regem asperius ob cædem Nicolai compellaret, illius mandato per satellites quoque trucidatur. Cæterum tyrannus, velut Nero, præceptoris cæde magis efferatus, & Divina, humanaque jura despiciatus, misso in arcem nuncio, reliquos pariter captivos jubet mactari, præter Stenonem, non exprimens, an Ericium vel Banerium, licet illum intelligeret, istaque mandati ambiguitas utrumque conservavit.

De hujusmodi autem Regis mandato, Georgius Petrius lufui chartarum deditus, à magistro rerum criminalium Petro Gaddio informatus, & super illo interrogatus perficiendo, respondit: *Nihil hæc de re scio, nec scire volo, temetipsum consule.*

Hinc igitur Gaddius animo perturbatus, mandati executionem prorogat in crastinum, quando aliud nactus responsum, percussoribus in carceres immisissis, Suantonem, Ericum, Abrahamum & Ivarum, tam crudeliter punctim cæsimque curat perimendos, ut horum quilibet non minùs quam XX. fermè vulnera acceperit lethalia. Solus porrò Ivarus spiculatoribus se opposuit, qui ligno, quod fortuna obtulit, arrepto, illorum duos fertur occidisse, & demum à reliquis superatus, vulneratusque, non inultus corruit.

Atqui cædes ipsius, cæterorumque Procerum, sub altissimo fuit silentio aliquandiu occultata, & corpora in quoddam noctu translata cellarium, ibi per dies XIV. inhumata cruentataque delituerunt, & computruerunt. Quo temporis intervallo, cæforum uxores & contribules illos adhuc vivos opinati, consueta in carceres vestimenta, esculenta & poculenta quotidie transmiserunt, quæ excubitores cædis conscii, velut Bali quondam sacerdotes libamenta, liberaliter genialiterque consumpserunt. Per idem verò tempus Upsaliam primò accefferant illi magnates qui fuerant eò citati, & simul morti forsitan destinati, quam, tardius paululum advenientes, evaserunt.

Nec Georgius Petri hætenus fuerat otia, qui antequam flagitii fama inter Ordines emanaret, sententiam mortis in cæsos impetraturus Proceres, hacque scelus postea defensurus, illam nomine Statuum concinnat, quam postridie cædis, videlicet XXVI. Maji, cogit Ordines sacris in Ecclesia operam dantes, non perlectam subsignare.

Sed ipsemet interea Rex Ericus, conscientiam patrati sceleris nimium cruciatus, & furiis agitatus, deserto satellitio, solus per devia sylvarum velut alter Nabochodonesar, quatrduo vagatur, & isto temporis spatio, regium alicubi corporis ornatum rusticano permutavit, in quo denique habitationem parochi Odenfalsensis, IV. ab Upsalia miliaribus distitam, XXVII. Maji accedens, nihilominus proditur. Quamobrem inde fama quantocius ad servitores regios, dominum sollicitè indagantes, & fautores divulgata, plurimos ipsorum eò protinus acciverat; quos inter præstò fuerat non segnis Catharina, quæ blandimentis variis, Regem ad cibum, somnumque, quòd his potissimum indigeret, capiendos, non citra tamen difficultatem, permovit. Prius autem summo opere delirabat, & inter alia clamabat: Nicolaus Sture Sueonum Gubernator censendus, non ego, quòd sicut Nero meum occiderim præceptorem.

Ast præfatam corporis adeptus refectionem, cœpit denuò aliquantulum sapere, vidensque Ordinum plerosque Upsaliâ turmatim ad se confluere, ac subverens ipsorum rebellionem, quando illis cædes innotesceret Upsalensis, propterea inde postulato, adportatoque thesauri scrinio, auri plurimum inter primarios utriusque status dispertivit. Quibus non paucos largitionibus sibi arctius multò devincivit, adeò ut fratrem duntaxat principem Johannem sceleris formidaret vindicem. Ideoque se metu pariter isto liberaturus, suo Georgio mandasse perhibetur, ut fidelioribus ex palatina cohorte secum acceptis, Griphisholmiam properaret, & Ducem Johannem similiter obtruncaret, attamen impium deinceps mandatum revocasse.

Cæterum hinc Ordinibus domum sensim dilabentibus, Rex Ericus porrò animum oblectaturus, Maijo exeunte Suartefiogum secessit, indeque III. Junii Stocholmiam discessit. Hanc verò sublatis in cœlum oculis

manibusque ; singularem præferens homicidii quod modò emanaverat contritionem & devotionem , ingrediebatur.

Ibi omnem inprimis adhibuit diligentiam , ut occisis propinquiores sanguine placaret , & sequens quatrimum huic soli tribuit negotio. Illorum uxoribus , agnatis , cognatisque , non modicum auri & argenti propterea largiens , ac simul promittens , quòd tantum ipsis exhibiturus deinceps favoris , quantum hujusmodi scelere mœroris iisdem attulisset. Venerabili præterea sacramento Eucharistiæ aliquoties suscepto , se patra- ti admodum pœnitere criminis asseveravit , sincero nè animo , vel mi- nus vero , Divinæ commissum volo sententiæ.

Præcipuam tamen piaculi causam , Georgio , & Christierno Pe- trio imputavit , quòd potissimum ab his foret ad illud instigatus , & quodammodò infatuatus. Binis concedens propriis ideò litteris , ut quan- doquidem Christiernus jam obiisset , Georgius his aliisque solus in judi- cio criminibus responderet , & hujusmodi scelerum convictus , pœnas lue- ret promeritas. Itaque comprehensus , XLVIII. nobiliorum & pruden- tiorum in regno virorum sistitur confessui examinandus judicandusque , & non modò cædis reus Upsalensis , aliorumque perplurium flagitiorum , sed etiam quòd plus quam CXX. personas , Rege inconsulto , partim decollari , partim strangulari , & partim in aquis clam nocturno tem- pore suffocari curaverit innocuos , convincitur. Itaque propter scelera nimis enormia , morti , velut manifestus fur , latro , & perduellis , tri- bus fuit vicibus palàm adjudicatus , atque carceri mancipatus.

Hujusmodi propterea Georgii occasu , concubina Regis animata , coram eodem accusat tribunali uxorem Georgii , eaque non difficulter convicta , quòd falsò divulgasset Regem à Catharina quodam maleficio tantoperè illius amantem , & amentem esse redditum , mortem similiter subitura judicatur , nisi gratiâ infamatae illam posset evadere.

Ità Magnatum contribules interfectorum nonnihil placati , ad illorum pergunt exequias Upsaliam. Ibi tamen denuò in regem Ericum graviter exasperati , quòd cum funera tumulo in Ecclesia mandarentur Cathedra- li , voce præconis defunctos magis infamari , quàm celebrari , procu- rasset. Novam verò premunt silentio indignationem , & hujus differunt in tempus commodum vindicationem. Sed hæredes Dionysii cum illis non conspirarunt , fortè quos XII. Julii die XV. auri libris donatos , sibi Rex Ericus reconciliaffet. Nihilominus nec his , nec istis omninò confi- dens , quòd non ignoraret cavendum magis inimicum nuper reconcilia- tum , quam hostem palàm armatum , ut subdolè illorum animos explo- raret , manum regni gubernaculo Consiliariis commisso subtrahit ali- quandiu.

Et quamvis Dano hujusmodi Sueciæ status miserabilis probè foret cognitus , tamen eam per hujus æstatis curriculum , nec mari , nec ter- rà infestavit , interea expectans , ut interno prius flagraret incendio , quàm externo impeteretur gladio , & arma nihilominus fabricans , initio hyemis oportunius Sueonibus inferenda.

Quam subverens hostis molitionem Rex Ericus , ut domestico penitus pacato tumultu , securius occurreret adventanti , ex consilio fratris Ca- roli , Catharinæ novercæ , & concubinæ , aliorumque Ducis Johannis li- berationi faventium , quos inter fuit Steno Ericius , cum aliis in regno

potentioribus & nobilioribus, captivi Principis cognatis, aut regis Erici ob cædem Upsalensem occultis osoribus, consensit, ut ille certis quibusdam conditionibus pristinae restitueretur libertati, potestatique. Cum ipsis proinde Carolus Sudermannia & Magnus Saxoniae Duces XXIX. Julii Griphisholmiam profecti, eas Duci Johanni proposuerunt, nec cum dubia transactionis spe postea inde Stocholmiam redierunt; adeo ut Dux actutum fuisset liberatus, nisi eventus quidam infelix obstaculum posuisset, illeque pacto accidit hujusmodi.

Moschus annis prioribus à Sueco sæpius ad pangendum singulare fœdus in Polonum velut hostem utriusque communem provocatus, inter alias fœderis pro sua immani barbarie conditiones, etiam hanc non erubuit regi Erico præfigere, ut Catharinam ducis Johannis legitimam uxorem, ex amplexibus mariti violenter abstractam, sibi transmitteret. Atqui cum Suecus se hac in parte neutiquam commodè gratificari posse Moscho animadverteret, nisi fratre prius enecato, & utrumque abhorreret scelus, distulit aliquandiu hujus consensum. Existimo autem post Upsalensem laniendam, regem Ericum in sua illo tempore vesania, utrique consensisse flagitio primum, & transmissis clanculum litteris in Moschoviam, Tyranno, Catharinam promississe.

Is propterea hujusmodi nuncio plurimum exhilaratus, Legatum cum CCC. stipatoribus, pro adducenda in Russiam Catharina, magnificentissimè Sueciam versus expedit. Qui simul in mandatis habens, ut peculiarem inviolabilemque cum rege Erico, Principis sui nomine, firmaret amicitiam, principio autumnii Stocholmiam pervenit. Ideoque Rex hujus oratione, totus à pactis cum fratre inchoatis alienatus, nefarium resumpsit aliquantis propositum, donec intelligeret hostes regni limitibus imminere. Tunc enim animo mutato, vel potius simulato, fratrem vinculis absolvit. Qui ad prædium inprimis regium perductus fuit Venteholmium XXII. Octobris, ubi tempori prudenter interveniens nimis maligno, humiliter significat regi Erico se paratum, postquam libertati facultatibusque esset amissis restitutus, hujusmodi subscribere obligationibus, & aliis concordia tolerabilibus tamen conditionibus: Nimirum, quod fidus illius Majestati quam diu viveret futurus; Nullas unquam insidias vitæ Regis, vel dignitati, moliturus; Masculos ipsius liberos ex Catharina genitos, pro legitimis throni hæredibus observaturus; Quaslibet condonaturus offensas & injurias sibi uxori que tempore captivitatis à quocunque tandem irrogatas, dummodo persecutores se imposterum emendarent, & damnis verbo aut opere illatis satisfacerent.

Horum tamen numero exclusis, Georgio Petrio, Henrico Claudio, & Hermanno Flemming, quod injuriæ ab iis inflictæ graviores merito censerentur, quam ut dignæ forent condonatione. Prætereà defert suam Dux Johannes operam regi Erico in amicandis ita Polonis ipsi, ut pax omnino coiret utrinque, Danis & Lubecensibus exclusis; vel si cum istis simul transigendum, ut iis controversia legibus componeretur, quibus patria, citra jurisdictionis amissionem in Hallandiam & Sconiam, Gotlandiam, Blechingiam, Elsburgum ac Solsburgum recuperaret, & nihilominus ipsamet retineret captas in Dania Norvegiaque munitiones atque regiones. Postremò spondet Princeps, quod in sui gratiam Polonus affinis cum Moscho pacem haud foret

foret initurus, nisi Rege Sueonum in ea simul sub optimis conditionibus comprehenso. Istaque pollicetur omnia se juramentis, litteris & sigillis paratum roborare, ac perfectè, fideliter, & Christianè, deinceps observare.

His autem regi Erico ibi etiam præsentis oblati & ponderatis conditionibus, efferus illius animus magis paululum fratri mitigatur. Qui proindè Regis in conspectum adductus, coram eadem repetit, & illo in genua procidente veniamque poscente, insidias metuens fraternas simul in terram procumbit. Sed uterque à Proceribus levatus astantibus, assurgit, moxque Rex Ericus ad Catharinam Ducis uxorem, & filium ipsius parvulum principem conversus Sigismundum, supplex culpam pari gesticatione suam deprecatur. Nec tamen ibi planè Ducem Johanni reconciliatus, Suartesiogum indè concessit, ubi à Ducis fautoribus iterum sollicitatus, ipsum eò accersit, & appellenti, ex liburnaque in terram descendentem, occurrit, ac in genua provolutus, fratrem regio titulo salutat, sibi dexterum collocat. At Dux Johannes utrumque prudenter honorem averfatus, simul geniculatur, & gratiam regiam precatur, monitique ambo à noverca, nè diutiùs gesticulando, se hominum multitudini spectantium deridendos propinarent, confurgunt, & Rex Ericus fratribus utrinque stipatus, in palatium ascendit. Illic porò quarumlibet offensionum amnestiâ conclusâ, his, præter memoratas in gratiam Dux Johannes cum rege Erico rediit conditionibus:

Præstito Dux Johannes in regia coronatione juramento stare. Constitutiones non violaret Arbogenses. Protectione regiâ, cum uxore, liberis & servitoribus, gauderet. Injuriam irrogantibus, vel facta hætenus exprobrantibus, juxta legum rigorem Sueticarum, mulctatis. Sed quorum operâ in hunc usum diem Rex Ericus contra ipsum, iis offensas condonaret omnibus, etiam Georgio Petro, nisi proditoris in Regem posset ipsum convincere. Non tantummodò contra imminentes patriæ hostes ex Dania, cum regni exercitu in persona propria non tergiversaretur procedere, sed eandem fideliter operam Regi præstare quotiescunque, & contra quoscunque, Danum, Moschum vel Polonum necessitas postularet, haud gravaretur. (Nec aliam dubio procul ob causam, ista fratrem conditione voluit Rex Ericus tantoperè obligatum, nisi quòd confideret, illum bellis occubiturum.) Incolumis verò ex instante modò reversus militia, Finlandiæ ducatum pristino jure obtineret; quo etiam uxor Catharina, si contingeret maritum in pugna occumbere, filiusque horum princeps Sigismundus, deinceps fruerentur. Quibus igitur in absentia D. Johannis de honesta aliunde provideretur sustentatione. Cum denegatâ Moscho Catharinâ, bellum ab ipso Suecis forsitan inferendum, à quo voti compote facto, plurimum esset subsidii illis expectandum. In hujus propterea gratiæ compensationem, procuraret Dux Johannes, ut Polonus affinis, Christopherum ducem, pactis tolerabilibus liberum dimitteret. Quantum in Livonia armis Sueticis occupatum, regi Erico sibi reconciliato promitteret. Subsidium in Moschos ferret; nec cum illis transigeret, nisi Sueonum Rege sub pacis legibus sufficienter comprehenso. Sin autem sororio in his abnueret Rex Sigismundus gratificari, Dux Johannes abruptâ penitus cum ipso amicitia, nullas ad illum litteras exararet, nec belli nervo pecuniâ imposterum ullatenus juvaret.

Itaque his in Suartesiogo consummatis obsignatisque articulis,
Dux

Dux Johannes pristinam recuperavit libertatem, postquam annis IV & binis mensibus cum uxore in vinculis fuisset Gripsholmiæ detentus. Moxque Polonum litteris & nunciis amanter compellavit, suam illi liberationem manifestans, & hortans ad suffragandum petitioni vicissim Suetici Regis, ac stabilem utrinque amicitiam quanto citius contrahendum. Isto etiam tempore, Georgius Petrius ex carcere liberatus, pristinam cœpit affectare dignitatem, & occulto Regis favore animatus, adversariis passim insultare.

Verùm hæc arma hostis molitus, sub finem Octobris australem ea in Gothiam protulit, ibique citra impedimentum grassatus, Jenecopiam versus Daniele Ranzovio ductore progreditur. Ideoque subverentes Sueci, nè hybernam illic stationem deligeret, urbem, & arcem, quòd hæc minùs esset munita quam ut tantæ possët Danorum oblectari potentiæ, inflammaverunt. Ast intelligentes postea hostem porrò iter continuaturum, & Ostrogothiam invasurum, quædam ex Vestrogothia cohortes Danos ex insidiis adoriri decreverunt. Nec illi harum ignari, per nemus Holvegianum X. Novembris die in Ostrogothiam, nostratibus transitum obsidentibus profligatis, penetrarunt. Ibi primum ad civitatem diverterunt Vastenensem, ut castro illic velut unico regionis propugnaculo, potiti, totam minùs difficulter provinciam subjugarent. Sed à præsidio indè fugati, flammam urbi, non cœnobio, XV. Novemb. subdiderunt, & Scheningiam se contulerunt.

Quocirca Lincopenses hostium adventu perculsi, suam ipsimet civitatem exusserunt, XX. Novembris. Quod ipsum IV. Decembris Sudercopenses fecerunt, nè advenientes Dani commoda ibi nanciscerentur hyberna. Tantos verò hostis successus habuit, quòd Rex Ericus omnem fermè militem ex Gothia in Sueciam vocasset, & nec ipsemet exercitum contra Danos producere, nec illud fratribus munus, suspitione adhuc plenus, committere auderet. Atqui magis Comiti Petro & Hogenschildio Bielchio fidens, ipsos Suetico præfecit exercitui satis copioso moderatores.

Qui proindè adversus hostem profecti in Ostrogothiam, positis in Norby Regis latifundio castris, primam dant operam ut Danis prohiberent in Sueciam progressum, ac propterea in Colmorensi silva, sicut etiam trans fluvium Motalsensem, constitutis utrobique munitionibus, omnem hostibus transitum præcludunt. Deindè regressum similiter ipsis in Daniam prohibitori, & postea hostes undique constrictos aggressuri, penitusque occisuri, Holvegianum & Tivegianum parti exercitus committunt nemora fortissimè obsidenda; verum ipsimet cum Danis confligendi captant interea oportunitatem.

Anno MDLXVIII ineunte, vel priori exeunte. Dani à concurrentibus undique Suecis turmatim, & quaslibet obsidentibus vias, se constrictos ac propemodum devictos, ita ut neque progredi, nec sibi liceret regredi, animadvertentes, quendam Michaëlem Gœding per invios nemorum anfractus Daniam versus expediunt, ut eorum quorundam ductu agricolarum Sueticorum progressus, regi Friderico periculosum Danici exercitus in hostico statum manifestaret, & auxiliares ab ipso cohortes imploraret. Quas ille non difficulter ibi propterea nactus, cum iis Gothiam versus actutum remeat, ut hostes in silvis transitum obsidentes à tergo adortus, illis indè profligatis, securum il-

lâc suis exitum compararet. Sed voto haud respondit eventus; Etenim vix limitem Daniæ fuerat egressus, antequam sub Vernemo à Smalandis tantam suorum cladem sustineret inflictam, ut cum paucis admodum in patriam indè reversus commilitonibus, istud magnoperè deploraret infortunium, & socias in Ostrogothia cohortes ad interneconem universas omninò delectas promulgaret.

Hujusmodi autem Polemarchæ Sueonum nec dum quidem illatum hostibus machinantes detrimentum, uni Germanicorum ex Dania militum captivato, & non paucis muneribus donato, persuaferunt, ut ad suos in castra hostium sub nomine profugi remissus populares, hos tacitâ induceret molitione ad favendum occultè partibus Sueonum, Danisque velut propediem extirpandis salubriter desertis, huc fugâ tempestivâ secedendum, liberalissima certissimaque in singulos menses salaria habituros.

Nec intereâ Dani machinationibus indormientes, ex uno etiam captivorum intelligunt, Carolum Sudermannia principem ad castra venisse Norbygensia de belli consultatum ibi paulisper negotiis, & pauciorum illic esse militem quàm ut Ducis sufficeret defensionem, eò decernunt expeditionem. Hanc porrò subveritus Princeps, consultatione quantociùs peractâ, indè secessit in Uplandiam tempestivè.

Quando Sueticus in castris hostium adolescens horum subaudiens molitionem, expeditionemque, pridè Norbygium clàm profugit. A quo Polemarchæ de adventu informati Danorum, relationi fidem adhibere noluerunt, vel certè fluvio quo circumdabantur, confisi, excursionem & incurSIONem illorum minùs timuerunt. Verùm hostis vadofum in eo transitum operâ quorundam accolarum nactus, XV Januarii die horis antelucanis in Suecos nimium securos irrupit, & ductoribus fugâ difficulter elapsis, reliquum cecidit præsidium. Deindè victor prædæ indulgens, plurimum auri & argenti nuper illuc ab rege Erico salaria militibus numeraturo transmissi, cumulat, unaque VII. insignes belli machinas; litteras, & acta quælibet castrensia; sicut etiam CL ex suis captivos, acquirit, & cum triumpho Scheningiam remeat.

Ibi verò militari Sueonum archivo studiosè admodum perlustrato, consilia nostratum omnia Dani intelligunt, & quantis essent periculis ubique locorum expositi, quantamque Michael Gæding cum suis foret turmis stagem non ità pridem passus, liquidò primum cognoscunt, simul rescientes præfatam Germanici militis cum Suecis conjurationem. Itaque subitus in Daniam reditus ab universis conclamatur, & approbatur, captusque ille proditor, XXII. Januarii morte horrendâ mulctatur. Quando autem totus fermè Danorum exercitus ad tristissimum hujusmodi spectaculum in suburbana exhibitum planicie, fuerat effusus; famulus natione Suecus, supremi vexilliferi consultò remanens domi, cum vexillo hostium prætorio in castra Suecorum profugit Motalensia, quod protinus regi Erico transmissum, à stabulariis ipsius per contumeliam discerpitur.

Sed archivexillifer Danorum à loco supplicii post temporis paululum regressus in urbem, labari deprehendit amissionem, & Daniel Ranzovius ac Franciscus Brochenhusius duces exercitus sceleris authorem investigaturi, congregatos in cœmiterio captivos ex Sueonibus frustra perlustrant. Nam à profugo illud Signiferi famu-

mulo tandem cognoscunt sublatum, hostibusque præsentatum, & propterea reliquis etiam captivis gravissimè succensentes, non paucos illorum in memorato trucidarunt polyandrio, postmodumque vasa conclamarunt.

Die autem XXIV Januarii Daniam versus inde festinarunt, & postridiè Polonus, hujus in Sueonia tumultus minimè ignarus, ad litteras respondit Principis Johannis sororii, gratulans inprimis Duci cum uxore liberato ex vinculis. Deinde fœdus in Danum cum Sueco pangere abnuit, quòd illi esset confœderatus, & quamvis propter inhumanissimas Rex Ericus suas cum Moscho machinationes, nullo esset dignus ex Polonia patrocinio; in gratiam tamen principis Johannis tantoperè illud flagitantis, promittit se gnaviter elaboraturum, ut Danus cum adversario in pristinam rediret, sublatis belli tumultibus, amicitiam, spondens insuper ducis Christophori liberationem, & litteras publicæ fidei pro legatis regis Erici mittendis in Poloniam simul huc ablegans. Verum Rex Ericus cognito Danorum abitu, hos cum principe Johanne & Carolo fratribus, ac Magno Saxonum principe amintino, exercituque universo festinus insequitur, eo quidem consilio, ut dum præsidarii nemora obsidentes adventanti negarent hosti viriliter à fronte transitum, ipsemet eundem à tergo invaderet. Neque Dani hanc Sueonum ignorabant molitionem, & proinde reditum maturabant, licetque declinandis hostium insidiis plurimum invigilarent, tamen per orientalem Holvegii silvam iter continuantes, propè civitatem Echeshœgensem in castra incidunt Suetica, quæ prius pertransire haud poterant, quam tria hominum millia & quingentos, septingentosque cum præda non ignobili currus amisissent. Nec ullus hostium ibi evasisset incolumis, si rex Ericus cum suis cohortibus paulò citius illuc advenisset.

Caterum Hogenschildus Bielche Norbygensem porrò vindicaturus ignominiam, cædemque, actutum sumpto viarum compendio, cum aliquot turmis equitum peditumque Danos clanculum prætergreditur, & adventantibus infeliciter admodum sub villa Flishultensi congregitur. Hostis siquidem opinione citius illuc veniens, Suecos armis minus intentos oppressit, & captis simul ipsorum ductoribus Hogenschildio atque Stenone Banero, ultra processit. Quocirca ex præcedenti historiæ contextu, manifestæ convincuntur quidam scriptores imposturæ, calumniæque, quòd asserere non erubescerent, illustrem comitem Petrum, & Hogenschildium Bielchium, cum Danis modò in patriæ perniciem colluisse, abitumque ex Suecia minus cruentum, illis connivendo, indulisse. Quæro enim ab istis impostoribus & calumniatoribus, quomodo hæc illorum cohæreat narratio! Agminum duces Sueticorum, præcluso hostibus progressu & regressu, ipsos internecioni gnaviter destinarunt; præcipuas illorum cohortes ad defectionem sollicitarunt; ab iisdem vicissim infestati, cum summo vitæ periculo hostiles manus evaserunt; illos postmodum manubiis exutos gravissimâ clade affecerunt; adeoque se hostibus opposuerunt, ut eorum unus, dum porrò Danos persequeretur, ab iis in turpem denique captivitatem abduceretur; & nihilominus tamen partibus adversariorum faverunt? Quæ omnia cum è diametro sibi repugnent, & calumniatorum acriter oppugnent assertionem, expugnentque, facessant illi sycophantæ cum suis malefanis conjecturis ac imposturis, ad intermissamque redeat calamus veram historiæ narrationem.

Dani post victoriam sub Flishultio partam, novas propè regnorum limitem sibi paratas ab hostibus insidias cognoscunt, nec ipsas evasissent, nisi lacus Somen prioribus aliquot diebus frigidioribus tenui constratus glacie, securum magis transitum, quam nemus armatum, illis præbuisset. Nec tamen omninò indemne fuit Danis istud diverticulum; Siquidem glacie nimium fragili passim subsidente, nobiliora duo ex tormentis in conflictu capta Norbygenfi, in eodem submersa lacu amiserint. Ità præsentissimis frequentissimisque defuncti periculis, demum Hallandiam & Scaniam Daniæ provincias hilares attigerunt; Ibique fesso in hybernis relicto milite, Franciscus Brochenhusius cum agmine captivorum processit Hafniam. Cujus eò reditus, commilitonumque in patriam, non minus erat regi Fridrico gratus, quam si ex tumulis suscitati advenissent, quòd prius universum crederet exercitum in hostico prorsus occubuisse, ipsumque propterea modò velut ab inferis reducem, animo suscepit lætissimo. Interim captivi foris sub Hafnia præstolabantur, quorum fuerant primarii, Hogenschildus & Steno Baner, aliique XVII. genere nobiles, quos Ludovicus Munch postea emissus, nomine Regis proluxa fuit allocutus oratione, datoque ipsi per Hogenschildum responso non minus facundo, in urbem cum triumpho deducuntur, & hinc deinceps ad diversas Daniæ arces transmittuntur.

Quo temporis intervallo Suecus cum suo progressus exercitu, ad regnorum usque limites, aliquot equitum turmas & peditum cohortes ex hybernis hostes profligatum ablegat. Sed equitatus non expectato lentius procedente peditatu, equestres Danorum copias temerè sub Engelholmio aggressus, ipsemet profligatur, & hujus ductor minus circumspèctè agens, Andreas Sigfridius, per tibiam vulneratur. Postea verò equitatus peditatui conjunctus, dispersos per Hallandiam Sconiamque hostes fortunatius impugnat, & cum non modicis deinceps opibus à Dani milite nuper salaria nacto passim congestis, ad regem Ericum remeat.

Verùm in absentia horum agminum, ad regia venit castra Georgius Petrius Februario mense, qui die quodam à Rege interrogatus, num pristino vellet fungi officio, ut commodius vindictam de persecutoribus valeret sumere? non illibenter annuit. Jussus autem prius coram aliis suam probare innocentiam iudicibus, & latam confutare sententiam, minus promptè assensit. Citra tamen hujusmodi processum juris, consuetæ non multo post tempore authoritati restitutus, regem Ericum denuò suis consiliis infatuavit, in fratresque & proceres instigavit. Quam novam discordiæ sementem ab homine illo nefario spargi, M. Martinus Helsingius Regis Secretarius & cubiculi consiliarius indigno admodum ferens animo, illam cum vitæ suæ dispendio frustra conculcare satagebat. Enimverò cum quadam in iisdem castris vice Martinus & Georgius in tentorio soli apud Regem essent præsentés, ingensque foris belli machina cum horribili exploderetur tonitruo, in hujusmodi rex Ericus verba indignationis plena mox prorupit: *Utinam globus perfidissimum illum penetrasset Enobarbum*; fratrem intelligens principem Johannem. Et propterea Martinus non ignorans Regem à Georgio huc inflammatum, protinus respondit: Absit Serenissime Rex istud à fratre Majestatis Vestræ integerrimo infortunium, & potius contingat Georgio, velut novæ dis-

fenfionis aliorumque perplurium consulti malorum sceleratissimo. Quo efferatus responfo rex Ericus, furcam per ingvina fidelissimi servitoris, & fvasoris, transadegit focariam, indeque Stocholmiam Martinus perlatus, ex illo vulnere animam VII. Aprilis efflavit. Cujus tamen mortem Rex ægerrimo tulit animo. Georgii nihilominus operâ magis indies cum proprio utens interitu, & aliorum saluberrima contemnens, prô dolor, consilia.

Nam ex Smalandia Stocholmiam reversus, cum in transacta hætenus militia copias regni militares non minus quam antea sibi morigeras fidasque animadvertisset, nec amplius suspectam haberet illarum fidelitatem, Principes & proceres regni cœpit minus formidare. Inprimis ergo persuasus à Georgio, quod ignominia huic irrogata, illius pariter majestati foret dedecori, latam in illum revocatur sententiam; hac ipsosmet judices, non Georgium, dignos pronunciat; eum palam voce præconis virum esse honestum denunciat, & magnates Upsaliæ cæsos, promeritas ex justitiæ præscripto luiffe pœnas asseverat, omnem in ipsos derivans culpam. Ideoque protinus transactionem cum illorum prius institutam hæredibus, rescindit, & munera his aliisque eam ob causam donata, repetit, ac multifariis & nefariis vivos mortuosque simul impetens ex consilio Georgii calumniis, pristinum incurrit odium.

Deindè fratribus etiam intolerabilis evadit, quod ipsis alios in Livonia ducatus, pro Finlandia & Sudermannia obtrudere conaretur; velut quoque reliquas pacificationis cum Duce Johanne nuper initæ leges, transgrederetur. Intentio autem fuerat regis Erici, totum Sueciæ, Gothiæ & Finlandiæ sibi dominium soli usurpare, ac fratribus aliquas Livoniæ provincias assignare, quod illorum in regno secum suspectam haberet cohabitationem, & minus diuturnam sibi fore hujusmodi regionum in Estonia possessionem probè considerans, principibus Johanni Caroloque illas contra Moschum, Polonum & Danum tradere armis defendendas, consultius rebus suis duceret.

Nec regia Duces latuit machinatio, quam propterea callido non minus consilio eluserunt, & illâ rex Ericus se frustratum animadvertens, aliam Ducibus magis periculosam, ast sibimet ignominiosam, aggreditur. Etenim fertur utrumque cum non paucis adhuc regni proceribus, morti destinasse, ut sublatis hujusmodi adversariis, securior cum suis liberis imperaret, & promissam Moscho Catharinam Principis Johannis conjugem, eò cum legatis ipsam adhuc Stocholmiæ præstolantibus, ablegaret, indissolubili propterea Tyrannum sibi favore devincturus. Illud porrò scelus non posse oportunius perpetrari existimans, quam in suis cum pellice Catharina nuptiis, harum maturat celebrationem. Inprimis autem isti minus honorabili conjugio, ab invitis extorqueret fratribus ordinibusque consensum. Quando germana Ducum soror Elizabetha, impiam Regis subolfaciens molitionem, ipsi forsitan à Catharina proditam, sceleratum sponsi animum in his aliisque flagitiis identidem execrante, Duces occultis admonuit litteris, nè hujusmodi ferale accederent convivium. Illi proindè novâ & reliquis horribiliore laceffiti injuriâ, secreto cum suis atque cæsorum contribulibus procerum habito consilio, ac præsertim cum Stenone Ericio avunculo, & Thurone Petrio à Salestad comitis Suantonis genero, regem Ericum propterea throno exturbare decreverunt.

Sed antequam interno canerent bello hujusmodi classicum, externo cum Danis inducias esse procurandas consultum arbitrati, protinus Thurone ad illos ablegato, semestres minùs tolerabilibus conditionibus, intercessione ut reor Poloni, obtinuerunt. Hoc itaque posito rebellionis fundamento, militem, & belli nervum gerendi sedulò inquisiverunt, ac primum CCC. ex suis fautoribus servitoribusque contractis, Germanicas Regis cohortes ipsi suboffensas, quòd illis infaustum sub Suarteragia falsò imputaret conflictum, & salaria minùs fideliter numeraret, ad tacitam permoverunt defectionem. Sicut etiam in Gothia passim, in qua secreto rebellionis negotio potissimum infudarunt, rege Erico apud incolas plerosque in acerrimum præfatis de causis odium clam vocato, plurimos sectatores pugnatoreque acquisiverunt. Deindè porrò nervum bellicum comparaturi, propriis Principes Johannes & Carolus, Stenoque & Thuro, in unum collatis cimmeliis, quidquid possideret Dux Magnus impos mentis auri vel argenti, huic simul militiæ destinarunt, & reliquum ab hæredibus trucidatorum Upsaliæ magnatum non difficulter impetrarunt, à nobilibusque in Gothia viris & parochis opulentioribus mutuarunt.

Hujus autem in Gothia conjurationis Polonus dubio procul non inscius, ut Revalienses hac subjugaret occasione, initio ætatis XII. navium classem Dantisci comparatam, illos impugnatum transmissit. De quo Revaliensium periculo Suecus certior factus, naves XVIII. longè instructiores illuc quantocius direxit, harumque cognoscens hostilis adventum, anchoris sublatis, Gedanum versus perrexit; quam Suetica insequens, aliquot ipsius capit navigia, & sub Revaliam victrix contendit.

Interim XXXI. Maji, vel ut alii scribunt, XVII, filiam genuit Catharina Jagellonia Duci Johanni marito in Eschilstuna Sudermaniæ Annam, & parens hujus serenissimus, fortunam in omnibus sibi benigniorem solito magnoperè lætatus est, animatusque; Tamen quòd animadverteret fratrem Carolum fortunatiorem, & militi populoque ob miram eloquentiam, & humanitatis affabilitatisque excellentiam, paulo existere gratiorem, pacto sub quercu fœdere, spondet, quòd si operâ fratris adjutus dominium Sueciæ obtineret, ipsum se regiminis consortem certò adhibiturum, & pari cum illo potestate, regis insignibus neglectis, regni axioma omninò gubernaturum. Ideoque cum Dux Johannes deinceps promissis non staret, primam discordiæ præbuit occasionem, velut aliàs memorandum est. In præfati verò signum fœderis Duces, horumque servitores, quercinas aliquandiu frondes semper in pileis gestarunt, æstivali quidem tempore natives, aut hyemali ex serico elaboratas. Cæterum Rex Ericus horum ignarus omnium, ut neque gnarus suam fratribus detectam esse molitionem, ipsos honorificis invitat litteris, aliosque regni ordines primarios, ad solennia nuptiarum Stocholmiæ IV. Julii die celebranda.

Verùm sub specioso Ducis prætextu se absentarunt, & nihilominùs tempore præstituto adveniente, suas Rex cum Catharina, & Magni ducis amitini cum sorore Sophia nuptias solenniter peragit. In his autem Catharina superiorem nacta locum sessionis, Sophiam & Elizabetham glores, & præsertim hanc, quòd ipsius olim fuisset pedissequa, com-

commovit ad indignationem, aliosque convivarum plurimos. Nec hujusmodi Rex Ericus bilem magnoperè curans, ut sponsæ & cognatis ipsius plus adhuc exhiberet honoris, binos Catharinæ avunculos officio agricolas, Equestribus decoravit insignibus; simulque viros nobiles, Achatium Benedicti, & Johannem Kyle.

Quandò in his cœpit nuptiis rumor pertenuis increbescere de Principum conspiratione, qui XII. Julii Vastenensem, & triduo post Stecheburgensem; sed XXIX. mensis ejusdem Lechensem Vestrogothiæ, occuparunt arces à fautoribus ultrò deditas. Quarum præfidiarii mox Ducibus juramentum fidelitatis præstiterunt, & Principes in Vastenensi fratris Magni thesaurum adepti, argenteam ibi monetam fœderis symbolo, nempè capitalibus Ducalium nominum litteris recte colligatis ex parte una, & altera familiæ insignibus ornatam percusserunt. Neque Regis potentiam modò formidantes, litteris ipsum hortantur ad executionem pacti Suartefiogensis; æquiorum regni gubernationem; vitæ emendationem, & omnimodam Georgii Petri repudiationem.

Ac minus quidem conveniens adepti responsum, palàm Regi Erico bellum denunciant, & sequentes suæ rebellionis causas toto regno promulgant. Quarum prima, quòd neque Deo neque hominibus pacta conservaverit. Quòd Ducem Johannem fratrem nullius convictum legitime criminis, in annum V. cum uxore liberisque carcere inclusum tenuerit. Horrendam Upsaliæ in regni proceres omnino innocentes eadem perpetraverit. Alios quoque patriæ optimates, cum propriis fratribus, in nupera decreverit nuptiarum festivitàte crudeliter mactare. Quòd cum maxima suæ profapiae ignominia concubinam vilissimis ortam parentibus, in Sueciæ reginam promoverit. Illustrissimam ducis Johannis conjugem, immanissimo Moschoviæ principi destinaverit. Et demum quòd Georgium Petrium hujusmodi malorum omnium consultorem, ac ideò morti adjudicatum, contra proprias litteras consuetæ restituerit authoritati; aliaque multa perpetraverit, quæ regiæ non competerent majestati.

Dum porro scriptis in Suecia velitatum est, in Livonia fuit armis pugnatum. Siquidem Claudius Kurfelius Sueonum ibi polemarcha, Regis nactus mandatum, turbas contemnentis domesticas, cum præfatis copiis maritimis, & non paucis terrestribus, Sonnenborgum Oeseliæ, quòd rex Ericus principi Johanni pro ducatu statuisse assignare, impugnavit, & illud exeunte Julio expugnavit. Istaque elatus victoriâ, & Vichiæ miseratus incolis, quos continuè Parnovienses infestarent excursionibus, nobilibus Harriæ sub unum cum Suetico milite vexillum contractis, initio autumnii hostem aggreditur populationibus intentum. Sed contemptâ Parnoviensium paucitate, dum negligentius & somnolentius cum illis belligerat, in fugam convertitur; nec tamen inultus ad castra revertitur. Quocirca hostes viris & viribus deinceps collectis, Suecos invadunt, qui de misero patriæ statu interea facti certiores, maluerunt cum adversariis inducias approbare, quam pugnare.

Ipsamet etiam rex Ericus ancipitem domi subveritus aleam belli, convocatos Stocholmiam Sueciæ, non Gothiæ, Ordines XXVIII. Augusti, consulit de pacifica cum hostibus transactione. Qui licet nonnullas pacis leges suggererent, ea quidem intentione, ut illis pacem cum Dano & Polono instauratâ, commodius domestica transfigeretur

tur controversia; tamen opinione suâ frustrabantur, quòd internum nimis belli grassaretur incendium. Nam Duces indubiâ sibi spe victoriam promittentes, cum numerofo pergunt exercitu Uplandiam versus. Et propterea rex Ericus seposito pacis negotio, arma etiam corripit, sæpiusque cum suo erumpens milite, prodromas illorum copias infestat, & Nycopiam fratris Caroli civitatem inflamat. Sed nihilominus quædam Principum cohortes per Sudermanniam Stocholmiæ appropinquantes, frequentius regiis prævaluerunt, & interea Duces ipsimet cum reliquo properantes exercitu per Nericiam & Vesmanniam, civitatem Uplandiæ Upsaliam XI Septembris die attigerunt.

Ubique autem sub sua cogunt signa plebeculam, undique præterea ex regio milite plurimi ad illorum castra secedunt; immò Procerum non pauci Rege deserto, ipsâ etiam Stocholmiâ clanculum ad hostem profugiunt. Horum verò fuerat unus regis Erici amitinus Dux Magnus, qui suæ etiam vitæ insidias à consanguineo Rege structas intelligens, simulatâ venatione, cum uxore nova & hujus sorore Elizabetha Upsaliam contendit. Profugorum itaque obligationes rex Ericus litteris & sigillis firmatas, ducto per forum reste, frequentes in urbe appendit, coram incolis exaggerat confluentibus summam illorum infidelitatem, in hujusmodi simul verba prorumpens: *Ista est conjuratio quam ego dudum prævideram, ob quam Griphisholmiæ principem Johannem hujus authorem æquissime captivaveram, & sectatores Upsaliæ multaveram, eandemque propter Stenonem ex Dania fraudulenter liberatum, carceri destinaveram; An non suspicioni meæ verus respondit eventus? & tamen prius meo nulli fidebant vaticinio, me iniquum, me insanum, & me tyrannum plerumque vocitantes?*

Interim hostis omnem à profugis conditionem & intentionem Regis edoctus, sub Stocholmiam accedere decrevit. Ideoque Dux Carolus XIV. Septembris cum parte copiarum prægreditur, & postridiè cum reliqua princeps Johannes pedetentim subsequitur, XVII. mensis ejusdem die, juxta suburbium boreale castra metantes. Quando Georgius regi Erico in præcelsa trium coronarum turri adventantium speculanti hostium multitudinem, fertur dixisse: *Si meo, Rex Serenissime, obtemperasses consilio, & fratrem in tua constitutum potestate, vitâ privasses, non tantis ille modò te agminibus obsideret. Nec mœstissimus aliud Princeps ardelioni respondit, quam quòd; acu rem tetegisset.*

Deindè missis ultrò citroque nunciis, de pace nequicquam agitur, quòd pertinacius contenderent Duces, ipsum prius discordiæ authorem Georgium omninò sibi tradendum. Idem quoque Regis in urbe prædiario milite, & civibus pariter flagitantibus, ac vociferantibus, stabilem utrinque haud fore concordiam, quam diu Rex Georgio uteretur consultore. Tandem XVIII Septembris mandat rex Ericus castri propugnatoribus, ipsum quantocius comprehensum ad suburbanam fratris perducere stationem. Nec segnes illi mandatum executi, captam simul Georgii matrem, veneficiis & præstigiatarum arte infamem, cum filio in castra hostium transmittunt, quando is ductores & spectatores ita fuit allocutus: *O me insanum, quòd hætenus crediderim, cælum prius quam regem Ericum esse ruiturum, vel me ab illo desertum iri! Ideoque adbortor vos, ut meo admoniti*

moniti exemplo infortunioque, Dei potius gratia, quam regum vel principum, confidatis, neque his, velut ego, gratificantes, insontem apud illos traducatis.

Perductus autem in castra, exquisitissimis protinus tormentis subiicitur, in quibus horrenda confitetur flagitia, quæ partim Rege inscio, partim conscio perpetrasset. Et simul de moderna regis Erici molitione interrogatus, memorat ipsum Stocholmiâ prius direptâ & incendiâ, cum regni thesauro, & navibus primariis, fugam cogitare in Moschoviam. Quocirca Duces hujusmodi executionem machinationis præventuri, urbis & arcis expugnationem statuunt maturandam, & propterea suburbio post triduum exusto, castrisque propius admotis, ex ipso Brunconis monte Stocholmiam impugnare cœperunt. Nec in ea Rex otiosus, cum hostibus eminus & cominus haud rarò belligerat: Siquidem ex propugnaculis Regiæ sublimioribus, in adversarios continuo fulminavit, & simul aliquoties factâ in eosdem irruptione, coram pugnaverit.

Nihilominus tamen suis diffidens rebus, & regi Friderico adhuc confidens magis consobrino, licet ipsum gravissimis hactenus detrimentis cumulasset, quam Ducibus Johanni & Carolo fratribus, litteris Daniam versus actûm ablegatis, illius opem adversus rebelles, sub gratis Dano conditionibus, expetiit; non tamen ipsi thronum Sueciæ, ut falso quidam existimarunt, obtulit. Verum tabellarius in Oceano comprehensus, non tabulæ, quod has visò hoste in pelagus demersisset, Calmarniæ mactatur.

Interim verò rex Ericus istam nuncii sortem & mortem ignorans, quinquaginta aureorum millia Ungaricorum, cum longè plurimis argenti libris defæcati, quodam absconditè loco perhibetur, ut si modò, vel postea hostiles evaderet manus, isto thesauro militem compararet, & thronum recuperaret.

Sed vana prorsus fuerant ipsius consilia, postquam Georgium, sanè hominem ingenio vaferrimum, amisisset consultorem. Quem Principes, velut furem, homicidam, adulterum, regni perturbatorem, & Regis sui proditorem, interea damnatum, supplicio taliter XXII. Septembris horrendo affecerunt. Primum lobis aurium, cum insignibus per scelera partis, patibulo affixis, in eo paulisper ipsemet suspenditur, indeque mox sublatus, & vecte ferreo seu rotâ menbratim quassatus, minutâ decollatur securi, frequentius propter augendam supplicio gravitatem impactâ, tandemque IV. palis in jugo Brunconio defixis, imponitur. Quando simul mater maleficii convicta, aliò ducitur mulctanda, quæ prius equo corruens, collumque frangens, palo per viscera transadactò, in proxima sepelitur palude.

Interea temporis senatus urbis in hostium partes inclinatus, quod obsidionem se non diutius posse sustinere animadverteret, & simul à Ducibus occulto sæpius internuncio ad spontaneam civitatis deditionem sollicitatus, nullis ita cladibus mulctandæ, sed consuetis, & novis immunitatibus liberaliter ornandæ, regi Erico palam significat, quorum vana & insana esset Stocholmensium reluctatio, cum hostis reliquum Sueciæ jam fermè subjugasset, ideoque sibi & suis aliter tempestive prospiceret. Ab illo autem contemptus, Ducibus clam denunciatur, ipsis XXIX. Septembris portas urbis pandendas, istoque rex Ericus die conjurationis ignarus, dum in Ecclesia civium parochiali sacris confidenter

denter daret operam, hostes urbe potitos intelligit. Indè propterea quantocius acropolim versus festinat, quem Steno Ericius concitato insecutus equo, bombardâ extremum illi minatur fatum, nisi protinus se dederet. Hinc proindè territus, blandè adversarium compellat, & *vester*, inquit, *domine Steno, captivus fieri haud recuso*. Quando unus satellitem Regis misertus, cataphractum bipenni perfodit Stenonem, & ita rex Ericus ab eo in terram corruente liberatus, in arcem profugit, portisque velociter oclusis, suum infortunium luget.

Miles porrò qui cum Carolo duce & Stenone fuerat civitatem ingressus, Duce Johanne in castris remanente ad sequentem usque diem, ædibus Georgii Petrii & quorundam aliorum Regi Erico fideliorum direptis, Moschoviticorum invadit Legatorum furiosissimè diversorium. Indè tamen à Duce Carolo mox revocatus, arcis se accingit impugnationi, nec ulli civium mali quicquam contingit.

Rex autem suis prorsus diffidens rebus, maluit cum hostibus de instauranda consultare amicitia, quam pugnare. Ideoque ad colloquium ab illis vocatus, acceptis obsidibus, in Ecclesiam descendit parochialem, ubi post gravissimas utrinque altercationes multorum convictus scelerum, regio se tandem abdicavit officio, & fratri Carolo se captivum præsentavit, honestam flagitans custodiam.

Modò itaque præsentis regni Ordines, omnem regi Erico subjectionem prima vice renunciarunt, illeque in castrum reductus, in regio aliquandiu conclavi sub arctissima custodia detinetur. In qua, sicut etiam in aliis postea multò gravioribus, uni vel altero Procerum, supremam captivi & militis ipsum observantis curam inspectionemque habituro, identidem commendabatur. Qui quidem ex agnatis plerumque, vel cognatis occisorum Upsalæ optimatum, deligebantur, aliisve infensissimis captivo inimicis, ut securior esset Princeps Johannes de custodia fratris, illique propterea vindictæ frementes cupiditate, sæpius regem Ericum inhumanissimè tractarunt.

Nec inscius fuit hujus ille calamitatis, quando regia floruit prius dignitate; Quandoquidem observatis astrorum effectibus, eam dudum prædixerit, quam pariter quâdam S. Birgittæ prophetiâ sibi applicatâ, indè prænoverat. Vaticinium porrò Divæ, successus V. Regum narrat, & sortem rex Ericus secundi, quæ hujusmodi est, sibi, velut propriâ scripsit manu in quodam Revelationum Brigittinarum libro, accommodavit: *Secundus est lupus insatiabilis, qui non cognovit improvisum casum suum, ut ditaret inimicum*. Istisque deditus imaginationibus, propriam simul umbram formidavit, atque ut imminetia devitaret fata, scelus scelere cumulavit, & ita pedetentim ad ipsum fatorem abyssum properavit. Prætereà si vero similis est quorundam narratio scriptorum, in utero ipsum matris aliquoties flevisse asserentium, & manibus sanguine plenis inde postea genitum fuisse, videtur natura illum à primo vitæ exordio signasse, ac tyrannum, velut digito protento, demonstrasse.

Quamquam hujusmodi plurima Erico ab osoribus imposita censentur; quorum numero & illud reponendum, quòd carnifex Stocholmensium confessus perhibeatur, se plus quam trina hominum millia, partim Regis, partim Georgii Petrii mandato, clam palamque per regimen Erici septennale ibidem mactasse, ac nihilominus CXLVIII. in quodam illius manu adnotatos libello, cædi prætereà destinasse.

Potis-

Potissimum verò narrationi haud fidendum Erici Georgii, quòd ipse omni passim culpâ in Regem maligne derivatâ, suum parentem sceleratissimum in sua historia, vel potius rerum sub Erico gestarum scoria, inculpabilem apud ignaros veritatis posteros reddere fraudulenter elaboret.

Præfata demum tragædia in mensem incidit Septembrem, velut antea prænotatum est, cui XXIX. dies tristem imposuit colophonem. Quod profectò anni tempus Sueonum esse principibus quodammodo fatale, sequens veteris novæque historiæ anacephaleosis liquidò manifestat. Enimverò quantum ad hunc attinet diem festo Archangeli Michaelis sacrum, eo quondam rex Birgerus in Hatuna fuit à fratribus captivatus; Christopherus à Suecis Arbogæ in regem designatus; Steno Sture gubernator regni, à Johanne Danorum rege sub Stocholmia fugatus; Ericus Gustavo parenti mortuo subrogatus, & postmodum captivatus; Et illo tandem die rex Sigismundus sub Lincopia patruo Duce Carolo, post cruentissimum utrinque conflictum, fuerat paulisper reconciliatus. Verum quoad reliquos mensis dies, in iis mortem oppetiit gloriosissimus Sueciæ monarcha, Magnus Ladulas; Albertus, Megapolensium princeps, ab exulantibus Sueciæ consiliariis rex fuit designatus, & postmodum à regina Margareta & iisdem bello profligatus, & incarceratus; Engelbertus, Dalecarlis sub signa contractis, regi Erico Pomerano rebellavit; Steno deinceps etiam Johanni regi; Rex Christiernus hujus filius, Stocholmiâ, totoque Sueonum regno potitur; Rex Johannes III. in lethalem incidit morbum; Ac denique ipsius filius & successor, rex Sigismundus, mense Septembri fuit in Ostrogothia debellatus à patruo, Duce Carolo, hicque sceptrum postea nactus, per idem temporis spatium mortiferâ corripiebatur infirmitate. Ex quibus evidenter constat exemplis, præfatum quotannis mensem atque diem Sueciæ regno quandam plerumque mutationem adferre solitos; Quæ ut in melius, non deterius fiat in posterum, patriæ animitus exopto.

Laus Deo sempiterna.

